T.C.
DİCLE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

CUMHURİYET DÖNEMİ ALMANCA ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME PROGRAMLARININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ABDURRAHİM TUTUŞ

DİYARBAKIR - 2023

T.C.
DİCLE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

CUMHURİYET DÖNEMİ ALMANCA ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME PROGRAMLARININ İNCELENMESİ

HAZIRLAYAN
Abdurrahim TUTUŞ

TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. Ahmet ÇOBAN

DİYARBAKIR - 2023

KABUL VE ONAY

D.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir. (23.01.2023)

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Ahmet ÇOBAN ……

Başkan : Dr.Öğrt. Üyesi Yusuf SÖZER ……

Üye : Dr.Öğrt. Üyesi Ahmet KILINÇ ……

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Prof. Dr. Bahar BURTAN DOĞAN

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı ve bu tezi DÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsünden başka bir bilim kuruluşuna akademik gaye ve unvan almak amacıyla vermediğimi; tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ediyorum.

Abdurrahim TUTUŞ
23.01.2023

ÖNSÖZ

Her toplum vatandaşlarını yetiştirmek için eğitim sistemini kullanmaktadır. Eğitim sisteminin en önemli parçası ise hiç şüphesiz öğretmen olmuştur. Bundan dolayı öğretmen yetiştirme tüm ulusların üzerinde titizlikle durduğu bir husustur. Türkiye'de de Osmanlı döneminden beri öğretmen yetiştirmeye ayrı bir önem verilmiştir. Özellikle Cumhuriyet dönemi sonrasında Yabancı Dil Öğretmeni ihtiyacı artmış ve bu alana da öğretmen yetiştirme gündemin ilk sıralarında yerini almıştır. Türkiye'de Almanca öğretmeni yetiştirme sürecini incelemek, programlar arasında değişimi tespit etmek ve çözüm önerileri sunmak adına başladığım tez araştırmamın başından sonuna kadar ciddi bir kazanım ve deneyim elde ettiğimi düşünmekteyim.

Araştırmamın gerçekleşmesi öncesi ve sonrasında beni cesaretlendiren, tecrübeleriyle, akademik bilgi ve birikimleriyle bakış açımın zenginleşmesine katkıda bulunan, bilimsel ve fedakâr kişiliği ile daima yol gösteren, ihtiyaç duyduğum her anda desteğini esirgemeyen değerli hocam, tez danışmanım Prof. Dr. Ahmet ÇOBAN'a en içten teşekkür ve saygılarımı sunarım. Yüksek Lisans eğitimim boyunca bu aşamaya kadar gelmemde büyük katkıları olan saygıdeğer hocalarım Prof. Dr. Behçet ORAL'a, Prof. Dr. Bayram AŞILIOĞLU'na, Doç. Dr. Abidin DAĞLI'ya, Doç. Dr. Taha YAZAR'a, Doç. Dr. Fırat Kıyas BİREL'e, Doç. Dr. İsmail KİNAY'a ve Doç. Dr. Mustafa İLHAN'a teşekkür ve şükranlarımı sunarım. Ayrıca lisansüstü eğitim süresince yardımlarını esirgemeyen sınıf arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Son olarak haklarını hiçbir zaman ödeyemeyeceğim fedakârlık ve büyük emekler ile beni yetiştiren ve sonsuza kadar minnet duyacağım çok değerli annem ve babama, lisansüstü eğitimimin her aşamasında büyük bir sabır, özveri ve anlayış ile beni sürekli destekleyen değerli eşim Rumeysa YANEY TUTUŞ'a sevgilerimi ve şükranlarımı sunarım.

Abdurrahim TUTUŞ

İÇİNDEKİLER

Sayfa no

ÖNSÖZ ..... **iii**
İÇİNDEKİLER ..... **iv**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **vii**
ŞEKİLLER LİSTESİ ..... **viii**
ÖZET ..... **ix**
ABSTRACT ..... **x**
KISALTMALAR LİSTESİ ..... **xi**
1. GİRİŞ **1**
1.1. PROBLEM DURUMU 1
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI 6
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ 7
1.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLIKLARI 7
1.5. VARSAYIMLAR 7
2. KURAMSAL ÇERÇEVE **8**
2.1. TÜRKİYE'DE YABANCI DİL OLGUSUNUN TARİHSEL GELİŞİMİ 8
2.1.1. Cumhuriyet Dönemi Öncesi Türkiye'de Yabancı Dilin Tarihsel Gelişimi *8*
2.1.2. Cumhuriyet Dönemi Sonrası Türkiye'de Yabancı Dilin Tarihsel Gelişimi *10*
2.2. YABANCI DİL OLARAK ALMANCANIN TÜRKİYE'DE TARİHSEL GELİŞİMİ 12
2.2.1. Cumhuriyet Öncesi Dönemde Türkiye'de Almancanın Yabancı Dil Olarak Tarihsel Gelişimi *13*
2.2.2. Cumhuriyet Sonrası Dönemde Türkiye'de Almancanın Yabancı Dil Olarak Tarihsel Gelişimi *16*
2.3. DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE ÖĞRETMEN YETİŞTİRMENİN TARİHSEL GELİŞİMİ 21
2.3.1. Dünya'da Öğretmen Yetiştirmenin Tarihsel Gelişimi *21*
2.3.2. Cumhuriyet Öncesi Dönemde Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme *23*
2.3.3. Cumhuriyet Sonrası Dönemde Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme *25*
2.4. TÜRKİYE'DE YABANCI DİL ÖĞRETMENİ YETİŞTİRMENİN TARİHSEL SÜRECİ 27
2.5. TÜRKİYE'DE ALMANCA ÖĞRETMENİ YETİŞTİRMENİN TARİHSEL SÜRECİ 29
3. YÖNTEM **32**
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ 32
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM 33
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI 33
3.4. VERİLERİN ANALİZİ 34

4. BULGULAR 35

4.1. CUMHURİYET DÖNEMİNDE ALMANCA ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME PROGRAMLARI VE GELİŞTİRİLME GEREKÇELERİ 35

4.1.1. 1947 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı ve Geliştirilme Gerekçesi 35

4.1.2. 1948 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı ve Geliştirilme Gerekçesi 37

4.1.3. 1962 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı ve Geliştirilme Gerekçesi 39

4.1.4. 1978 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı ve Geliştirilme Gerekçesi 42

4.1.5. 1983 Öğretim Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı ve Geliştirilme Gerekçesi 45

4.1.6. 1997 Yılı Almanca Öğretmenliği Lisans Programı ve Geliştirilme Gerekçeleri 47

4.1.7. 2006 Yılı Almanca Öğretmenliği Lisans Programı ve Geliştirilme Gerekçeleri 52

4.1.8. 2018 Yılı Almanca Öğretmenliği Lisans Programı ve Geliştirilme Gerekçeleri 55

4.2. CUMHURİYET DÖNEMİ ALMANCA ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME PROGRAMLARININ DERS SAYISI, DERS ÇEŞİDİ, DERS SAAT SAYISI VE KREDİLERİ 59

4.3. CUMHURİYET DÖNEMİ ALMANCA ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME PROGRAMLARININ DERS SAYISI, DERS ÇEŞİDİ, DERS SAAT SAYISI VE DERS KREDİLERİNİN BENZER VE FARKLI YÖNLERİ 60

4.3.1. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Ders Sayılarının Benzer ve Farklı Yönleri 60

4.3.2. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Ders Çeşitleri Bakımından Benzer ve Farklı Yönleri 62

4.3.3. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Ders Saat Sayıları Bakımından Benzer ve Farklı Yönleri 64

4.3.4. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Ders Kredi Sayıları Bakımından Benzer ve Farklı Yönleri 65

4.4. CUMHURİYET DÖNEMİ ALMANCA ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME PROGRAMLARININ DERS SAYISI, DERS ÇEŞİDİ, DERS SAAT SAYISI VE DERS KREDİLERİNİN ALAN EĞİTİMİ, MESLEK BİLGİSİ VE GENEL KÜLTÜR AĞIRLIKLARI 67

4.4.1. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Ders Sayısının Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Ağırlıkları 67

4.4.2. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Ders Çeşidinin Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Ağırlıkları 71

4.4.3. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Ders Saat Sayısının Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Ağırlıkları 75

4.4.4. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Ders Kredilerinin Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Ağırlıkları 79

5. TARTIŞMA 82

6. SONUÇ VE ÖNERİLER 86

7. KAYNAKLAR **88**

8. EKLER **93**

EK-1: 15 ARALIK 1947 TARİHLİ TEBLİĞLER DERGİSİ: ALMANCA BÖLÜMÜ GEÇİCİ DERS PROGRAMI 93
EK-2: 13 ARALIK 1948 TARİHLİ TEBLİĞLER DERGİSİ: ALMANCA BÖLÜMÜ DERS PROGRAMI 94
EK-3: 26 KASIM 1962 TARİHLİ TEBLİĞLER DERGİSİ: ALMANCA BÖLÜMÜ DERS PROGRAMI 95
EK-4: 1978 YILINDA GELİŞTİRİLEN ALMANCA BÖLÜMÜ DERS ÇİZELGESİ .. 96
EK-5: 1983 YILINDA GELİŞTİRİLEN ALMANCA ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI 97
EK-6: 1997 YILI ALMANCA ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI 98
EK-7: 2006 YILI ALMANCA ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI 99
EK-8: 2018 YILI ALMANCA ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI 100
EK-9: 10 OCAK 1955 TARİHLİ TUTANAK DERGİSİ: ANADOLU LİSELERİNİN KURULMASINA DAİR MECLİS GÖRÜŞMESİ 101

9. ÖZGEÇMİŞ ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
1.	1943-2010 Yılları Arasında Okullarda Dil Seçimine İlişkin Oranlar	19
2.	1947 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı (Geçici)	36
3.	1948 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı	38
4.	1962 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı	40
5.	1978 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı	43
6.	1983 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı	45
7.	1997 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı	50
8.	2006 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı	53
9.	2018 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı	56
10.	Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Ders Sayısı, Ders Çeşidi, Ders Saat Sayısı ve Kredileri	59
11.	Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Ders Sayılarına Göre Dağılımları	61
12.	Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Ders Çeşitlerine Göre Dağılımları	63
13.	Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Ders Saat Sayılarına Göre Dağılımları	64
14.	Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Ders Kredilerine Göre Dağılımları	66
15.	Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Ders Sayısının Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Ağırlıkları	68
16.	Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Ders Çeşidinin Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Ağırlıkları	72
17.	Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Ders Saat Sayısının Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Ağırlıkları	76
18.	Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Ders Kredilerinin Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Ağırlıkları	79

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil No	Şekil Adı	Sayfa No
1.	Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Ders Sayısının Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Ağırlıkları…….……..…70	
2.	Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Ders Çeşidinin Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Ağırlıkları…….……...…….……..…74	
3.	Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Ders Saat Sayısının Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Ağırlıkları ……...……..….78	
4.	Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Ders Kredilerinin Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Ağırlıkları …….80	

ÖZET

Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarının İncelenmesi

TUTUŞ, Abdurrahim
Eğitim Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı
Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ahmet ÇOBAN
Diyarbakır-2023, xi + 103 sayfa

Yabancı dil bilen insan ihtiyacı dil öğrenimini bir gereklilik haline getirmiştir. Geçmişte tek bir yabancı dil bilmek büyük bir avantaj iken bugünün şartlarında en az iki yabancı dil bilmek önemli hale gelmiştir. Almanya ile olan ekonomik iş birliği ve kültürel bağlar başta olmak üzere birçok sebepten dolayı İkinci Yabancı Dil olarak Almanca öğrenimi ülkemizde ön plana çıkmaktadır. Almanca dilinin öğrenme-öğretme sürecinde Almanca öğretmenlerinin etkisi tartışılmazdır. Almanca öğretmenlerinin nitelikli bir şekilde yetiştirilmesi de öğretmen yetiştirme programlarının niteliğine bağlıdır. Bu nedenle, Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarını incelemek ve gerekli değerlendirmelerde bulunmak önem arz etmektedir. Araştırmanın amacı, Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni yetiştirme programlarıyla ilgili gelişmeleri incelemek, bu programlar arasında karşılaştırmalar yapmak ve değerlendirmelerde bulunmaktır. Araştırma ile ilgili verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın hazırladığı ve geliştirdiği Öğretmen Yetiştirme Programları incelenmiş, programların hazırlanış gerekçeleri ortaya konulmuş, her bir programın ders çeşidi, ders sayısı, ders kredi sayısı ve ders saat sayısı bakımından benzer ve farklı yönlerinin neler olduğu saptanmıştır. Ayrıca programlardaki derslerin alan eğitimi, meslek bilgisi ve genel kültür açısından gösterdiği farklılıklar analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Elde edilen bulgular çerçevesinde sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Almanca, Öğretmen Yetiştirme, Öğretim Programı, Almanca Öğretmenliği, Lisans Programları

ABSTRACT

Analysis of the German Teacher Training Programs in the Republican Period

TUTUŞ, Abdurrahim
Dicle University, Department of Educational Sciences
Curriculum and Instruction
Supervisor: Prof. Dr. Ahmet ÇOBAN
Diyarbakır-2023, xi + 103 pages

The need for people who know a foreign language has made language learning a necessity. While knowing a single foreign language was a great advantage in the past, it has become important to know at least two foreign languages in today's conditions. Learning German as a Second Foreign Language comes to the fore in our country for many reasons, especially the economic cooperation and cultural ties with Germany. The influence of German teachers in the learning-teaching process of the German language is indisputable. The qualified training of German teachers also depends on the quality of teacher training programs. For this reason, it is important to examine the German Teacher Training Programs and make the necessary evaluations. The aim of the research is to examine the developments related to the German Teacher training programs in the Republican Period, to make comparisons and evaluations between these programs. Document analysis, one of the qualitative research methods, was used in the collection, analysis and interpretation of data related to the research. Teacher Training Programs prepared and developed by the Ministry of National Education and the Council of Higher Education were examined, the reasons for the preparation of the programs were revealed, and the similarities and differences of each program in terms of course type, number of courses, number of course credits and number of course hours were determined. In addition, the differences in the courses in the programs in terms of field knowledge, vocational education and general culture were analysed and interpreted. In the framework of the findings obtained, conclusions and recommendations are given.

Keywords: German, Teacher Training Program, Curriculum, German Language Teaching, Undergraduate Programs

KISALTMALAR LİSTESİ

MEB : Millî Eğitim Bakanlığı

TBMM : Türkiye Büyük Millet Meclisi

YÖK : Yükseköğretim Kurulu

T : Teorik Ders

U : Uygulama/Teorik Ders

K : Kredi Sayısı

n : Sayı

N : Toplam Sayı

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, amacı ve önemi, varsayımları ve sınırlılıkları yer almaktadır.

1.1.PROBLEM DURUMU

Her toplum bugününü ve geleceğini tasarlamak, gelecek kuşaklara kültür, gelenek-görenek ve bilgi deneyimlerini aşılamak ister. Bütün toplumlar genel olarak tüm insanlara özelde ise kendilerine ve içinde bulundukları topluma yararlı bir birey yetiştirme arzu ve ihtiyacı içerisindedir. Bu yüzden eğitim, insanı ve içinde yer aldığı toplumun bugününü ve istikbalini iyileştirmek ve planlamak için üzerinde titizlikle durulması ve derinlemesine düşünülmesi gereken bir olgudur (Bakır, 2020, ss. 1). İnsanlığın yaratılışından bu yana eğitim daima var olmuş ve ondan vazgeçilememiştir. Eğitime önem veren topluluklar her zaman yükselmiş ancak değer vermeyen uluslar tarihin tozlu sayfalarında yerini almıştır. Eğitime önem veren her topluluğun kendine has bir eğitim modeli olmuştur. Bu eğitim modeli, o toplumun politik, ekonomik ve sosyo-kültürel değerlerine bağlı olarak kurulur ve şekillendirilir. Diğer bir deyişle; toplumun prensiplerini yansıtmak ve o toplumun eğitimden beklediği hedefleri gerçekleştirmek eğitim sisteminin bir görevidir (Azar, 2011, ss. 36). Eğitim sisteminin geliştirilmesi, doğru şekilde uygulanması ve aksaklıkların giderilmesi hayati öneme sahiptir. Çünkü o ülkenin istikbali doğru eğitilmiş nesillere bağlıdır. Gelecek nesillerin hedefe uygun şekilde eğitilmesi için öncelikle öğrenme ve öğretme sürecinin etkili ve verimli olması gerekir. Öğretme denilince ise ilk akla gelen öğretmendir.

Öğretmen, eğittiği her bir öğrencinin önceden belirlenen hedeflere varmasına yardım eden, onların davranışları üzerinde çalışarak istendik davranışlara sahip birer fert olmasına zemin hazırlayan kişidir (Demirel, 2018, ss. 101). Dünya tarihinde yaşanan hiçbir teknolojik gelişme öğretmenin yerini tutamamıştır. Bilgi, yetenek ve becerileriyle adını tarihe yazdırmış birçok isim daima öğretmenlik mesleğinin önemini vurgulayan sözler söylemiştir. Sokrates öğretmenlik mesleğinin gayretini ve neticesini şu şekilde betimlemiştir: “Her şeye bir değer biçilebilir. Ama öğretmenin eserine asla değer biçilemez. Çünkü onun eseri her şeydir ve hiçbir şeydir.” Platon, öğretmenliğin ne kadar kutsal bir meslek olduğunu şu şekilde ifade etmiştir: “Tanrı yeryüzüne inip bir meslek seçseydi, öğretmenlik yapardı.”

Büyük İskender, öğretmenin insan üzerindeki etkisini şöyle açıklamıştır: “Babam beni gökten yere indirdi. Hocam beni yerden göğe çıkardı.” Lenin, öğretmenlerin toplum ve dünya üzerindeki etkisini şu sözüyle vurgulamıştır: “Bana yeteri kadar ve kalitede öğretmen verin size yeni bir dünya yaratayım.” William Stakel ise öğretmenin geleceği ne derece etkilediğini şu sözüyle belirtmiştir: “İnsanlığın kaderi, öğretimin ve öğretmenin elindedir.” Hz. Ali öğretmene gösterilmesi gereken hürmete “Bana bir harf öğretenin kırk yıl kölesi olurum.” ifadesiyle dikkat çekmiştir. Başöğretmen Mustafa Kemal Atatürk ise öğretmenliğin ne denli önemli bir meslek olduğunu “Ulusları kurtaranlar, yalnız ve ancak öğretmenlerdir. Muallimden, mürebbiden mahrum bir millet henüz millet namına almak istidadını kaybetmemiştir.” sözüyle vurgulamıştır. Öğretmen, her kuşağın eğitim ve öğretiminde baş aktördür. Bir öğretmenin engin birikimi nesilden nesle aktarılacağı için etkisinin aslında nerede biteceğini kestirmek mümkün değildir (Sönmez, 2018, ss. 132).

Tarihin belli dönemlerine kadar öğretmen genelde anne ve baba olmuştur. Avcılık ve toplayıcılık döneminde bilgi ve birikim en yakınımızdaki kişilerden edinilmiştir. Yerleşik düzene geçilmesiyle beraber ortaya çıkan meslekler babadan oğula şeklinde bir silsileyle ilerlemiştir. Değişen toplum, artan nüfus, sanayi devrimi gibi önemli gelişmeler eğitimin belli kurumlarda yapılması ihtiyacını doğurmuştur. Bu noktada “öğretmen” ihtiyacı ön plana çıkmış ve toplumlar “öğretmen yetiştirme” üzerinde hassasiyetle durmuştur.

Sınıftaki eğitim sürecinin değişmesi ve çeşitlenmesi, değişimin önemli unsurlarından olan öğretmenlerin rollerini de çağımızda hiç olmadığı kadar farklılaştırmıştır. Toplumdaki her bir bireyin günümüzde her noktada meydana gelen değişimleri ve baş döndürücü gelişmeleri benimsemesi eğitim kurumlarıyla mümkündür. Çünkü eğitim kurumları bilgi toplumuna erişmede değişimin ve gelişimin motor gücü olarak kabul edilmektedir. Öğretmenlere de eğitimin kurumları aracılığıyla önemli görevler atfedilmektedir. Toplumun bu beklentisini yerine getirmek için nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesi elzemdir. Ancak o zaman öğretmenler üzerine düşen görevleri yerine getirebilirler (Erdem, 2013, ss. 23). Daha önce de belirtildiği gibi bir eğitim sisteminin nitelikli olmasını, o eğitim sistemini uygulayan öğretmenler belirlemektedir. Nitelikli bir eğitim sistemi, nitelikli öğretmenlerin yetiştirildiği iyi işleyen bir sisteme dayanmalıdır. Hiçbir eğitim sistemi, o sistemini uygulayacak olan öğretmenlerin niteliğinin üzerinde başarılı olamaz (Ataç, 2003, ss. 1). Her toplum bu gerçekten yola çıkarak nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesini önemsemiştir.

Nitelikli insan gücünün ne derece önemli olduğunun farkına varan gelişmiş ülkeler, yeterli derecede öğretim personeline ulaşmak maksadıyla gayret sarf etmiş ve öğretmen yetiştirme sistemlerini geliştirmek için özveriyle çalışmışlardır. Öğretmen yetiştirme sistemlerini sürekli sorgulayan batılı ülkeler geliştirme çalışmalarının devamlı olması yönünde ellerinden geleni yapmışlardır. Nitelikli insan gücünü yetiştirme düzeninin temel belirleyicisi öğretmenlik mesleğinin yeterliklerine sahip öğretmen yetiştirme gayretleridir (Azar, 2011, ss. 37).

Öğretmen eğitimi kapsamındaki araştırmalar, öğretmen eğitiminde hangi anlayışın egemen olduğuna ya da nasıl algılandığına bağlı olarak gelişmiştir. Öğretmen yetiştirme alanında yapılan araştırmaların yöntemini, odağını, ulaşılan sonuçların yorumlanmasında ve uygulanmasında çeşitli anlayışlar aktif rol oynamıştır. Öğretmen eğitimi alanında yapılan bu araştırmalar alanyazında dört temel grup altında sınıflandırılabilir:

a. Öğrenme odaklı,
b. Ürün odaklı,
c. Yetiştirme odaklı ve
d. Program odaklı.

Türkiye'de gerçekleştirilen öğretmen yetiştirme araştırmalarının sınıflandırılması ise beş başlık altında olmuştur:

a. Öğretmen eğitiminde, öğretmen adaylarının bilgi, beceri ve tutumu üzerindeki etkisi,
b. Okullarda uygulama,
c. Öğretmen adaylarının yeterlik algıları,
d. Öğretmen adaylarının meslekle ilgili tutum ve algıları,
e. Öğretmen yetiştirme programları üzerine yapılan araştırmalardan elde edilen değerlendirme sonuçları. Program odaklı araştırmalar, en eski araştırma yöntemi olsa da günümüzde önemini kaybetmeden korumaktadır (Yıldırım, 2013, ss. 178-179).

Türkiye'de öğretmenler daima belli bir programa uygun yetiştirilmişlerdir. Çağımızda görev yapacak öğretmenlerin genç nesilleri bu çağın gerektirdiği vasıflarla donatacak şekilde yetiştirilmesi için öğretmen eğitimi programlarının çağa uygun şekilde yapılandırılması zorunludur. Çünkü yeni nesillerin dünya ile iletişimde ve iş birliği içinde

olması ve gerekirse dünya ile yarışmak üzere hazırlanması gerekir (Özcan, 2012, ss. 126). Bu doğrultuda öğretmen yetiştirme programları tarihsel süreçte çağın ihtiyaçlarına göre geliştirilmiş ve yeniden düzenleme çalışmaları yapılmıştır.

Öğretmen yetiştirme programlarında -tıpkı diğer tüm öğretim programlarında olduğu gibi- programın uygun yöntemlerle değerlendirilmesi ve değerlendirme sonucu elde edilen verilerin programa yansıtılması, programın uygulanması kadar önemlidir (Aközbek, 2008, ss. 2). Ülkemizde de oluşturulan ve yeniden düzenlenen programlar daima uygun yöntemlerle değerlendirilmeye çalışılmış ve bu değerlendirmelerin bir sonraki programa yansıtılmasına önem verilmiştir.

Türkiye'de diğer tüm öğretmenlik alanlarında olduğu gibi nitelikli Almanca öğretmenleri yetiştirmek için de programlar tasarlanmış, uygulanmış ve değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmelerin sonucunda aksaklıkların giderilmesi ve çağın gerekliliklerine ayak uydurulması amacıyla ilgili programlar güncellenmiştir. Çünkü gerek tarih boyunca gerekse içinde bulunduğumuz çağda yabancı dil öğrenmek ve öğretmek her güçlü topluluğun öncül hedeflerinden biri olmuştur. Özellikle günümüz dünyasında uluslararası ilişkilerin daha da yoğunlaşması, dünyanın herhangi bir yerinde yaşanan bir sorunun yerel olmaktan çıkması ve karşılıklı iletişimin doğallaşması yabancı dil öğrenilmesini özel zevk olmaktan çıkarmış ve bir gereklilik haline getirmiştir. Hem teknik, ekonomik, bilim, siyasi ve sosyo-kültürel alanda hem de bilgi teknolojisinde yoğunlaşan uluslararası ilişkiler, yabancı dil öğrenilmesine dair istek ve gerekliliği artırmıştır. Bir yandan küreselleşen dünyada yaşanan sosyo-politik değişimler diğer yandan konu ile ilgili alanındaki köklü gelişmeler sonucunda yabancı dil öğretimi de hız kazanmıştır (Polat, 2007, ss. 144-145).

Birçok gelişmiş ülke gibi Türkiye de tarih boyunca yabancı dil öğretimine önem vermiştir. Osmanlı Devleti'nde yabancı dil öğretiminin okul programlarına girmesi ve ilk defa bir batı dili olarak Fransızcanın öğretilmesi 1773'te kurulan Mühendishane-i Bahrii Hümayun ve 1796'da kurulan Mühendishane-i Berr-i Hümayun adlı okullarla başlamıştır. Askeri alanda gelişme amacıyla kurulan bu okullara dönemin en saygın yabancı uzmanları görevlendirilmiştir. Ancak bu iki okula da yeterli derece öğrenci bulunamayınca ilk iki sene genel kültür ve okuma-yazmanın yanı sıra Fransızca dersleri de gösterilmek için 13-16 yaş arası çocuklar kaydedilmiştir. Bu okullardan sonra yabancı dil eğitimine tıp öğrenimi dalında da devam edilmiştir. Türkiye'de yabancı dil eğitimi açısından devrim niteliğindeki en önemli olay ise bir devlet okulu olarak 1 Eylül 1868 yılında Galatasaray Sultanisinin (Lisesi)

açılmasıdır. Bugünkü liselerin çekirdeğini oluşturan bu okulda ilk defa yabancı dil öğretimi orta dereceli okul programlarında yer almıştır. Tanzimat Döneminde Fransa'nın baskılarıyla Fransızca öğretimi ağır basmış, Meşrutiyet Döneminde ise Almanca Türkiye'de etkinlik ve güncellik kazanmıştır. Cumhuriyetin ilanı ile Osmanlı dönemindeki okullarda öğretilen Arapça ve Farsça kaldırılarak yerine Batı dillerinden İngilizce, Almanca ve Fransızca getirilmiştir. Cumhuriyetin ilanı sonrasında başka ülkelerdeki bilim ve teknik alanında gerçekleşen hızlı ilerlemelere ayak uydurmak isteyen Türkiye, yabancı dil öğretimine önem vermiş ve yabancı dil ile eğitim veren okul sayısını artırmıştır (Demirel, 1993, ss. 4-8).

Yabancı dil eğitimi verilen okulların artışı doğal olarak yabancı dil öğretmeni yetiştirme ihtiyacını doğurmuştur. Gerek orta gerekse yüksek öğretimde, sürekli devam eden öğrenci artışı karşısında, yabancı dil öğretmen ihtiyacı var olan kaynaklardan (Galatasaray Lisesi, yabancı okulları, üniversitelerin filoloji bölümleri) karşılanamaz duruma gelmiş olduğundan Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü ve İstanbul Çapa Eğitim Enstitüsü'nde yabancı dil bölümleri açılmaya başlanmıştır. 1960'lı yıllarda yabancı dil bölümlerinin eğitim süreleri 3 yıla çıkarılmıştır. 1970 yıl itibariyle Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]'e ve üniversitelere bağlı "Yabancı Diller Yüksek Okulları" açılmıştır. Artan ihtiyaç talebi üniversitelerin yanı sıra eğitim enstitülerinde de gece öğretimine gidilmiş, bununla da yetilmeyerek açık öğretim çatısı altında yaz okulları ile yabancı dil öğretmeni yetiştirilmiştir. 1978 yılında yabancı dil bölümlerinin öğretim süresi 4 yıla çıkartılmış ve 1982 Anayasasının 131. madde esasına göre kurulan Yükseköğretim Kurulu [YÖK]'ün kurulmasıyla beraber tüm diğer öğretmen yetiştiren kurumlar gibi yabancı dil bölümleri de üniversitelere bağlanmıştır (Demircan, 1988, ss. 103).

İngilizce ve Fransızcanın yanı sıra meşrutiyetin ilanından sonra ön plana çıkmaya başlayan ve zamanla Almanya ile olan sosyal ve ekonomik ilişkilerle önemi daha da artan Almancanın öğretilmesi için Almanca öğretmeni de yetiştirilmesine gerek duyulmuştur. Bu doğrultuda ilk adım olarak 1938 yılında İstanbul Üniversitesinde 2 yıllık bir yabancı diller yüksekokulu açılmıştır. Daha sonra 1947 yılında Gazi Eğitim Enstitüsünde 2 yıllık Almanca bölümü açılmıştır. Daha önce de belirtildiği üzere diğer yabancı dil bölümleri gibi Almanca bölümünün de öğrenim süresi 1962'de 3 yıl, 1978'de 4 yıl olmuştur. 1982 yılından itibaren üniversitelere bağlı Eğitim Fakültesi çatısı altında Almanca Öğretmenleri yetiştirilmeye devam edilmektedir (Demircan, 1988, 102-107).

Almanca öğretmeni yetiştirme sürecinde 2 yıllık eğitim için 1947 yılında geçici program, 1948 yılında ise nihai program ortaya konulmuştur. Bu programlar eğitim süresinin 3 yıla çıktığı 1962 yılına kadar uygulanmıştır. Eğitim süresinin 3 yıla çıkmasıyla 1962-63 yılında yeni bir program oluşturulmuştur. Bu program da 1978 yılında eğitim süresinin 4 yıla çıkarılmasına kadar uygulanmış ve 1978'de 4 yıllık eğitime uygun bir program hazırlanmıştır. 1982 yılında Almanca öğretmeni yetiştirilmesinin YÖK'e bağlanmasıyla Almanca öğretmeni yetiştirme programı da güncellenmiştir. Çağın gerektirdiği şartlar doğrultusunda YÖK Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarını (Lisans Programları) 1997, 2006 ve 2018'de yeniden düzenlemiştir. Bu çerçevede, Cumhuriyet döneminde Almanca Öğretmeni yetiştirmek için hangi programların hazırlandığı, ilgili programların geliştirilme gerekçelerinin neler olduğu, bu programlar göz önüne alındığında ne tür benzer ve farklı bulguların olduğu, elde edilen bulguları yorumlamak, tartışmak ve sonuç olarak etkili ve uygulanabilir öneriler geliştirmek bu çalışmanın problem durumunu oluşturmuştur.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni yetiştirme programlarıyla ilgili gelişmeleri incelemek, bu programlar arasında karşılaştırmalar yapmak ve gerekli değerlendirmelerde bulunmak araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programları ve geliştirilme gerekçeleri nelerdir?

2. Cumhuriyet Dönemi Almanca öğretmeni yetiştirme programlarının ders sayısı, ders çeşidi, ders saat sayısı ve kredileri nasıl bir değişim göstermiştir?

3. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni yetiştirme programlarının ders sayısı, ders çeşidi, ders saat sayısı ve kredilerinin benzer ve farklı yönleri nelerdir?

4. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni yetiştirme programlarının ders sayısı, ders çeşidi, ders saat sayısı ve kredi sayısının alan eğitimi, meslek bilgisi ve genel kültür açısından benzer ve farklı yönleri nelerdir?

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Yabancı dil bilen insan ihtiyacı dil öğrenimini bir gereklilik haline getirmiştir. Geçmişte tek bir yabancı dil bilmek büyük bir avantaj iken bugünün şartlarında en az iki yabancı dil bilmek önemli hale gelmiştir. Ülkemizde İkinci Yabancı Dil olarak Almanca öğrenimi, Almanya ile olan ekonomik iş birliği ve kültürel bağlar başta olmak üzere birçok sebepten dolayı ön plana çıkmaktadır.

Eğitim sisteminin üç temel öğesi birbirlerini etkileyen ve birbirlerinden etkilenen dinamik bir ilişki içerisindedir. Bunlar öğretmen, öğrenci ve öğretim programlarıdır (Karagözoğlu, Arıcı, Bülbül & Çoker, 1995, ss. 209). Üç temel öğeden öğretmenin nitelikli bir şekilde yetiştirilmesi bir eğitim sisteminin nitelikli olmasını sağlar. Nitelikli öğretmenler ise ancak iyi tasarlanıp, uygulanıp ve etkilerinin değerlendirildiği programlarla yetiştirilir. Almanca dilinin öğrenme-öğretme sürecinde de Almanca öğretmenlerinin etkisi tartışılmazdır. Almanca öğretmenlerinin nitelikli bir şekilde yetiştirilmesi de öğretmen yetiştirme programlarının niteliğine bağlıdır. Bu nedenle, Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarını incelemek ve gerekli değerlendirmelerde bulunmak önem arz etmektedir.

1947 yılından beri Almanca Öğretmenlerinin yetiştirilmesi belli bir program dahilinde olmaktadır. Geleceğin programları tasarlanırken geçmişteki programların da pozitif ve negatif yönleri dikkate alınır ve ortaya çıkan sonuçlar harmanlanırsa daha etkili bir program ortaya çıkabilir. Bu araştırma da Almanca öğretmeni yetiştirilirken uygulanan programları inceleyip, gerekli değerlendirmeleri yaparak alanyazına ve gelecekteki programların oluşturulmasına katkıda bulunması ölçüsünde önem arz edecektir.

1.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLIKLARI

Araştırma,

1- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından 1947, 1948, 1962, 1978 yıllarında hazırlanan Almanca Öğretmeni Yetiştirme programları,
2- Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından 1983, 1997, 2006 ve 2018 yıllarında hazırlanan Almanca Öğretmenliği Lisans Programlarının incelenmesi ile sınırlıdır.

1.5. VARSAYIMLAR

Bu çalışma kapsamında araştırmada herhangi bir varsayım yapılmasına gerek görülmemiştir.

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde Türkiye'de yabancı dilin tarihsel gelişimi, yabancı dil olarak Almancanın Türkiye'de tarihsel gelişimi, Dünya'da ve Türkiye'de öğretmen yetiştirmenin tarihsel gelişimi, Türkiye'de yabancı dil öğretmeni yetiştirmenin tarihsel gelişimi ve Türkiye'de Almanca öğretmeni yetiştirmenin tarihsel gelişimi konuları yer almaktadır.

2.1. TÜRKİYE'DE YABANCI DİL OLGUSUNUN TARİHSEL GELİŞİMİ

Bu başlıkta Cumhuriyet dönemi öncesi Türkiye'de yabancı dilin tarihsel gelişimi ile Cumhuriyet dönemi sonrası Türkiye'de yabancı dilin tarihsel gelişimi konuları yer almaktadır.

2.1.1. Cumhuriyet Dönemi Öncesi Türkiye'de Yabancı Dilin Tarihsel Gelişimi

Osmanlı Devleti tarihi boyunca eğitime büyük önem vermiştir. Osmanlı eğitim sistemi Sıbyan Okulları ve medreseler odağında ilerlemiştir. Sıbyan Okulları ilk eğitim veren okullardı ve Türkçe eğitim yapılmaktaydı. Medreseler, ilköğretim bittikten sonra devam edilen orta ve yüksek öğrenim kurumlarıydı. İlk medrese 1330'da Orhan Bey döneminde İznik'te açılmıştır. Bunu Bursa'nın fethiyle Bursa'da açılan bir medrese takip etmiştir ve fetihlerle beraber elde edilen topraklarda medreseler açılarak sayıları arttırılmıştır. Fatih döneminde açılan medreseler ise kendinden önceki diğer tüm medreselerden derece ve eğitim sistemi bakımından farklıydı. Kanuni Sultan Süleyman döneminde açılan Süleymaniye adlı medresede "tıp", "riyaziye (matematik)" ve hadis öğretimi için "darü'l-hadis" gibi yeni bölümler (fakülteler) kurulmuş ve yükselme döneminde okutulan kitaplar Arapça ve Farsça ağırlıklı olduğu için Yabancı Dil olarak Arapça ve Farsçanın hâkim olduğu görülmüştür (Özkan, 2010, ss. 1784).

18. yüzyıldan önceki devirlerde Fransızca, Almanca ve İngilizce gibi bir batı dilinin resmi olarak okullarda öğretilmesi söz konusu olmamıştır. Dünyanın birçok yerine hâkim olan Osmanlı azınlık olarak gördükleri memleketlerin dillerini öğrenmeyi önemsememiştir. Ancak resmi temaslarda Rum, Ermeni asıllı azınlıklar ya da Slav, Macar, Alman vb. milletlere mensup kişiler tercüman olarak görevlendirilmişlerdir. Bu tercümanların bazılarının resmi görüşmelerde Osmanlı'nın çıkarlarına aykırı davranışlarda bulunmaları ve

devlet sırlarını ifşa etmeleri yüzünden Türk tercümanlardan yararlanılmak istenmiştir. Bu amaçla Babı Ali Tercüman Odası kurulmuş, burada birçok batı dili öğretilerek tercüman yetiştirilmiştir. Bu açıdan yurdumuzda özellikle yabancı dil öğretimi ilk defa bu müessesede başlamıştır. Osmanlı Devleti'nde başlı başına yabancı dil öğretmek amacıyla kurulan ilk okul 1864'te eğitim hayatına başlayan "Lisan Mektebi" olmuştur. Öğrenim süresi 4 yıl olan bu okulun Tercüme Odasının yerini tutması ve bu okulda yabancı dil öğretmeni yetiştirilmesi hedeflenmiştir (Önen, 1974, 255-256).

Gerileme dönemiyle beraber Avrupa karşısında üstünlüğünü yitiren Osmanlı Devleti özellikle askeri alanda yenilikleri öğrenmek için yönünü Batı'ya çevirmiştir. Askeri alanda o zamanların en iyi konumunda olan Fransa ile yakınlaşmalar başlamıştır. 1727'de Bosna'dan getirtilen Comte de Bonneval'in yeni yöntemlerle askeri eğitim yapması, Fransız subaylarının Osmanlı hizmetine girmesine ön ayak olmuştur. Gerileme bir türlü durdurulamayınca 1773'te askeri teknik okullar açılır ve yeni bir ordu kurulmuştur (Demircan, 1988, 80-82).

1773'te açılan Mühendishane-i Bahri-i Hümayun (İmparatorluk Deniz Mühendishanesi) ve 1796'da açılan Mühendishane-i Berr-i Hümayun (İmparatorluk Kara Mühendishanesi) okullarına devrin en iyi matematik bilginleri ve diğer teknik dersler için yetkin yabancı uzmanlar öğretmen olarak atanmıştır. Ancak bu okullara öğrenci bulunamayınca 13-16 yaşlarında çocuklar bu okullara kaydedilmiş ve ilk iki sene okuma-yazma, genel kültür ve Fransızca öğretilmiştir. Böylece ilk defa batılı bir dil okullarda öğretilmeye başlanmıştır. Yabancı dile olan ilgi, askeri alanda başlamış olsa bile daha sonra tıp alanında da yabancı dile gereksinim duyulmuştur. 14 Mart 1827'de Türkiye'de modern tıbbın başlangıcı sayılan Tıphane-i Amire ve Cerrahhane-i Amire okulu açılmıştır; Tıphanenin öğretimi Fransızca, Cerrahhanenin öğretimi ise Türkçe yapılmıştır. Tıp eğitiminin tamamen yabancı dille yapılması ise yoğun eleştirilere rağmen Sultan II. Mahmut döneminde 14 Mart 1839'da açılan Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahane okulu ile başlamıştır. Fransızca, tıp öğreniminin dışında 1863 yılında açılan Mekteb-i Mülkiye'de başlamıştır (Demirel, 1993, ss. 6-8).

Batılılaşma hareketi sayılan Tanzimat Döneminde, yabancı dil öğretiminin orta dereceli okul programlarında yer alması ise bugünkü liselerin temelini oluşturan Sultanilerin açılmasıyla başlamıştır. 1 Eylül 1868'de bir devlet okulu olarak Galatasaray Sultanisinin (Lisesinin) açılması Türkiye'de yabancı dil öğretimi açısından dönüm noktasıdır. Bu okulda

öğretim dili sarayın Türkçe önermesine karşın Fransızca olmuştur. Yani Fransızca bu okullarda bir yabancı dil dersi olarak değil; öğretim dili olarak öğretilmiştir. Yabancı dil derslerinin müfredatta normal bir ders olarak yer alması ise Galatasaray Sultanisinden sonra 1869 yılı itibariyle İdadi ve Sultani adıyla açılan yeni orta öğretim kurumlarında gerçekleşmiştir. 1908 II. Meşrutiyet ile Fransızca bütün okullarda zorunlu tutulmuştur. İngilizce ve Almanca ise isteğe bağlı olarak öğretilmesi benimsenmiştir (Demirel, 1993, 6-8).

2.1.2. Cumhuriyet Dönemi Sonrası Türkiye'de Yabancı Dilin Tarihsel Gelişimi

Cumhuriyetin ilanından sonra 430 sayılı 3 Mart 1924 tarihli Tevhid-i Tedrisat (Öğretimin Birleştirilmesi) kanununun çıkartılması eğitim alanında yapılan ilk ve en önemli adımdır. Bu kanunun yürürlüğe girmesiyle medreseler kapatılmış ve yerini bugünkü okullara bırakmıştır. Bu dönemde Farsça tamamen kaldırılmış, Arapçaya ise sadece İmam Hatip Lisesi programlarında yer verilmiştir. Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde yabancı dil öğreten tek devlet lisesi Galatasaray Lisesi olmuştur (Demirel, 1993, ss. 8-9). Bundan başka İngilizce, Fransızca, Almanca ve İtalyanca dillerinde eğitim veren özel okullar öğretimi sürdürmüştür. Cumhuriyet tarihinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilk özel okul 31 Mart 1928'de kurulan Türk Eğitim Derneği (TED) tarafından açılmıştır. Bu dernek ilk özel okulu 1932 yılında Yenişehir Lisesi (bugünkü adı T.E.D. Ankara Koleji) adıyla açmıştır. Bu kolejin temel amacı Türk çocuklarına yabancı dil öğretmek olmuştur. Bu amaçla ilkokul 4. ve 5. sınıflarında haftada 10 saat kadar İngilizce öğretilmesi uygun görülmüştür (Demircan, 1988, 119-120).

Cumhuriyet döneminde Yabancı Dil ile ilgili önemli bir kararda şu ifadelere yer verilmiştir: "Memleketimizle dünya milletleri arasında günden güne artan kültürel ve ekonomik temaslar ve yurdumuzda büyük bir hızla gelişen iktisadi ve teknik çalışmalar için belli başlı dünya dillerini hakkıyla öğrenen, İlmi çalışmalardan daha geniş ölçüde faydalanmasını bilen gençlere şiddetle ihtiyaç hissedilmektedir" (TBMM, 1955, ss. 1-2, Esas No. 1/125, Karar No. 7). Bu kararla beraber 1956 yılından itibaren Diyarbakır, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Konya ve Samsun'da Maarif Koleji adıyla yeni okullar açılmaya ve burada yabancı dil öğretimi yapılmaya başlanmıştır (Oktay, 1995, ss. 19). Millî Eğitim Bakanlığı'nın 09.03.1974 gün ve 11108 sayılı genelgesiyle Maarif Kolejleri liselere

dönüştürülmüş ve 01.12.1975 gün ve 11459 sayılı genelgeyle de Anadolu Liseleri adını almıştır. Anadolu Liseleri, 27 Ekim 1976 tarih 15747 sayılı Resmi Gazete'de şu şekilde tanımlanmıştır: "Anadolu Liseleriyle Galatasaray Lisesi ve İstanbul Erkek Lisesinin amacı, öğrencilerin bir yabancı dil öğrenmelerini, bu dille orta öğrenimlerini tamamlamalarını ve yüksek öğrenimlerini yurt içinde ve dışında bu dilden de faydalanarak daha verimli bir şekilde yapmalarını sağlamak, onlara milliyetçi müspet kültür ve uygar görü kazandırmaktır." 1974-75 öğretim yılında yabancı dille öğretim yapan liselerin sayısı 12, 1992-93 öğretim yılında ise 23'tü. 1995-96 yılında yabancı dille eğitim yapan liselerin sayısı 82 idi (72 Anadolu Lisesi, 4 Anadolu Ticaret Lisesi, 1 Anadolu Aşçılık Lisesi, 1 Anadolu İmam-Hatip Lisesi ve 4 Anadolu Teknik Lisesi). 1986-87 öğretim yılında ise 103 Anadolu Lisesi'nde toplam 40.715 öğrenci ve 2.845 öğretmen eğitim ve öğretime devam etmekteydi. 1988-89 öğretim yılında bu sayı 146'yı buldu. (Demirel, 1993, ss. 13). 1992-93 yılına gelindiğinde yabancı dille eğitim yapan okul sayısının 193 olduğu görülmektedir. Bunlara ilaveten 4 Anadolu Öğretmen Lisesi ve 10 Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi daha açılmış ve bu sayı 207'yi bulmuştur (Oktay, 1995, ss. 19).

1997-98 eğitim öğretim yılında zorunlu temel eğitim 5 yıldan 8 yıla çıkarılmış ve böylece Türk Eğitim Sisteminde köklü değişiklikler olmuştur. Eğitim reformu sonrası 7 yıllık Anadolu Liseleri 4 yıllık eğitim kurumları olarak yeniden düzenlenmiştir. Bu da yabancı dil öğretiminde 180 saatlik bir kayıba yol açmıştır. 1998-99 öğretim yılı itibariyle toplam 411 Anadolu Lisesi bulunmaktaydı. Bu liselerin %92'sinde İngilizce, %7'sinde Almanca ve %1'inde Fransızca birinci yabancı dil olarak okutulmuştur (Çetintaş ve Genç, 2001, ss. 55).

Günümüzde 2. sınıftan başlayarak lise son sınıfa kadar yabancı dil eğitimi verilmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 23/12/2021 tarihli 49 sayılı kararına göre ilköğretim okullarında zorunlu Yabancı Dil (İngilizce) dersleri 2-4. sınıflarda haftalık 2 ders saati, 5-6. sınıflarda haftalık 3 ders saati, 7-8. sınıflarda ise haftalık 4 ders saatidir. İlköğretim kurumlarında aynı zamanda 5-8. sınıflarda haftada 2 saat II. Yabancı Dil dersi (Almanca, Fransızca ve Arapça başta olmak üzere Bakanlar Kurulu Kararı ile Kabul Edilen Diller) seçmeli olarak verilmektedir (URL-1, 2022, ss. 2).

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 23/12/2021 tarihli 50 sayılı kararına göre İmam Hatip Ortaokullarında 5-6. sınıflarda zorunlu Yabancı Dil (İngilizce) haftalık ders saati 3, 7-8. sınıflarda ise haftalık ders saati 4'tür. Buna ek olarak bu

okullarda 5-8. sınıflarda haftalık 2 saat zorunlu Arapça dersi bulunmaktadır. II. Yabancı Dil (Almanca, Fransızca ve Arapça başta olmak üzere Bakanlar Kurulu Kararı ile Kabul Edilen Diller) dersi ise bu kurumlarda 5-7. sınıflarda haftada 1 ders saati, 8. sınıfta ise 1 veya 2 ders saati olarak seçmeli verilmektedir (URL-2, 2022, ss. 2).

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 01/11/2021 tarihli 45 sayılı kararına göre Anadolu Lisesi ve Fen Liselerinde zorunlu I. Yabancı Dil (İngilizce) dersi 9-12. sınıflarda haftalık 4 saat, zorunlu II. Yabancı Dil (Almanca, Fransızca ve Arapça başta olmak üzere Bakanlar Kurulu Kararı ile Kabul Edilen Diller) dersi ise 9-12. sınıflarda haftada 2 saattir. Aynı zamanda Anadolu Lisesi ve Fen Liselerinde okuyan öğrenciler I. Yabancı Dil dersini 9 ve 10. sınıfta 2 veya 4 saat, 10 ve 11. sınıfta ise 2 veya 10 saat seçmeli ders olarak alabilmektedir. Öğrenciler II. Yabancı dil derslerini ise tüm kademelerde 2 veya 4 saat olarak seçmeli ders şeklinde alabilmektedir. Hazırlık Sınıfı Bulunan Anadolu Liselerinde 9-12. sınıflarda aynı duruma tabidir; tek fark Hazırlık Sınıfında I. Yabacı Dil (İngilizce) 20 saat, II. Yabancı Dil ise 4 saattir. Sosyal Bilimler Liselerindeki durum "Hazırlık Sınıfı Bulunan Anadolu Liseleri" ile aynıdır. Diğer okul türlerinde ise zorunlu Yabancı Dil (İngilizce) haftalık 2-4 saat arasında değişmektedir. Anadolu İmam Hatip Liselerinde ise İngilizce dersine ek olarak haftalık zorunlu olarak 3-4 saat Arapça dersleri de bulunmaktadır (URL-3, 2022, ss. 2-5).

2.2. YABANCI DİL OLARAK ALMANCANIN TÜRKİYE'DE TARİHSEL GELİŞİMİ

Bu başlıkta Cumhuriyet öncesi dönemde Türkiye'de Almancanın yabancı dil olarak tarihsel gelişimi ile Cumhuriyet sonrası dönemde Türkiye'de Almancanın yabancı dil olarak tarihsel gelişimi konuları yer almaktadır.

2.2.1. Cumhuriyet Öncesi Dönemde Türkiye'de Almancanın Yabancı Dil Olarak Tarihsel Gelişimi

Bir dilin o ülkedeki tarihsel gelişimi ile iki ülke arasındaki ilişki arasında yüksek bir bağ vardır. Bu açıdan Almancanın ülkemizdeki gelişimini anlatabilmek için Osmanlı ile Almanya arasındaki ilişkilere bakılmalıdır.

Osmanlı ile Almanya ilişkileri başta askeri amaçlarla başlamış ve daha sonra birçok ekonomik ilişkiyle devam etmiştir. III. Selim'in isteğiyle Prusyalı albay von Götze Türk topçu birliklerini denetlemiştir. Kapıkulu askerini ortadan kaldırarak modern ve düzenli bir ordu kurmayı amaçlayan II. Mahmut da askeri alanda Fransızlardan istediği desteği göremeyince ister istemez Prusya ordusuna başvurmuştur. Bu yardım talebi üzerine 1836 yılında Helmuth von Moltke, 3'ü kendisi gibi yüzbaşı olan 12 kişilik heyetiyle beraber Osmanlı ordusunda görev yapmıştır (Ortaylı, 1983, ss. 72). Moltke'nin bu dönemde kaleme aldığı "Briefe über Zustände und Begebenheiten in der Türkei aus den Jahren 1835 bis 1839 (1835'te 1839 yılına kadar Türkiye'de olay ve durumlar hakkında mektuplar)" adlı eserinde Avrupai dillere verilen önemi de yansıtmıştır. Moltke, bu eserinde ilgili yıllarda çok istisnai durumlar dışında Avrupai dilleri bilenlerin bulunmadığından bahsetmiştir (Genç, 2003, ss. 22).

Osmanlı ile Almanya arasındaki asıl önemli yakınlaşma 1877-78 Osmanlı ile Rusya arasında olan 93 Harbi sonrasında olmuştur. İngiliz ve Fransızların desteklediği Osmanlı Devleti büyük bir bozguna uğramıştır. Osmanlı, büyük yenilgi sonrası toprak bütünlüğünü korumada güvendiği İngiliz ve Fransızların sırt çevirmesiyle yönünü Almanlara çevirmiştir. 1878'de Almanya bu savaş sonrası aracı rolü üstlenmiş ve Berlin'de bir antlaşma imzalanmıştır. Böylelikle Almanya bu savaş ve antlaşma sonrası, Osmanlı'nın dış politikasında daha önce İngilizlerin üstlendiği önemli bir konuma sahip olmuştur. Bu çerçevede 1882 yılında imzalanan bir sözleşme ile izinli sayılan Alman subayları (Albay Köhler, Piyade Yüzbaşı Kamphövener, Topçu Yüzbaşısı von Hobe ve Dragon alatından Yüzbaşı Ristow), Alman ordusundaki hakları korunarak, bir üst rütbe ve üçer yıl süreli sözleşmelerle Osmanlı ordusunda çalışmışlardır. Bu subaylar sürekli Alman silah sanayisi ve endüstrisi ile bağlantılı çalıştıkları için Osmanlı ordusu Alman silah fabrikalarının baş müşterisi olmuştur (Ortaylı, 1983, ss. 74-75). 1883 yılında ordunun yeniden düzenlenmesi ve eğitilmesi amacıyla gelen Alman askeri Uzman Colmar von der Goltz'a paşa ünvanı verilmiştir. Goltz, 1883-1895 yılları arasında askeri okulları yeniden düzenlemiş ve ders

kitaplarını yeniden bastırmıştır. Goltz'un askeri okullar için geliştirdiği programlarda Almanca da yerini almıştır. Goltz, mezunların birçoğunun Almanya'ya gönderilmesini sağlamıştır (Genç, 2003, ss. 22). 1906-1907 yıllarında genç deniz subaylarının Alman bahriyesinde eğitim görmelerine izin verilmiştir. 1908-1909 öğretim yılında ise Almanya'da 79; Fransa'da ise sadece 2 Türk öğrenci vardı. 1910 yılında ise Türk subaylarının çoğu Almanya'da okumuştur (Demircan, 1988, ss. 80-81).

Bir diğer önemli ilişki olan ticari faaliyetler 1839'da Lübeck, Bremen, Hamburg kentlerinde ve 1840'ta Prusya'da Osmanlı ile Almanya arasında dostluklara uzanan ticari antlaşmalar yapılmıştır (Genç, 2003, ss. 22). Ticari ilişkiler için en önemli adım Osmanlı ve Almanlar arasında 1888'de İstanbul'un demiryolu ile Orta Avrupa'ya bağlanmasıyla atılmıştır. Aynı yıl İzmir-Hamburg arasında düzenli vapur seferleri de başlatılmış, İstanbul-Ankara demiryolu hattı Almanlara verilmiş ve Anadolu Demiryolu Şirketi kurulmuştur. Demiryolu ile başlayan bu ticari ilişkinin en önemli ayağı Bağdat Demiryolu hattı olmuştur. Mezopotamya başta olmak üzere Anadolu'nun zenginlikleri Alman yatırımcıları cezbetmişti. Ne var ki Almanlar, bu bölgelere ulaşabilmenin yolunun da iyi bir yatırım yapılmasından geçtiği biliyorlardı. Bağdat-Basra şehrine kadar uzanacak bir demiryolu projesi üzerinden istediklerini elde edecek olan Almanlar, Mezopotamya ve Anadolu'ya ulaşacaklardı (Ortaylı, 1983, 71-83).

Osmanlı ile Almanlar arasındaki askeri ve ticari ilişkiler, Bağdat demiryolu ve toplumun bazı kesimlerinde gittikçe artan Alman hayranlığı Fransız etkisini kısmen azaltmış ve yabancı dil olarak Almancanın öğretimine fırsat vermiştir. İlk olarak Mekteb-i Hayriye adlı okulun ders programına Almanca konulmuştur. 1864'te Sultan Abdülhamit'in izniyle kurulan bir dil okulunda Almanca öğretimi başlamıştır. Fransızca eğitimi yapılan Galatasaray Lisesi'nde Almanca ikinci yabancı dil olarak okutulmaya başlanmıştır. Tıp eğitiminde de yabancı dil olarak baskın olan Fransızca, Robert Rieder'in 1898 yılında askeri tıp eğitimini yeniden düzenlemek ve askeri hastane kurmak için İstanbul'a gelmesiyle yerini Almancaya bırakmaya başlamıştır. Robert Rieder 1903'te yayınladığı "Für die Türkei – Selbstgelebtes und Gewolltes (Türkiye için – Yaşantılarım ve İsteklerim)" adlı eserinde zamanın yabancı dil okullarında sadece Fransızca okutulduğunu ancak bu durumun yurtdışına gidip eğitim görüp ülkesine dönen gençler tarafından değiştirildiğini belirtmiştir. Almanya'da tıp eğitimi alıp ülkesine dönen doktorların etkisiyle Tıp Fakültesinde ilk defa Almanca zorunlu yabancı dil olarak öğretilmeye başlanmıştır. İkinci Meşrutiyet ile beraber

Almanlarla gelişen ilişkiler, yabancı dil olarak Almancanın okullarda öğretilmesi ve yaygınlaştırılmasını hızlandırmıştır. 1908'den sonra sayıları artan Sultanilerde Almanca seçmeli ders olarak eklenmiştir. Yine bu dönemde Ticaret Mekteb-i Alisi adlı mektebin öğretim programı değiştirilmiş ve Almanca zorunlu yabancı dil olarak programa eklenmiştir. Resmi okulların dışında bazı özel yabancı ve azınlık okullarında da Almanca öğretimi gündeme gelmiştir. Daha iyi bir Almanca öğretimi için Almanya'dan öğretmenler de getirilmiştir: Otto Mann, Hans Gabel bu amaçla Türkiye'ye gelen Almanca öğretmenlerinden biri olmuştur (Genç, 2003, ss. 23-28).

Almanca alanında asıl büyük atılım 1915 yılında Pof. Dr. Franz Schmidt'in Millî Eğitim'den sorumlu Bakan Şükrü Bey'in danışmanı olmasıyla gerçekleşmiştir. Schmidt, İstanbul Öğretmen Okulunun Alman etkisi altına girmesine, 1914-1918 yılları arasında birçok gencin Almanya'ya gönderilmesine ön ayak olmuştur. Schmidt'in etkisiyle 1915'te o zamana kadar sadece Fransızcanın hâkim olduğu İstanbul Sultanisinde Almanca da öğretilmeye başlanmıştır. Ayrıca Schmidt'in aracılığıyla İstanbul'a gelen 20 Alman Profesör Darülfünun'da çalışmaya başlamıştır. Bu profesörlerin temel amacı Darülfünun'a Alman üniversitesi kimliği kazandırmak olmuştur. Bu kapsamda 1916 yılında yayımlanan öğretim programlarında Darülfünun'un Elsine Şubesi'nde diğer yabancı dil derslerinin yanı sıra Almancanın da okutulduğu görülmüştür. 1917 yılı itibariyle 55 Sultaniden 35 tanesinde Almanca öğretilmiştir. Aynı zamanda yetişkinler için İstanbul, Konya, Bursa ile bazı şehirlerin halkevlerinde Almanca kursları açılmıştır (Genç, 2003, ss. 29-32). Almanca alanında meydana gelen tüm bu gelişmeler I. Dünya Savaşı'nda hem Osmanlı'nın hem de Almanya'nın ağır yenilgi almasıyla aksamıştır. Önce Mondros'un 23. Maddesi gereğince Osmanlı, Almanya ile ilişkilerini kesmiş ve 1918'de Türkiye'deki Almanya büyükelçiliği kapatmıştır. Daha sonra imzalanan Sevr Antlaşması'nın 275. maddesi ile iki devlet arasındaki tüm antlaşmalar ve sözleşmeler geçersiz kılınmış ve iki devlet arasındaki tüm ilişkiler kesilmiştir. Bunun üzerine Osmanlı, Almanları yollamak, Alman okulları kapatmak zorunda kalmıştır. Böylece uzun yıllardır süren ilişkiler sona ermiş ve bu da doğal olarak Alman dilinin topraklarımızda öğretilmesini uzun süre aksatmıştır (Çetin, 2017, ss. 1-2).

2.2.2. Cumhuriyet Sonrası Dönemde Türkiye'de Almancanın Yabancı Dil Olarak Tarihsel Gelişimi

I. Dünya Savaşı sonrası kurulan Almanya Cumhuriyeti dış politikada başta dengeli bir yol izlemiştir. Almanya, Lozan imzalanana kadar Türkiye ile olan ilişkilerini İsviçre Büyükelçisi Numan Tahir Seymen vasıtasıyla yürütmüştür. Lozan ile kurulan Türkiye'nin gelişme ve kalkınma ihtiyacı elzemdi. Bu yüzden Türkiye Cumhuriyeti yönünü geçmişte yoğun siyası ve ekonomik ilişki kurduğu Almanya'ya çevirmişti. Kopan ilişkilerin yeniden rayına oturması amacıyla ilk adım 1924'te Türk-Alman Dostluk Antlaşması ile atılmıştır. Bu antlaşma uyarınca hemen aynı yıl karşılıklı olarak büyükelçiler atanmıştı. Bu antlaşmaları sırasıyla 12 Ocak 1927'deki Karşılıklı İkamet Antlaşması, 2 Şubat 1927'deki Türk-Alman Ticaret Antlaşması (daha sonra 27 Mayıs 1930'da yenilenecektir), 1928'de Suçluların İade Antlaşması ve 1929'da ise Karşılıklı Konsolosluk Antlaşması ve Hakem ve Uzlaşma Antlaşması izlemiştir. Türkiye nitelikle eleman ihtiyacının büyük bir kısmını bu dönemde Almanya'dan karşılamış ve Almanya'ya çalışmak için Türk gençleri yollamıştır. 1933'e kadar hızlı ilerleyen diplomatik ilişkiler, Hitler'in liderlik koltuğuna oturmasıyla tamamen kesilmese de yavaşlamıştı. Bu sırada Hitler iktidarını reddeden bilim insanları Türkiye'ye gelmeye başlamış ve gelen birçok Alman öğretim üyeleri, Türk üniversitelerinde çalışmak üzere beş yıllık sözleşme imzalamıştı. Dengeli dış politika amacıyla Hitler Almanya'sı ile kurulan dostane ilişkiler II. Dünya Savaşı öncesinde iyice bozulmuştur. Özellikle 19 Ekim 1939'da Türk-İngiliz-Fransız arasında imzalanan Ankara Paktı Almanlar ile olan ilişkileri gerginleştirmiştir. Türkiye yine de savaşa girmemek ve taraf olmamak adına yoğun çaba harcamıştır. Ancak II. Dünya Savaşının kızışması ve müttefiklerinin yoğun baskısına dayanamayan Türkiye zorlu bir karar almak zorundaydı: 2 Ağustos 1944'te olağanüstü toplanan TBMM, Almanya ile olan ilişkilerini tamamen kesmişti (Çetin, 2017, ss. 4-8).

II. Dünya Savaşı sonrasında Türk-Alman ilişkilerini belirleyen en temel iki öğe 1960'lardaki Türk işgücü göçü ve 1990'lı yılların sonunda başlayan Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecidir. Savaş sonrası tamamen harap olmuş Almanya'nın büyük bir işgücüne ihtiyacı vardı. 1961'de yükselen Berlin Duvarı günübirlik sınır ötesi istihdamı durma noktasına getirince bu işgücü ihtiyacı daha da artmıştır. Türkiye ile Almanya arasında ilk kez 1961 yılında imzalanıp 1964'te yenilenen işgücü alımı ile ilgili anlaşma sonucu bugün Almanya'da 1,5 milyonun üzerinde Türkiye pasaportuna sahip insan yaşamaktadır.

Buna ek olarak yaklaşık 1 milyona yaklaşan Alman Pasaportlu Türk nüfus da eklendiğinde 2,5 milyonun üzerinde Türkiye kökenli insanın Almanya'da yaşadığı gerçeğini göz önüne koymaktadır. Türk işgücü göçü sonunda "en insan yoğun (menschintensiv)" ilişkiler sıfatına kavuşan iki ülke arasındaki ilişkiler günümüze kadar daha da ilerlemiştir (Esen, 2012, 65-69).

Görüldüğü gibi Türk-Alman ilişkileri Cumhuriyet sonrasında II. Dünya Savaşı süreci dışında daima canlı kalmış ve gün geçtikçe ilerleyen bir ilişki haline gelmiştir. Bu ilişkiler, yabancı dil olarak Almanca öğretiminin yeniden değer kazanmasına neden olmuştur. 1923'te Almanca öğretimi Ankara, İstanbul, İzmir, Denizli, Sivas ve Kastamonu'daki liselerde başlamıştır. 1924 yılından itibaren ise ortaokullarda da Almanca öğretimi uygulamaya konulmuştur. Ayrıca 16 Kasım 1924'te Alman Okulu'nun yeniden eğitim hayatına başlaması Almanca öğretimi açısından önemli bir adımdır (Genç, 2003, ss. 43-44).

Cumhuriyet sonrası Almanca eğitimi başta kendisini Yüksek öğretimde hissettirmiştir. Eğitim sisteminin yeniden yapılandırılması adına Türkiye Cumhuriyeti zaman zaman yabancı uzmanların raporlarından yararlanmıştır. Başta Prof. John Dewey'in hazırladığı iki rapor olmak üzere, Alman pedagog Kerschensteiner'in danışmanı Dr. Alfred Kühne'nin Teknik Öğretim Raporu, Belçikalı Prof. Omer Buyse'nin 1927 tarihli Mesleki Eğitim üzerine raporu, Amerikalı uzman Prof. Berly Parker'in 1934'te verdiği öğretim raporu eğitim reformları adına önemli atılımlar olmuştur. Albert Malche'nin İstanbul Üniversitesi hakkında hazırladığı rapor ise yabancı dil üzerine önemli notlar barındırmıştır. Malche, Darülfünun öğrencilerinin yabancı dildeki eksikliğinin farkına varması üzerine liselerdeki yabancı dil eğitimini incelemiştir. Her lisede hatta aynı lisede iki öğretmenin dahi farklı öğretim yöntemlerini uyguladığını gözlemlemiştir (Sulubulut, 2014, ss. 11-31).

Malche'nin raporu ve önerileri üzerine Darülfünun, İstanbul Üniversitesi'ne dönüştürülmüştür. Hitler döneminde Türkiye'ye gelen Alman öğretim görevlileriyle 5 yıllık süreyle anlaşmalar yapılmıştır. Yabancı dil olarak Almancanın özellikle üniversite öğrencileri için öğrenilmesi gereken bir lisan haline gelmesi üzerine yine Malche'nin önerisiyle Almanca eğitimi vermek üzere 1934 yılında İstanbul Üniversitesine bağlı Yabancı Diller Okulu kurulmuştur. Öğrencilerin bu kurumda Almanca öğrenerek Alman profesörler ile olan iletişim probleminin ortadan kaldırılması veya en azından problemin azaltılması hedeflenmiştir. Türkiye'de Alman profesör sayısının artması öğrencilerin Almancaya ilgilerini daha da arttırmıştır ve bu da Almanca öğretmeni ihtiyacını daha da belirgin hale

getirmiştir. Kültür Bakanlığı, artan Almanca öğretmeni ihtiyacını gidermek amacıyla Alman hükümetinden yardım talep etmiştir. Bu talep üzerine 1936-37 yıllarında Yüksek Ziraat Enstitüsüne 4, İstanbul Üniversitesine 8 Almanca öğretmeni gönderilmiştir (Genç, 2003, ss. 47-48). Yüksek Ziraat Enstitüsü'nde pek çok Alman Profesör, bilgin ve uzman ders vermişti. II. Dünya Savaşına kadar Alman bir rektör Yüksek Ziraat Enstitüsü'nü yönetmiştir. Buradaki öğrencilerin önemli bir kısmı Almanya'ya eğitime gönderilmiştir. Ayrıca Enstitünün 30.000 cillten fazla genel kültür ve mesleki alanda zengin bir Almanca kütüphanesi de mevcuttu (Önen, 1974, ss. 259).

Okullarda ve özellikle yükseköğretimde Almancanın önem kazanmasıyla beraber yine Alman profesörlerin çaba ve katkılarıyla Yabancı Dil Enstitüsü, Almanca Öğretmenliği bölümleri ve Alman Dili ve Edebiyatı bölümleri açılmıştır. Alman Dili ve Edebiyatı olarak Türkiye'de bağımsız bir Germanistik bölümü, ilk defa 1935 yılında Ankara Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesinin açılması ve bu fakültede modern diller bölümüne yer verilmesiyle kurulmuştur. İlk yıllarda 8-10 öğrenci olan bölümünün 1974'lerde 40-45 öğrencisi olmuştur (Önen, 1974, ss. 261).

II. Dünya Savaşı'na yakın süreçte daha önce de belirtildiği üzere Türk-Alman ilişkileri tamamen bir kesintiye uğramasa da durağanlaşmaya başlamış ve savaşın en kızgın dönemlerinde tamamen kesilme noktasına gelmiştir. Bu da yabancı dil olarak Almanca eğitimini olumsuz etkilemiştir.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Almanca öğretiminde önemli rol oynayan kurumlar ortaya çıkmıştır. Ankara, İstanbul ve İzmir'de Türk-Alman Kültür İşleri Kurumuna bağlı dil kursları faaliyetlerini gün geçtikçe arttırarak halka Almanca öğretmiştir. Goethe Enstitüsünün de desteğiyle modern yöntemlerle yürütülen çeşitli kurslara binlerce öğrenci devam ederek kısa zamanda Almanca öğrenmiştir. Enstitünün 1972 yılı raporuna göre Almanca kurslarına her sömestr ortalama olarak İstanbul'da 1500, Ankara'da 1200, İzmir'de ise 700 kadar öğrenci devam etmiştir. 1958 yılında Erzurum'da kurulan Atatürk Üniversitesi'nde de baştan itibaren yabancı Filolojilere yer verilmiş ve burada da Germanistik ayrı bir bölüm olarak açılmıştır. 1967 yılında kurulan Hacettepe Üniversitesinde de yine kuruluşundan itibaren Almanca dili ve edebiyatı bölümü açılmıştır. Almanca öğretmeni yetiştirmek için ilk kurulan okul ise İstanbul Üniversitesine bağlı olarak açılan Yabancı Diller Yüksek Okuludur. 1947-1948 ders yılında eğitim hayatına başlayan Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü, Almanca öğretmeni yetiştirmeye başlayan ilk Eğitim

Enstitüsü olmuştur (Önen, 1974, ss. 262). Yükseköğretimde Almanca Dili ve Eğitimi, Alman Dili ve Edebiyatı, Almanca Mütercim-Tercümanlık gibi bölümlerin sayısı gün geçtikçe artarak devam etmiştir. Bugün 16 üniversitede Alman Dili ve Eğitimi (Almanca Öğretmenliği Bölümü), 15 Üniversitede Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü, 8 Üniversitede Almanca Mütercim ve Tercümanlık Bölümü bulunmaktadır (URL-4, 2022).

Ortaokul ve Lise düzeyinde yabancı dil olarak Almanca eğitiminin durumunu öğrenmek için verilen Tablo 1'e bakmakta fayda vardır (Deregözü, 2021, ss. 510; Genç, 2003, ss. 51-58; Önen, 1974, ss. 259):

Tablo 1. 1943-2010 Yılları Arasında Okullarda Dil Seçimine İlişkin Oranlar

Öğretim Yılı	Almanca %	Fransızca %	İngilizce %
1943-44	10,04	67,65	22,30
1947-48	7,3	58,5	34,2
1950-51	4,7	53,6	41,7
1952-53	5,3	49,4	45,3
1961-62	8,6	38,4	53
1969-70	9,4	25,4	65,2
1971-72	10	23	67
1989-90	9,3	5,2	85,5
1991-92	6	2	92
1992-93	5	1,5	93,5
1994-95	2,9	0,7	96,4
1995-96	2	0,5	97,5
1998-99	2,29	0,22	97,49
2010-11	10,1	0,9	81,9

Tablo 1'e bakıldığında 1943-44 yıllarında yüksek olan Almanca dil seçimi II. Dünya Savaşı etkisiyle beraber gittikçe azalmıştır. Bu azalmanın en temel sebebi savaş sonrası Amerika Birleşik Devletleri ile imzalanan Kültür Antlaşması ve her iki ülke arasında sürdürülen ilişkilere paralel olarak İngilizce öğrenmek isteyen öğrenci sayısındaki artıştır. Bu durum sadece Almancayı değil, en çok tercih edilen Fransızcayı da etkilemiştir. Alman Federal Cumhuriyeti ile 1957 yılında imzalanan Kültür Antlaşması Almanca öğretimine

büyük bir katkı sunamamıştır, yine bunun en temel gerekçesi İngilizcenin yaygın bir şekilde okutulması olmuştur (Genç, 2003, ss. 51-53).

Almanya'nın ekonomik olarak gelişmesi Türkiye ile olan ilişkilerini başta Türk işgücü göçü olmak üzere geliştirmiştir. Bu sürecin bir sonucu olarak 1960'lı yıllarda Almanca öğrenme isteği artmıştır. Temel amacı yabancı dili iyi öğretmek olan Anadolu Liselerinde 1976-77 döneminde öğrencilerin %56,6'sı İngilizceyi seçerken %28,9'u (neredeyse İngilizce seçenlerin yarısı) Almancayı seçmiştir. Ancak bu yıllarda Almancaya olan ilginin temel sebebi tamamen farklı bir nedenden kaynaklanmıştır: 1973 yılında dünyada yaşanan ekonomik bunalım Federal Almanya Cumhuriyeti'ni de etkilemiştir. Türkiye'den talep edilen işgücünün durdurulması ve 1984'te Federal Almanca Cumhuriyeti tarafından çıkartılan Geri Dönüş Yasası bu artışı açıklayan önemli nedenlerden biridir. Çünkü bu durum Almanya'da öğretimine devam eden birçok öğrencinin aileleriyle beraber Türkiye'ye dönmelerine ve burada öğretimlerine devam etmelerine sebep olmuştur. Bu öğrencilerin birçoğu da koşullar ölçüsünde yabancı dil olarak Almancayı seçmiştir. Ayrıca bu öğrencilere Almanca eğitim veren Anadolu Liselerinde eğitim görme olanağı sağlanmış ve Almanca öğretim yapan Anadolu Liselerinin sayıları arttırılmıştır. Bunun sonucu olarak ortaya çıkan Almanca öğretmeni açığını gidermek için 1957'de imzalanan Türk Kültür Antlaşmasına ek olarak 26 Mayıs 1986'da bir antlaşma imzalanmıştır. Bu antlaşmaya göre Almanca öğretim yapan Anadolu Liselerine Almanya tarafından 80 Almanca öğretmeni gönderilmiştir (Genç, 2003, ss. 55).

1980'li yıllarda Türkiye'de diğer ülkelerle olan ekonomik ve ticari ilişkilerin artması, ihracat politikalarının farklılaşması ve turizmin ilerlemesi ülkede yabancı dile olan ilgiyi arttırmıştır. Bu da yabancı dille yoğun eğitim yapan Anadolu Liselerine olan ilgiyi arttırmıştır. İngilizcenin ilk sırada, Almancanın ikinci, Fransızcanın son sırada seçilmesi bu yıllarda daha da belirginleşmiştir. 1997-98 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan Eğitim Reformu sonrasında da yabancı dil seçimine yönelik tablo fazlaca değişmemiştir (Genç, 2003, ss. 55-56).

2001 yılı çok dilliliği arttırmak hedefiyle Avrupa'da diller yılı olarak kutlanmıştır. Avrupa Diller Yılını kutlama faaliyetleri kapsamında Avrupa Konseyi'ne bağlı Dil Politikaları Birimi tarafından geliştirilen Avrupa Dil Gelişim Dosyası Projesi'nin uygulanması kararlaştırılmıştır. Tüm Avrupa vatandaşlarının dil pasaportuna sahip olması bu projenin temel hedefidir. Dil Pasaportunun esas amacı ise çok dilli yetişen Avrupa

vatandaşlarının sayısının artmasını sağlamak ve çok dil öğrenilmesini özendirmektir. Böylece hem çok dillilik hem de çok kültürlülük ana teması kapsamında her Avrupa vatandaşı, ilkokuldan üniversite eğitimine kadar geçen süre içerisinde üç yabancı dil öğrenmesi için teşvik edilecektir. Bu proje ülkemizde Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu'nun 2001'de verdiği onayla 20 devlet okulunda uygulanmaya başlamıştır. 2004 yılında sayıları 30 olan bu okulların sayısı 2005'ten sonraki yıllarda gittikçe arttırılmıştır. Bu proje ile Almancanın İkinci Yabancı Dil olarak liselerde zorunlu olarak öğretilmesi Almanca öğrenenlerde belirgin bir artış sağlamıştır (Demirel, 2005)

2.3. DÜNYADA ve TÜRKİYE'DE ÖĞRETMEN YETİŞTİRMENİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Bu başlıkta Dünya'da öğretmen yetiştirmenin tarihsel gelişimi, Cumhuriyet öncesi dönemde Türkiye'de öğretmen yetiştirmenin tarihsel gelişimi ve Cumhuriyet sonrası dönemde Türkiye'de öğretmen yetiştirmenin tarihsel gelişimi konuları yer almaktadır.

2.3.1. Dünya'da Öğretmen Yetiştirmenin Tarihsel Gelişimi

Tarihin belli bir dönemine kadar eğitim dini kurumların hakimiyeti altındaydı bu yüzden öğretmenlik mesleğini de din adamları yerine getirmiştir. Bu dönemlerde öğretmen yetiştirme adına formal bir süreç gelişmemiş, daha çok öğretmen yetiştirme usta-çırak ilişkisi içerisinde gerçekleşmiştir. Ancak 1600'lü yıllarda herkes için zorunlu eğitim uygulamasının devreye sokulmasıyla beraber öğretmenlik Avrupa'da bir meslek olarak formal eğitimle verilmeye başlanmıştır. Özellikle 19. yüzyılda devlet destekli ulusal eğitim düşüncesinin hayata geçmesiyle beraber nitelikli öğretmen sorunu gündeme gelmiştir. Bundan dolayı öğretmenlerin istenen niteliklere sahip olarak yetiştirilmesi gerekliliği ortaya çıkmış ve öğretmen yetiştirme çabaları daha da hızlanmıştır (Yüksel, 2011, ss. 31-32).

17. yüzyıl öğretmen yetiştirme alanında önemli bir dönüm noktasıdır. Katolik ve Protestan kiliseleri arasındaki rekabet genel olarak eğitim, özel olarak ise öğretmen yetiştirme alanlarında önemli gelişmeleri tetiklemiştir. Bu gelişmeler öğretmen yetiştirme alanlarında Normal Okul ve Pedagoji Semineri geleneklerinin doğuşuna sebep olmuştur. 1865 yılında Fransa'da Katolik Rahip La Salle tarafından ilk "normal okul" kurulmuştur. Öğrenciler bu okulda tecrübeli öğretmenlerin rehberliğinde öğretmenlik becerileri edinmişlerdir (Öztürk, 2021, ss. 32).

Diğer öğretmen yetiştirme modeli olan Pedagoji Semineri Almanya'nın Halle şehrinde Rahip Hermann Francke tarafından geliştirilmiştir. Bradenburg üniversitesindeki öğrencilerden öğretmen olmak isteyenler için özel olarak kurulan Pedagoji Sınıfı haftada bir toplanarak tartışma ve eleştiri eğitimi almışlardır. Bu bölümün öğretim süresi iki yıldı ve öğrenimini tamamlayanlar okullarda üç yıl öğretmenlik yapmak zorundaydı. 18. yüzyıl boyunca gelişimini sürdüren bu okullar Avrupa'da zamanla yayılmıştır (Öztürk, 2021, ss. 33).

İngiltere ilk öğretmen okulu, 1808 yılında açılmış ve hızlı bir yayılım gerçekleştirerek 40 yıl içinde sayısı yirmiye ulaşmıştır. Avrupa'da öğretmen yetiştirme alanındaki gelişmeler etkisini ABD'de kısa süre içinde göstermiştir. ABD, özellikle Almanya ve Avusturya'da açılan öğretmen okullarını model almış ve öğretmen yetiştirmede Fransız ekol olan "Normal Okullar" geleneğinden faydalanmıştır. Eğitim eşitliğini sağlamak amacıyla genel olarak devlet okullarına öğretmen yetiştirilmiştir. Bu okullarda görev yapan öğretmenler ya yükseköğretimde eğitim görmüş ya da daha önce normal okul eğitimi almış ve öğretmenlik tecrübesi olan kişilerden oluşmuştur. 20. yüzyılın başında bu kurumların eğitim süresi 4 yıla çıkarılmış ve "Öğretmen Koleji" adını almıştır. Bu kolejler zamanla üniversite bünyesinde "State College" veya "Faculty" adını almışlardır (Yüksel, 2011, ss, 32-34).

Öztürk'e (2021, ss. 36-38) göre diğer ülkelerde öğretmen yetiştirme tarihi ise şöyle gelişmiştir:

Finlandiya: Öğretmen yetiştirmenin başlaması Finlandiya'da Tanzimat dönemine denk gelmektedir. 1852'de Helsinki Üniversitesi'nde bir pedagoji kürsüsü açılarak geliştirilen bu girişimin amacı ortaöğretime öğretmen yetiştirmek olmuştur. İlköğretime öğretmen yetiştirmek için ise ancak 1863 yılında bir okul kurulmuştur. Bu okulun programı İsveç ve Alman modellerine göre tasarlanmış ve yeni açılan çok sayıda öğretmen okuluna da model olmuştur.

Japonya: 1872 yılında Tokyo'da ilk açılan öğretmen okulu Amerika'nın etkisi altındaydı. Çünkü hem mevcut program hem de okulun müdürü bir ABD'liydi.

Fransa: 1820'li yıllardan itibaren öğretmen okullarının açılması adına birçok farklı adım atılmıştır ancak gerçek anlamda bir öğretmen okulunun açılması 1839'u bulmuştur. Fransa'da öğretmen yetiştirme diğer birçok ülkeye nazaran büyük ideolojik çatışmalardan

dolayı dolambaçlı bir haldeydi. Kralcılar iş başına gelince Cumhuriyetçi öğretmenler, Cumhuriyetçiler iş başına gelince ise Kralcı öğretmenler baskı altına alınmıştır. Bu çatışma laik eğitim yasalarının çıkarılmasıyla Cumhuriyetçiler lehine sonuçlanmıştır. Öğretmen olmak için öğretmen okulu mezunu olma şartı ve tarikat okullarının kapatılması bu yasaların en göze çarpan özellikleri olmuştur. O zamanlarda Fransızların ortaya koyduğu bu laik eğitim modeli gelecekte Türkiye Cumhuriyeti eğitim modelini de büyük ölçüde etkilemiştir.

2.3.2. Cumhuriyet Öncesi Dönemde Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme

Osmanlı Devleti'nde Tanzimat dönemine kadar formal bir öğretmen yetiştirme söz konusu değildi. Öğretmen yetiştirme tıpkı batıda olduğu gibi öğretmen okulları açılana kadar dini liderler tarafından usta-çırak ilişkisi içerisinde gerçekleşmiştir (Yüksel, 2011, ss. 35). Tanzimat öncesi dönemde Sıbyan Mektebi öğretmenleri, Medrese öğretmenleri, Enderun Mektebi öğretmenleri, Askeri ve Teknik Okul öğretmenleri, Azınlık ve Yabancı Okulları öğretmenleri kendi öğretmenlerini kendileri yetiştirmişlerdir (Çoban, 2018, ss. 33). Ancak özellikle vurgulamak gerekir ki bu tür okullarda Fatih Sultan Mehmet dönemi hariç öğretmen yetiştirmek için herhangi bir özel program mevcut değildi. Fatih Sultan Mehmet, Eyüp ve Ayasofya medreselerinde, sıbyan mektebinde öğretmen olacaklar için genel medrese programından farklı bir program uygulamaya sokmuştur. Bu programın en önemli yanı herhangi bir konu üzerine tartışma kuralları anlamına gelen "Adab-ı Mubahese" ve öğretim metodu anlamında gelen "Usûl-u Tedris" dersleri olmuştur. Maalesef Fatih sonrası dönemlerde bu özel program uygulanmamıştır (Öztürk, 2021, ss. 41).

Sultan II. Mahmut kendisinden önce sadece askeri alanla sınırlı kalan eğitimdeki modernleşme hareketleri sürecinde önemli bir değişiklik yaparak bu hareketleri sivil alana taşımış ve bugünkü anlamda öğretmen yetiştirme kurumlarının doğuşuna zemin hazırlayan sivil modern eğitim sisteminin temellerini atmıştır. Ancak bu adımlar Bab-ı Âli'ye memur yetiştirmek için açılan okullardan öteye geçememiştir. Tanzimat'ın ilk yıllarında ise eğitim alanında kayda değer bir gelişme yaşanmamıştır. Sultan Abdülmecid bunun üzerine 1845'te yayınladığı bir hatt-ı hümayunda, Tanzimat Fermanı'nda öngörülen reformların başarılı olması için eğitim işlerine daha fazla önem verilmesini hatırlatmıştır. Bu vesileyle eğitim işlerine yoğunlaşması amacıyla Muvakkat Meclis-i Maarif kurulmuştur. Bu meclisin aldığı kararlarla modern okulların medresenin nüfuzu altına girmesi önlenmiştir. Ancak yeni açılan

modern okullarda (Rüşdiyeler) öğretmen ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu öğretmenlerin ise medrese dışından modern okullarda yetiştirilmesi amacıyla Kemal Efendi'nin gayretleriyle Türkiye'de ilk defa Dârülmuallimîn (Erkek Öğretmen Okulu) adıyla 16 Mart 1848'de İstanbul Fatih'te bir öğretmen okulu açılmıştır (Öztürk, 2021, ss. 44-47). Ne var ki Dârülmuallimîn'de öğretmenler elde başka kaynak olmadığı için eski ve geleneksel yöntemlerle yetiştirilmiştir. Hatta bu okulun ilk öğrencileri ve öğretmenleri medreselerden burs ve yatılı kalma teşvikiyle aktarılmıştır (Çoban, 2018, ss. 37).

Dârülmuallimîn 1868'e kadar öğretmen yetiştiren tek kurum niteliğindeydi. İlgili yılda bu kuruma ilave olarak Dârülmuallimîn-i Sıbyan açılmıştır (Yüksel, 2011, ss. 36). Bu okulun öğretim yılı iki yıl olarak belirlenmiş ve bu okula Arapça, Farsça, Matematik gibi derslerden anlayan kişiler öğrenci olarak alınmıştır. Ancak tüm çabalara rağmen bu okul aracılığıyla sıbyan mekteplerindeki öğretmen açığı giderilememiştir. Bu yüzden bu okullar kuruluşundan sadece 6 yıl sonra Dârülmuallimîn'e bağlanmıştır (Çoban, 2018, ss. 39).

Tanzimatçıların eğitim alanında attığı en önemli adımlardan biri de hiç şüphesiz kız rüştiyeleri açmaları olmuştur. Tanzimat reformcuları, toplumdaki batıl inançları yok etmek için İslam'da kızların okumasını engelleyen bir hususun olmadığı; aksine "İlim öğrenmek, erkek ve kadın her Müslümana farzdır" hadisi bağlamında kızların okutulması yönünde birçok teşvik olduğunu sık sık dile getirmişlerdir. Böylece kız rüştiyelerin sayısı artmıştır. Sayının artmasıyla beraber bu okullara yetiştirilecek kadın öğretmen ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu sebeple 1869'da yayınlanan Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ile Darülmuallimat'ın açılmasına dair hüküm ve müfredat yayınlanmıştır (Öztürk, 2021, ss. 56-58). Dârülmuallimîn'in açılışından 22 yıl sonra 26 Nisan 1870'te Darülmuallimat (Kadın Öğretmen Okulu) açılmıştır. İlk mezunlarını 1873 yılında veren İstanbul Darülmuallimatı, Doksanüç Harbi ve bunun sonucunda Balkanlar'dan gelen muhacir akını yüzünden kapatılmıştır. 1883'te tekrar açılan Darülmuallimat'ın öğrenim süresi 1891'de 3 yıl, II. Meşrutiyet döneminde ise 5 yıldı (Çoban, 2018, ss. 40-41). 1915'te yayınlanan Dârülmuallimîn ve Darülmuallimat Nizamnamesi'ne göre yeniden yapılanan okul Darülmuallimat-ı Aliye adıyla bir yükseköğretim kurumu haline gelmiştir (Öztürk, 2021, ss. 70).

1891 yılında Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'nin okullara ait hükümlerini değiştiren yeni bir "Dârülmuallimîn-i Aliye Nizamnamesi" hazırlanmıştır. Bu nizamnameye göre her birinin öğretim süresi ikişer yıl olan İptidaiye, Rüştiye ve Aliye şubelerinden

meydana gelen Dârülmuallimîn-i Aliye okulu kurulmuştur (Öztürk, 2021, ss. 77). Bu okul İdadilerle daha üst dereceli okullara öğretmen yetiştirmek amacıyla kurulmuştur ve önemli bir özelliği de Yüksek Öğretmen Okullarının başlangıcı sayılmasıdır (Çoban, 2018, ss. 40). Burada okuyan öğrenciler 8-10 yıl mecburi hizmete tabiiydi. Aksi halde bu okulu okurken aldıkları burs bedelini iade etmeleri gerekiyordu. Zorlu koşullar altında sürekli binası değişen okul savaş döneminde dahi faaliyetlerine devam ederek öğretmen yetiştirmiştir. Okul, 1924 yılında Yüksek Muallim Mektebi'ne dönüştürülmüştür (Öztürk, 2021, ss. 78-92).

2.3.3. Cumhuriyet Sonrası Dönemde Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme

Osmanlı'dan kalan öğretmen okulları milli mücadele yıllarında büyük bir var olma savaşı vermişlerdir. O yıllarda daha çok mahalli idareler bu işi yürütmek amacıyla büyük çaba harcamışlardır. Örneğin 1921 yılı boyunca Ordu, Giresun, Diyarbakır, Çorum, Malatya ve İstanbul Bayezid'de birer Dârülmuallimîn açılmasına dair mahalli kararlar alınmıştır. Bu süreç 1922 yılında da devam etmiş ve Samsun, Kayseri, Elbistan, Siirt ve Gümüşhane'de birer Dârülmuallimîn, Kayseri'de ise bir Darülmuallimat açılmıştır. Savaş esnasında kapatılan okulların açılmasıyla beraber ülkedeki öğretmen okulu sayısı 1923'te 37'ye ulaşmıştır. 1924'te alınan bir kararla da Dârülmuallimînlerin adı "erkek muallim mektebi", Darülmuallimatların adı ise "kız muallim mektebi" olmuştur (Öztürk, 2021, ss.117-122).

22 Mart 1926 tarih ve 789 sayılı Maarif Teşkilatına Dair Kanun ile iki farklı Öğretmen Okulu kurulmuştur: Muallim Mektepleri ve Köy Muallim Mektepleri. Köy Muallim Mektepleri Dewey, Kühne gibi yabancı eğitimcilerin raporları ve yerli eğitimcilerin görüşleri doğrultusunda açılmıştır. İlkokuldan sonra iki yıllık eğitim öngören bu okullar Türkiye'nin ilk özgün pedagojik deneyimi olarak görülebilir. Ancak hedeflenen öngörüler gerçekleşmeyince 1930'lu yıllarda Köy Muallim Mektepleri tek tek kapanmıştır (Çoban, 2018, ss. 42-43).

Hangi düzeyde olursa olsun öğretmen adaylarının yükseköğretim görmesini öngören 1973 tarih 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'na kadar Türkiye'de ilkokullara öğretmen yetiştirme sadece ilköğretmen okulları ve köy enstitüleri ile gerçekleştirilmiştir. İlk öğretmen okullarının öğretim süresi 1924'te 5, 1932'de ise 6 yıldı. Bu okulların öğretim süreleri 1970-71 yılında 7 yıla çıkarılmıştır (Baskan, 2001, ss. 17-18). 1974-75 yılında ise

köklü bir değişim geçiren bu okullar öğretmen yetiştirme işlevini yitirerek üç yıllık öğretmen lisesi haline getirilmiş, diğerleri ise kapatılmıştır (YÖK, 2007, ss. 29). Daha sonra Anadolu Öğretmen Lisesi olarak işlevlerine devam eden bu okullar Millî Eğitim Bakanlığı'nın 05/06/2014 tarih ve 83203306-10.03-2288835 sayılı kararıyla çoğunluğu Sosyal Bilimler Anadolu Lisesi olmak üzere Fen ve Anadolu Liselerine dönüştürülmüşlerdir (URL-5, 2022).

Cumhuriyet'in başlangıcında nüfusun büyük çoğunluğunun kırsal alanda yetişmesi sebebiyle büyük bir proje niteliğinde olan Köy Enstitüleri, 17 Nisan 1940 tarih 3803 sayılı kanunla kurulmuştur (Çağlayan, 2014, ss. 122). Köy Enstitülerinin öğretim süresi ilkokuldan sonra 5 yıldı ve temel amaç sadece öğretmen yetiştirmek değil aynı zamanda köylerin kalkınmasını sağlayacak diğer meslek erbabının da yetiştirilmesiydi (Baskan, 2001, ss. 17). 1945 yılına kadar da başarılı bir şekilde eğitim-öğretim hayatına devam eden Köy Enstitüleri siyasi gerilimler sonucunda 1946 yılında büyük değişimler yaşamıştır. 27 Ocak 1954 tarih 6234 sayılı "Köy Enstitüleri ile İlk Öğretmen Okullarının Birleştirilmesi Hakkında Kanun" ile Köy Enstitüleri kapatılmış var olan okulların isimleri ise İlk Öğretmen okulu olarak değiştirilerek eğitim-öğretim faaliyetlerine devam etmişlerdir (Çağlayan, 2014, ss. 125).

1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda yer alan her düzeydeki öğretmenlerin yükseköğrenim yoluyla yetiştirilmesine dair kararı sonucunda, ilkokula öğretmen yetiştirmek üzere, 1974 yılında İki Yıllık Eğitim Enstitüleri açılmıştır. Bu sayede ilkokula öğretmen yetiştirme yükseköğretim düzeyinde gerçekleşmeye başlamıştır. Bu Enstitüler diğer tüm yükseköğretim kurumları gibi 1982 yılında Eğitim Yüksek Okulları adı ile üniversitelerin çatısı altına alınmışlardır. (Baskan, 2001, ss. 17).

Ortaokullara öğretmen yetiştirme noktasında ise temel kaynak Üç Yıllık Eğitim Enstitüleri olmuştur. 1926-27 yılında Türkçe Öğretmeni yetiştirmek amacıyla Konya'da açılan Muallim Mektebi bu okulların kaynağını oluşturmuştur. Bir yıl sonra Ankara'ya taşınan okulun adı 1929-30 yılı itibariyle "Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü" olarak değiştirilmiştir. Bu öğretmen okulu daha sonra başka bölümlerin eklenmesiyle kapasitesini arttırmıştır. 1937-38 yılında açılan Müzik bölümünün öğretim süresi 3 yıl, Almanca, Fransızca ve İngilizce bölümlerinin öğretim süresi 2 yıl, diğer geri kalan tüm bölümlerin öğretim süresi ise üç buçuk yıldı. 1967-68 yılı itibariyle ise tüm bölümlerin eğitim süresi 3 yıl olmuştur. Ortaokullarda oluşan öğretmen açığını kapatmak amacıyla Eğitim Enstitülerinin sayıları gün geçtikçe artmıştır. 1969 yılında 10 olan bu Enstitülerin sayısı 1977-78 öğretim yılında 18'e ulaşmıştır. Öğretim faaliyetlerini 1978-79 yılına kadar

sürdüren bu Enstitülere, bu yıldan itibaren "Yüksek Öğretmen Okulu" denmiş, sayıları azaltılmış ve öğretim süreleri 4 yıla çıkarılmıştır. Yüksek Öğretmen Okulu adını alan Gazi, Necati, Bursa, Diyarbakır, Kazım Karabekir, Atatürk, Buca, Selçuk, Samsun, Fatih Eğitim Enstitüleri 1982 yılına kadar yaklaşık 16 bölümde öğretmen yetiştirmiştir. Bu enstitüler 1982 yılından itibaren ise üniversitelerin Eğitim Fakülteleri çatısı altında faaliyetlerine devam etmektedirler (YÖK, 2007, ss. 32).

2.4. TÜRKİYE'DE YABANCI DİL ÖĞRETMENİ YETİŞTİRMENİN TARİHSEL SÜRECİ

Cumhuriyet öncesi dönemde yabancı dil öğretmeni yetiştiren program ve kurumlar bulunmamaktaydı. Yabancı dil öğretmenleri istihdamı ise direkt yapılan bir sınavla yapılmaktaydı (Öztürk, 2021, ss. 104). Cumhuriyet sonrası dönem için ise Yabancı Dil Öğretmeni yetiştirme süreci şöyle açıklanabilir.

Cumhuriyet'in ilk yıllarında gerek orta öğretimde gerekse yüksek öğretimde sürekli olarak yabancı dil alanında öğrenci artışının yaşanması doğal olarak yabancı dil öğretmeni ihtiyacını da arttırmıştır. Yabancı Dil Öğretmenlerinin ilk kaynakları 1933 yılında kurulan İstanbul Üniversitesi ve 1935 yılında kurulan Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi olmuştur. Bu üniversitelerin filoloji bölümlerini bitirenler bir de "öğretmenlik belgesi" için geçerli olan derslere girip başarıyla bitirdikten sonra yabancı dil öğretmenliği yapmışlardır. Özel olarak yabancı dil öğretmen yetiştirilmesine ancak 1938 yılında geçilmiştir. Bu yılda liselere öğretmen yetiştirmek amacıyla İstanbul Üniversitesi ve Millî Eğitim Bakanlığı iş birliğiyle iki yıllık eğitim verecek olan "Yabancı Diller Yüksekokulu" açılmıştır. Her dil bölümü (Almanca, Fransızca, İngilizce) için 20 öğrenci alınmış ve bu öğrenciler bir yıl okulda diğer yıl ise o dilin konuşulduğu ülkede okumuşlardır. Ancak ikinci dünya savaşı nedeniyle Almanya, Fransa ve İngiltere'ye öğrenci gönderilemediği için bu okul kapanmıştır (Demircan, 1988, ss. 103).

İlk yabancı dil öğretmenlik bölümlerinin açılışı ise Gazi Eğitim Enstitüsü'nde olmuştur. 1941'de Fransızca bölümü, 1944'te İngilizce bölümü ve 1947'de ise Almanca bölümü eğitime başlamıştır. Bu bölümlerin öğretim süreleri başlangıçta 2 yıldı. 1949 yılındaki IV. Millî Eğitim Şurası'nda yabancı dil öğretmenlerinin daha iyi yetiştirilmesi için öğretim sürelerinin 3 yıla çıkarılması görüşü dillendirilmiştir. Bu uygulama ancak 1962

yılında hayata geçirilmiştir. Bu yıldan sonra İzmir-Buca, Diyarbakır, Eskişehir, Konya, Bursa, Erzurum eğitim enstitülerinde de yabancı dil şubeleri açılmıştır. Ancak bu bölümler mevcut öğretmen ihtiyacını karşılayamadığı için önce 1972 yılında 2 yıllık yabancı diller yüksek okulları açılmıştır. 1974-75 öğretim yılında bu bölümlere ek olarak akşam okulları açılmış ve 17:00-23:10 arası eğitim öğretim yapılmıştır. Bununla da yetinilmeyince mektupla yükseköğretim başlatılarak aynı yıl yaz öğretimi yoluyla maalesef pek iç açıcı olmayan yabancı dil öğretmen yetiştirme yoluna başvurulmuştur. Bunun yanı sıra filoloji bölümü öğrencileri "pedagoji sertifikası" dersleri alarak yabancı dil öğretmeni olarak atanmıştır (Demircan, 1988, ss. 104).

Yabancı dil öğretmeni yetiştiren 3 yıllık eğitim enstitülerinin 1978-1979 öğretim yılında eğitim süresi 4 yıla çıkarılmış ve durumu uygun olan okullar "Yüksek Öğretmen Okulu"na dönüştürülmüştür. 1982 yılında ise "kanun hükmünde kararname" ile bu yüksek öğretmen okulları yeni açılan üniversitelere "eğitim fakültesi" olarak katılmıştır. Eğitim fakülteleri kurulmadan önce (1982 öncesi) yabancı dil öğretmen yetiştirme kaynakları şu şekilde sıralanabilir (Demircan, 1988, ss. 105-106):

- Üniversitelerdeki edebiyat fakültesi çatısı altında eğitim veren "Filoloji Bölümü" gündüz (1933) veya gece bölümü (1974) mezunları,
- Üniversitelerdeki "Yabancı Diller Yüksek Okulu" mezunları (1972),
- Üniversitelerin farklı bölümlerinde öğrenim görüp "Kur Sistemli Yabancı Dil Eğitimi" alanlar,
- Eğitim enstitüleri çatısı altında gündüz (1941-1978) veya akşam (1974-1978) "Yabancı Dil Okulu"nu bitirenler,
- Eğitim enstitülerine bağlı "Yaygın Yükseköğretim Yaz Okulu" (1974-1977) mezunları,
- Eğitim enstitülerinde (1978-1980) "hızlandırılmış" eğitim alanlar,
- Eğitim enstitülerinin diğer bölümlerinden mezun olup "ek branş"ı yabancı dil olan mezunlar,
- Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı "Yaygın Yükseköğretim Kurumu" 2 yıllık "Yabancı Diller Okulu" mezunları,
- Millî Eğitim Bakanlığı tarafından ara sıra açılan "Öğretmen Muavinliği" sınavlarını başarıyla geçenler,

- Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yabancı dil öğretmenliği için bazen açılan "Yeterlik Sınavı"ndan başarıyla geçenler (1941),
- 4489 sayılı yasa gereğince "bilgi ve görgü arttırmak" amacıyla Batı ülkelerinin birinde ikamet etmiş olan vatandaşlar,
- Millî Eğitim Bakanlığı tarafından açılan kurslara katılım sağlayıp "Öğretmenlik Belgesi" almaya hak kazanan kişiler (1939),
- Özellikle yabancı dil özel okuldan mezun olan mahalli kişiler (Bu kişiler okul müdürleri tarafından seçilirdi),
- "Barış gönüllüsü" (1963-1970) kimliğine sahip ABD vatandaşı yüksek öğrenim mezunları,
- İlköğretmen okullarından mezun olup yabancı dil bilen ilkokul öğretmenleri,
- Anadolu liselerinde öğretmenlik yapan öğretmenler veya yabancılar.

1982 sonrası dönemde ise üniversitelerin eğitim fakültelerine bağlı Yabancı Diller Eğitimi Bölümleri adı altında ilgili dillerin Anabilim Dalları kurularak (örneğin Alman Dili ve Eğitimi Anabilim Dalı) Yabancı Dil öğretmen istihdamına katkıda bulunmuşlardır. Yine birçok öğretmen branşında olduğu gibi Fen-Edebiyat Fakültelerindeki yabancı dil bölümlerinde (Dil ve Edebiyat, Mütercim-Tercümanlık gibi) okuyan veya bu bölümlerden mezun olan öğrenciler "formasyon" denilen belgeyi alarak Yabancı Dil Öğretmeni olabilmekteydi (Demircan, 1988, ss. 105). Günümüzde son alınan karar gereği (Tebliğler Dergisi 27/08/2021 tarih 9 sayılı karar) Fen-Edebiyat Fakültelerinden mezun olanlar, Öğretmenlik Meslek Bilgisi Tezsiz Yüksek Lisans Programı'nı başarıyla tamamlamaları şartıyla öğretmen olarak atanabilmektedir.

2.5. TÜRKİYE'DE ALMANCA ÖĞRETMENİ YETİŞTİRMENİN TARİHSEL SÜRECİ

Yabancı Dil Yetiştirme Süreci ile Almanca Öğretmeni yetiştirme süreci birbirinden tamamen kopuk bir süreçte ilerlememiştir. Bir önceki başlıkta da belirtildiği gibi 1933 yılında Almanca Filoloji bölümü mezunları "öğretmenlik belgesi" alarak öğretmen olarak istihdam edilmiştir. Daha sonra 1938 yılında İstanbul Üniversitesine bağlı olarak açılan "Yabancı Diller Yüksekokulu"nda diğer yabancı dil bölümleri gibi Almanca bölümü de mevcuttu.

Bir üniversite eğitimi olarak Almanca Öğretmeni yetiştirmede ilk adım 1947 yılında atılmıştır. Bu yılda Gazi Eğitim Enstitüsü'nde geçici bir programla Almanca Bölümü eğitim hayatına başlamıştır. Bu bölümün öğretim süresi 1962'de 3 yıla çıkarılmıştır. Daha sonra isimleri "Yüksek Öğretmen Okulu" olarak değiştirilen bu bölümlerin öğretim süresi 4 yıla çıkarılmıştır. 1982 yılında ise Almanca Öğretmenliği bölümleri (günümüzdeki resmi adıyla Alman Dili ve Eğitimi Anabilim Dalı) üniversitelerin eğitim fakültelerine bağlanmıştır. 1991-92 öğretim yılında 13 Almanca Öğretmenliği bölümü bulunmaktaydı. Bu bölümlerin listesi şu şekildedir (Yıldız, 1995, ss. 96):

- "Anadolu Üniversitesi",
- "Atatürk Üniversitesi",
- "Bursa Uludağ Üniversitesi",
- "Çukurova Üniversitesi",
- "Dicle Üniversitesi",
- "Dokuz Eylül Üniversitesi",
- "Gazi Üniversitesi",
- "Hacettepe Üniversitesi",
- "İstanbul Üniversitesi",
- "Marmara Üniversitesi",
- "Ondokuz Mayıs Üniversitesi",
- "Selçuk Üniversitesi",
- "Trakya Üniversitesi".

Almanca Dili ve Eğitimi Anabilim Dalları günümüzde ise 16 üniversitede varlığını sürdürmektedir. Bu üniversiteler şunlardır (URL-4, 2022, web sitesi sayfa yok):

- "Anadolu Üniversitesi",
- "Atatürk Üniversitesi",
- "Bursa Uludağ Üniversitesi",
- "Çukurova Üniversitesi",
- "Dicle Üniversitesi",
- "Dokuz Eylül Üniversitesi",
- "Gazi Üniversitesi",
- "Hacettepe Üniversitesi",

- “Hakkâri Üniversitesi”,
- “İstanbul Üniversitesi”,
- “Marmara Üniversitesi”,
- “Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi”,
- “Necmettin Erbakan Üniversitesi”,
- “Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi”,
- “Ondokuz Mayıs Üniversitesi”,
- “Trakya Üniversitesi”.

3. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları ve verilerin analizi konuları yer almaktadır.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bryman (1984) nitel araştırmalarda tek gerçekliğin olmadığı, gerçekliğin zamanla ve kişiden kişiye değişeceği, bilinenlerin sadece belli bir bağlamda anlamlı olduğu tezini savunur. Nitel araştırmanın veri kaynağı doğal ortamdır ve araştırmacı doğrudan sürecin içine girerek bu doğal ortamda fazlasıyla zaman geçirir. Nitel araştırmalarda veriler, kelimelerle ve görsel araçlarla toplandığı için araştırmacılar genellikle görüşmelere, gözlemlere, yazılı ve sözlü kayıtlara başvurur (akt. Ocak & Olur, 2019, ss. 19-20). Geçmişte geliştirilmiş Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarına ait en önemli veriler Tebliğler Dergisi, Resmî Gazete ve YÖK tarafından yayımlanan rapor ve kitapçık gibi yazılı dokümanlarda bulunmaktadır. Doküman incelemesinin derinlemesine araştırmaya ve araştırma konusuna yoğunlaşmaya uygun olması nedeniyle nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman incelemesi (içerik analizi) tercih edilmiştir. Nitel veri desenlerinden biri olan Tarihsel Araştırma Deseni (Historical Research Design) ve bu bağlamda da veri toplama yollarından biri olan dokümanlardan yararlanılmıştır. Daha sonra nitel veri tekniklerinden doküman analizi araştırmada kullanılmıştır. Çünkü tarihsel araştırmada en çok dokümanlardan yararlanılır. Dokümanlar, erişim maliyetlerinin genellikle düşük olması, bazı bilgilerin çeşitli şekilde bulunması, geçmişe dönük elde edilmesi, tarihsel bakış açısı sunması vb. yönleriyle sosyal bilimlerde önemli kaynaklardan biridir. Dokümanlar genellikle raporlar, resmi evraklar, tutanaklar, gazeteler, günlükler, kayıtlar, internet sayfaları, e-postalar, mesaj metinleri vb. yazılı kaynaklardır (Sözer & Aydın, 2021, ss. 259-260).

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programları oluşturmaktadır.

Çalışmada evrenin tamamıyla ilgili birincil kaynaklara ulaşıldığı ve tüm öğretmen yetiştirme programlarının araştırmaya dâhil edilmesi uygun görüldüğü için örneklem seçimine gidilmemiştir. Buna göre araştırma evreni;

- "1947 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı (Geçici)"
- "1948 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı"
- "1962 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı"
- "1978 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı"
- "1983 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı"
- "1997 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı"
- "2006 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı"
- "2018 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı"ndan oluşmaktadır.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırma kapsamında öncelikle elde edilmesi hedeflenen veriler tüm Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarının dokümanları olmuştur. Öğretmen yetiştirmenin Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olduğu dönemlerde (1923-1982) programlar geliştirilmiş ve Tebliğler Dergisi'nde yayımlanmıştır. YÖK kurulduktan sonra tüm öğretmen yetiştirme kurumlarının üniversitelere bağlanmasıyla öğretmen yetiştirme lisans programları YÖK tarafından geliştirilerek duyurulmuştur. Bundan dolayı araştırmada incelenen 1947, 1948, 1962 programlarına MEB-Tebliğler Dergisi'nden, 1983, 1997, 2006 ve 2018 programlarına YÖK'ten erişilmiştir. Çok az bir bölümünde internetten ve alanda yapılan diğer çalışmalardan yararlanılmıştır.

Dış analiz, kullanılan belgelerin orijinalliğinin sorgulanmasını; iç analiz ise dokümandaki bilgilerin doğruluğunun tespit edilmesi anlamına gelmektedir. Dokümanların özgün olup olmadığından emin olabilmek için belgenin kim tarafından, nerede, ne zaman ve hangi amaçla oluşturulduğunun öğrenilmesi birkaç yönden araştırılması gerekmektedir. Belgenin orijinal olduğuna karar verilmesiyle yetinilmeyip aynı zamanda eksiksiz olup olmadığı da dikkate alınmalıdır (Kayalıoğlu, 2018, ss. 48). Bu amaçla, çalışma kapsamında

resmi kaynaklar dışındaki kaynaklardan elde edilen veriler Bakanlığın resmi veri kaynaklarında paylaşılan veriler ile kıyaslanmış; bu sayede bu dokümanların doğruluğu teyit edilmiştir. Bu aşamadan sonra dokümanlar özenle okunarak analiz edilmiş ve konuyla ilgisi olmayan veriler, araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Doküman toplama sürecinde dokümanın orijinal ve güvenilir olması, hatasız ve bozulmamış olması, araştırma evrenini ve ilgili belgenin evrenini yeterli derecede temsil etmesine dikkat edilmiştir.

3.4. VERİLERİN ANALİZİ

Forster'e (1995) göre doküman analizi; dokümanlara ulaşma, orijinalliğini kontrol etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme, veriyi kullanma aşamalarına göre yapılır (Akt. Yıldırım & Şimşek, 2016). Dokümanların analizinde bu basamaklar takip edilerek aşağıda belirtilen aşamalar uygulanmıştır:

1. Dokümanlara ulaşma: Birinci aşamada öğretmen yetiştirme programları elde edilerek incelenmiş ve programlarda mevcut olan bilgiler değerlendirilmiştir.
2. Analiz kategorilerinin alt problemlere göre belirlenmesi: Bu aşamada elde edilen veriler ve problemler dikkate alınarak analize konu olan hususlar belirlenmiştir.
3. İçeriği belirlenmesi: Üçüncü aşamada verilen sınıflandırılarak analiz alt başlıklarıyla eşleştirilmiştir.
4. Bulguların tablo ve grafiğe dökülerek yorumlanması: Son aşamada toplanan veriler tablo ve grafiğe dönüştürülerek yorumlanmıştır.

Creswell'e (2003) göre araştırma konusu hakkında genel bilgiye sahip ve nitel araştırma yöntemleri konusunda uzmanlaşmış kişilerden, yapılan araştırmayı çeşitli boyutlarıyla incelemesinin istenmesi inanılırlık konusunda alınabilecek önlemlerdendir. (akt. Başkale, 2016, ss. 24). Bu amaçla ulaşılan programlar hakkında teyit için uzman görüşü alınmıştır.

Bu çalışmanın odağında 1947-2018 yılları arasında geliştirilen Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programları vardır. Programlara ulaşılırken Millî Eğitim Bakanlığı ve Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı resmi internet siteleri, Tebliğler Dergisi, Resmi Gazete ve YÖK'ün resmi internet siteleri ve kendi kurul yayınlarından yararlanılmıştır. Veri analiz sürecinde eserlerin orijinallerine YÖK ve MEB'e ait verilerden ulaşılmıştır. Bu resmi veri kaynakları dışında elde edilen diğer belgelerin orijinalliği için ise dış ve iç analiz yapılmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde Cumhuriyet Dönemi Almanca öğretmeni yetiştirme programları ve bu programların geliştirme gerekçelerine, Cumhuriyet Dönemi Almanca öğretmeni yetiştirme programlarının ders sayısı, ders çeşidi ve ders saat sayısı ve kredilerinin neler olduğuna, Cumhuriyet Dönemi Almanca öğretmeni yetiştirme programlarının ders sayısı, ders çeşidi, ders saat sayısı ve kredilerinin benzer ve farklı yönlerine ve son olarak Cumhuriyet Dönemi Almanca öğretmeni yetiştirme programlarının ders sayısı, ders çeşidi, ders saat sayısı ve kredilerinin alan eğitimi, meslek bilgisi ve genel kültür ağırlıklarının neler olduğuna yer verilmiştir.

4.1. CUMHURİYET DÖNEMİNDE ALMANCA ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME PROGRAMLARI VE GELİŞTİRİLME GEREKÇELERİ

Bu başlık altında 1947, 1948, 1962, 1978, 1983, 1997, 2006 ve 2018 yıllarında uygulamaya konulan Almanca öğretmeni yetiştirme programları ve bu programların geliştirilme gerekçelerine yer verilmiştir.

4.1.1. 1947 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı ve Geliştirilme Gerekçesi

Cumhuriyet'in ilk yıllarında, hızla gelişmekte olan ülkelerin gerisinde kalmamak, diğer ülkelerle olan ilişkileri ilerletmek ve çağdaşlaşmak adına süreci hızlandırma amacıyla ülkemizdeki gençlerin yabancı dil öğrenmeleri çok önemsenmiştir. Öğrenci velilerinin de yabancı dil öğrenme noktasında giderek artan isteklerini karşılamak adına yabancı dil eğitimi veren okulların sayısında ciddi bir artış yaşanmıştır (Demirel, 1993, ss. 9). Okul sayısındaki artışla beraber yabancı dil öğretmen ihtiyacı da gün geçtikçe daha çok hissedilmiştir. Bu gerçekten yola çıkılarak I. Millî Eğitim Şurası'nda yabancı dil öğretmen eksikliğine dikkat çekilerek Yüksek Öğretmen Okuluna ait üç talimatnamenin çıkarılması kararlaştırıldı. Bu talimatnamelerden biri de Gazi Orta Öğretmen Mektebi ve Terbiye Enstitüsünde 1941-42 öğretim yılında Fransızca, 1944-45 yılında İngilizce ve 1947-48 yılında ise Almanca bölümlerinin açılması olmuştur (Dinç, 2015, ss. 42).

Diğer yabancı dil alanlarında olduğu gibi Almanca bölümünün de eğitim yılı iki yıl olarak belirlenmiş ve buna uygun bir yetiştirme programı geliştirilmiştir. 15 Aralık 1947

tarihli 464 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Tebliğler dergisinde; 26 Kasım 1947 karar tarihli ve 457 karar sayısı ile yayınlanan Talim ve Terbiye Kurulu kararına göre Gazi Eğitim Enstitüsü Almanca öğretmeni geçici yetiştirme programı şöyledir (MEB, 1947, ss. 217):

Tablo 2. 1947 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı (Geçici)

BİRİNCİ YIL									
I. YARIYIL					**II. YARIYIL**				
	DERSİN ADI	**T**	**U**	**K**		**DERSİN ADI**	**T**	**U**	**K**
AE	Okuma ve İzah-I	2	-	-	AE	Okuma ve İzah-II	2	-	-
AE	Dikte-I	2	-	-	AE	Dikte-II	1	-	-
AE	Gramer-I	5	-	-	AE	Gramer-II	4	-	-
AE	Konuşma-I	4	-	-	AE	Konuşma-II	4	-	-
AE	Tercüme-I	5	-	-	AE	Tercüme-II	5	-	-
AE	Kompozisyon-I	2	-	-	AE	Kompozisyon-II	2	-	-
AE	Edebi Metinler-I	4	-	-	AE	Edebi Metinler-II	3	-	-
GK	Türkçe-I	4	-	-	AE	Alman Edebiyat Tarihi-I	2	-	-
MB	Çocukluk ve Gençlik Ruh Bilimi-I	2	-	-	AE	Alman Tarihi-I	1	-	-
					GK	Türkçe-II	4	-	-
					MB	Çocukluk ve Gençlik Ruh Bilimi-II	2	-	-
TOPLAM		**30**	**-**	**-**	**TOPLAM**		**30**	**-**	**-**
İKİNCİ YIL									
III. YARIYIL					**IV. YARIYIL**				
	DERSİN ADI	**T**	**U**	**K**		**DERSİN ADI**	**T**	**U**	**K**
AE	Okuma ve İzah-III	2	-	-	AE	Okuma ve İzah-IV	3	-	-
AE	Dikte-III	1	-	-	AE	Gramer-IV	3	-	-
AE	Gramer-III	4	-	-	AE	Konuşma-IV	4	-	-
AE	Konuşma-III	4	-	-	AE	Tercüme-IV	5	-	-
AE	Tercüme-III	5	-	-	AE	Kompozisyon-IV	2	-	-
AE	Kompozisyon-III	2	-	-	AE	Edebi Metinler-IV	3	-	-
AE	Edebi Metinler-III	3	-	-	AE	Alman Edebiyat Tarihi-III	2	-	-
AE	Alman Edebiyat Tarihi-II	2	-	-	AE	Almanca Tarihi-III	1	-	-
AE	Alman Tarihi-II	1	-	-	GK	Türkçe-IV	4	-	-
GK	Türkçe-III	4	-	-	GK	Türk İnkılap Tarihi ve T.C. Rejimi-II	2	-	-
GK	Türk İnkılap Tarihi ve T.C. Rejimi-I	2	-	-	MB	Eğitim Ruhbilimi-II	1	-	-
MB	Eğitim Ruhbilimi-I	1	-	-	MB	Genel Öğretim Metodu-II	1	-	-
MB	Genel Öğretim Metodu-I	1	-	-	MB	Meslek Dersleri Semineri-II	1	-	-
MB	Meslek Dersleri Semineri-I	1	-	-					
TOPLAM		**33**	**-**	**-**	**TOPLAM**		**32**	**-**	**-**

Tablo 2 incelendiğinde 1947 yılı Almanca öğretmeni yetiştirme programının 2 sene ve 4 döneme ayrıldığı görülmektedir. Alan Eğitimi dersleri toplam 9 derstir ve her dönem bu derslerinin ağırlıkta olduğu göze çarpmaktadır. Dil öğrenmenin dört temel becerisi olan okuma için Okuma ve İzah dersi, yazma için Kompozisyon dersi, dinleme için Dikte dersi ve konuşma için ise Konuşma dersine yer verilmesi önemli bir ayrıntıdır. Alan Eğitimi

derslerden Dikte dersinin birinci dönemde haftada iki saat, ikinci ve üçüncü dönemde haftada birer saat, son dönemde ise programda yer almamıştır. Almanca Edebiyatı Tarihi dersi ile Alman Tarihi derslerinin ise ilk iki dönemde yer almadığı anlaşılmaktadır. Okuma ve İzah dersinde artan haftalık ders saati dikkat çekmektedir. Gramer, Edebi Metinler dersinde haftalık ders saatinde azalma söz konusudur. Konuşma, Tercüme ve Kompozisyon derslerinde ise her sınıf ve dönemde haftalık ders saatinde bir değişim yaşanmamıştır.

Meslek Bilgisi dersleri toplamda 8 adettir. Çocukluk ve Gençlik Ruhbilimi dersinin ilk sene iki dönemde olup 2. sınıfta olmadığı gözlemlenmektedir. Buna karşın Eğitim Ruhbilimi, Genel Öğretim Metodu ve Meslek Dersleri Semineri derslerinin ise birinci sınıfta olmayıp ikinci sınıfta iki dönemde de haftada birer ders saati olarak konulmuştur.

Genel Kültür dersleri ise toplamda 2 ders ile programda ağırlığı en az olan alandır. Türkçe'nin her sınıf kademesinde ve dönemde sabit haftada 4 saat verilerek önemi ön plana çıkarılmıştır. Türk İnkılap Tarihi ve T.C. Rejimi dersinin sadece son sınıfta haftada ikişer saat olarak programda yer verilmiştir.

Derslere genel olarak bakıldığında ise ders çeşidinin az olduğu görülmektedir. Yani aynı dersin devamı niteliğinde dersler verilmiştir. Tüm dersler teorik olup uygulaması olan ders bulunmamaktadır. Bu öğretmen yetiştirme programıyla mezun olacak olan bir Almanca öğretmeninin öğrenim hayatı boyunca göreceği haftalık toplam ders saat sayısı 125'tir.

4.1.2. 1948 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı ve Geliştirilme Gerekçesi

1947 yılındaki Almanca öğretmeni yetiştirme programı geçici olarak hazırlandığı için 1948-1949 öğretim yılından geçerli olmak üzere yeni bir program yürürlüğe girmiştir. İncelenen kaynaklarda bu bilgiler dışında program hakkında başka bir geliştirme gerekçesine rastlanılmamıştır. Ayrıca bu programda bir önceki programa göre bariz farklılıklar da bulunmamaktadır. Bu bilgiler ışığında 13 Aralık 1948 ve 516 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanan 3 Aralık 1948 tarih ve 241 sayılı karar ile Gazi Eğitim Enstitüsü Almanca öğretmeni yetiştirme programı şöyledir (MEB, 1948, ss. 131):

Tablo 3. 1948 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı

	BİRİNCİ YIL			
	DERSİN ADI	**T**	**U**	**K**
AE	Okuma ve İzah-I	4	-	-
AE	Dikte	1	-	-
AE	Gramer-I	4	-	-
AE	Konuşma-I	4	-	-
AE	Tercüme-I	5	-	-
AE	Kompozisyon-I	2	-	-
AE	Edebi Metinler-I	4	-	-
GK	Türkçe-I	4	-	-
MB	Çocukluk ve Gençlik Ruh Bilimi-I	2	-	-
TOPLAM		**30**	**-**	**-**
	İKİNCİ YIL			
	DERSİN ADI	**T**	**U**	**K**
AE	Okuma ve İzah-II	4	-	-
AE	Gramer-II	3	-	-
AE	Konuşma-II	4	-	-
AE	Tercüme-II	6	-	-
AE	Kompozisyon-II	2	-	-
AE	Edebi Metinler-II	5	-	-
GK	Türkçe-II	4	-	-
GK	T.C. Rejimi	2	-	-
MB	Eğitim Ruhbilimi	1	-	-
MB	Genel Öğretim Metodu	1	-	-
MB	Meslek Dersleri Semineri	1	-	-
TOPLAM		**33**	**-**	**-**

Tablo 3'te 1948 yılı Almanca öğretmeni yetiştirme programı incelendiğinde Alan dersleri 7 tanedir. Bir önceki programdan farklı olarak bu programda Alman Edebiyatı Tarihi ve Alman Tarihi derslerine yer verilmemiştir. Ancak bunların yerine herhangi bir Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi veya Genel Kültür dersi eklenmemiştir. Çıkarılan bu derslerdeki haftalık ders saati ağırlığı diğer Alan Eğitimi derslerine dağıtılmıştır. Öğrencilerin 1947 yılında enstitüye başladığı düşünüldüğünde aslında ilgili iki ders sadece 1947 programında kâğıt üzerinde kalmış ve işlenmemiştir.

Dört temel beceriden Dinleme becerisini geliştirmek için konulduğu düşünülen Dikte dersi bir önceki programdan farklı olarak ikinci sınıfta hiç yoktur. Okuma ve İzah, Konuşma ve Kompozisyon derslerinin ders saati iki sınıfta da sabit kalmıştır. Gramer dersinin ders saati ikinci sınıfta azalırken, Tercüme ve Edebi Metinler derslerinin ders saati sayısı ikinci sınıfta artmıştır.

Meslek bilgisi dersler 4 tanedir. Bu derslerden Çocukluk ve Gençlik Ruh Bilimi sadece birinci sınıfta haftada iki saat, Eğitim Ruh Bilimi, Genel Öğretim Metodu, Meslek Dersleri Semineri ise sadece ikinci sınıfta haftada birer saat olarak programa konulmuştur. Bir önceki programda olduğu gibi Meslek Bilgisi derslerine çok az yer ayrılmıştır.

Genel kültür dersleri Türkçe ve T.C. Rejimi olmak üzere 2 tanedir. Bu derslerden Türkçe her iki sınıfta da dörder ders saati olarak verilmiştir. Türkçe dersine haftalık verilen bu yüksek ders saat sayısı yabancı dil eğitiminin yanı sıra anadil eğitimine de önem verildiği şeklinde yorumlanabilir. Diğer Genel Kültür dersi olan T.C. Rejimi dersi sadece 2. sınıfta haftada ikişer ders saati olarak programa konulmuştur.

Genel tüm derslere bakıldığında ilk dönem 9 ders, ikinci dönem ise 11 ders programa konulmuştur. Derslerde çeşitlilik azdır. İkinci sınıftaki dersler birinci sınıftaki derslerin devam niteliğinde olmuştur.

4.1.3. 1962 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı ve Geliştirilme Gerekçesi

Tebliğler Dergisinde 29 Ağustos 1962 ve 213 karar sayısıyla Talim ve Terbiye Kurulu Kararıyla Eğitim Enstitülerinde 2 yıl olan Yabancı Dil eğitimi 3 yıl esasına göre yeniden düzenlenerek Bakanlığa sunulduğu belirtilmiştir. Bu yeni düzenlemenin bir gereği olarak programlarda da yeniliğe gidilmiştir. Buna göre tüm Yabancı Dil programları için ortak bir müfredat belirlenmiş ve bazı derslerle ilgili açıklamalara da yer verilmiştir. Ayrıca Türkçe dersinde öğretmen adaylarının ortaokullarda Türkçe öğretmenliği yapabilecek şekilde yetiştirileceği vurgulanmıştır. İncelenen belgelerde bu bilgiler dışında program hakkında başka bir geliştirme gerekçesine rastlanılmamıştır. Ayrıca ilk defa bu programda derslerin amacı ve konuları gibi içerik hakkında detaylı bilgilendirmelerde bulunulmuştur. Bu karara göre tüm diğer yabancı dil öğretmen yetiştirme programları gibi Almanca öğretmeni yetiştirme programı şu şekilde olmuştur (MEB, 1962, ss. 255):

Tablo 4. 1962 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı

	BİRİNCİ YIL				
	DERSİN ADI		**T**	**U**	**K**
AE	Konuşma-I	Bu derslere (ilk 5 ders) özgü haftalık ders saati bilgisine yer verilmemiş olup haftalık ders saati tümü için toplamda 24 saat olarak belirtilmiştir.	24	-	-
AE	Okuma-I			-	-
AE	Yazma-I			-	-
AE	Dil Bilgisi-I			-	-
AE	Tercüme-I			-	-
GK	Türkçe-I		5	-	-
MB	Eğitim Psikolojisi-I		3	-	-
TOPLAM			**32**	**-**	**-**
	İKİNCİ YIL				
	DERSİN ADI		**T**	**U**	**K**
AE	Konuşma-II	Bu derslere (ilk 7 ders) özgü haftalık ders saati bilgisine yer verilmemiş olup haftalık ders saati tümü için toplamda 21 saat olarak belirtilmiştir.	21	-	-
AE	Okuma-II			-	-
AE	Yazma-II			-	-
AE	Dil Bilgisi-II			-	-
AE	Tercüme-II			-	-
AE	Özel Öğretim Metodu ve Uygulama-I			-	-
AE	Seminer-I			-	-
GK	Türkçe-II		7	-	-
MB	Eğitim Psikolojisi-II		2	-	-
MB	Genel Öğretim Metodu		2	-	-
TOPLAM			**32**	**-**	**-**
	ÜÇÜNCÜ YIL				
	DERSİN ADI		**T**	**U**	**K**
AE	Konuşma-III	Bu derslere (ilk 8 ders) özgü haftalık ders saati bilgisine yer verilmemiş olup haftalık ders saati tümü için toplamda 26 saat olarak belirtilmiştir.	26	-	-
AE	Okuma-III			-	-
AE	Yazma-III			-	-
AE	Dil Bilgisi-III			-	-
AE	Tercüme-III			-	-
AE	Özel Öğretim Metodu ve Uygulama-II			-	-
AE	Seminer-II			-	-
AE	Kültür Tarihi			-	-
GK	Türkçe-III		4	-	-
GK	Devrim Tarihi		2	-	-
TOPLAM			**32**	**-**	**-**

Tablo 4'teki Almanca öğretmeni yetiştirme programında 8 adet Alan Eğitimi dersi vardır. Alan Eğitimi derslerinin hiçbirinde kademesine göre ders saatleri belirtilmemiştir. Her sınıf kademesinde toplam kaç saat ders verilmesi gerektiği belirtilmiş ancak hangi derse ne kadar saat ayrılacağını Tebliğler Dergisinde 29 Ağustos 1962 ve 213 karar sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Kararıyla Bölüm öğretmenler kuruluna bırakılmıştır. Böylece bölümlere esneklik imkânı verilmiştir.

Alan Eğitimi derslerinden Özel Öğretim Metodu ve Uygulama ve Seminer derslerine 1. sınıfta yer verilmemiştir. Kültür Tarihi dersine ise hem 1. sınıf hem de 2. sınıfta yer verilmemiş; sadece 3. sınıfta programa konulmuştur. Diğer iki programdan farklı olarak dinleme becerisini geliştirme amaçlı programa konulduğu düşünülen Dikte dersine bu programda yer verilmemiştir. Derslerin içerik ve hedefleri ise şu şekilde belirtilmiştir (MEB, 1962, ss. 256-257):

Konuşma dersinin amacı, kelime ve deyim bilgisini geliştirmek, dil bilgisini konuşmada uygulamak, telaffuzu düzeltmek ve konuşmaya alıştırmak şeklinde belirtilmiştir. Dersin uygulanma noktasında ise işitsel ve basılı dokümanlardan bolca yararlanılması gerektiği ifade edilmiştir. Bu dersin içinde işitsel dokümana yer verilmesi konuşmanın yanı sıra dinleme becerisinin de geliştirilmesi hedeflendiği şeklinde yorumlanabilir.

Okuma dersinin amacı, öğrencinin anlamlı okumak, bir çeviri yöntemine başvurmadan anlayarak okumaya alışmak, çeşitli konulardan yararlanarak kelime hazinesini geliştirmek, konuşmaya teşvik etmek, öğrencilere okuma alışkanlığı kazandırmak ve Alman edebiyatıyla ilgili bilgi vermek olarak belirtilmiştir. Okuma dersinin özellikle konuşmaya destekleyici noktalarına değinilmiştir. Ayrıca okuma dersi ile Kültür tarihi dersinin paralel işlenmesi dersler arasında ilişki kurarak daha yararlı bir öğretim hedeflendiği şeklinde anlaşılabilir. Kültür tarihi ders içeriğine bakıldığında ise günümüz Karşılaştırmalı Ülke Bilgisi dersine benzemektedir. Bu derste hedef dilin kültür ve medeniyetinin öğrenilmesi amaçlanmaktadır.

Yazma dersinin amacı, dilbilgisi ve imlâ kurallarını uygulama alışkanlığı kazandırmak, öğrencilerin anlatış becerilerini geliştirmek ve bu yolla duygu ve düşüncelerini düzgün şekilde ifa etmelerini sağlamak, öğrencilere zengin bir kelime hazinesi kazandırmak olarak ifade edilmiştir. Yazma dersinin amaçlarına bakıldığında dili basitçe kullanmaktan öte kişinin öğrenim göreceği yabancı dilde nitelikli bir yazar gibi yetiştirilmesi ön plana çıkarılmıştır.

Dilbilgisi dersinin amacı, doğru cümle kurma, doğru konuşmak ve yazma alışkanlığı kazandırmak, Almancayı kullanışta güven kazandırma ve dilbilgisinden yararlanmak olarak aktarılmıştır. Dilbilgisi dersinde özellikle öğrenilen konuların kullanılması ve uygulanması vurgulanmış, ezberden uzak bir öğretim hedeflenmiştir. Bu da programın genel itibariyle ezbercilikten uzak bir hedefi ön plana koyduğunu göstermektedir.

Tercüme dersinde Türkçeden Almancaya ve Almancadan Türkçeye doğru ve düzgün ifadelerle tercüme yeteneği kazandırmak amaçlanmıştır. Özellikle burada çeviri yaparken basitten zora bir sıralama uygulanması öğretim metodu açısından önemlidir. Ayrıca bu dersle dilbilgisi dersinin de ilişkilendirilmesinin istenmesi önemli bir öğretim metodudur.

Özel öğretim metodu dersi bir önceki programlarda yer almayan önemli derslerden biridir. Bu dersin amacı Almanca öğrenirken karşılaşılacak güçlükleri aşmaktır. Almanca dersinin nasıl hazırlanılacağı ve uygulanacağının öğretilmesi bu amaç için ortaya konulan en önemli hususlardır. Ders her ne kadar teorik gibi görünse de uygulamalı bir öğretim hedeflenmiştir. Ayrıca bu dersin uygulama çalışmalarında iş birliğine de vurgu yapılmıştır.

Seminer dersi yine daha önceki iki programda karşılaşmadığımız önemli bir derstir. Alan Eğitimi olarak programa konulan bu derse ait çalışmaların öğretmen ve asistanın idaresi altında yerine getirilmesi istenmiştir. Bu dersin içeriği ise okuma ve kültür tarihi derslerinde ele alınan bazı konularla alakalı tamamlayıcı nitelikte bilgi verecek eserlerin okunması ve incelenmesidir.

Meslek Bilgisi dersleri ise Eğitim Psikolojisi ve Genel Öğretim Metodu olmak üzere 2 tanedir. Eğitim Psikolojisi dersine son sınıfta yer verilmemiştir. Genel Öğretim metodu dersine ise sadece 2. sınıfta yer verilmiştir.

Genel Kültür dersleri ise Türkçe ve Devrim Tarihi derslerdir. Türkçe dersi 3 sınıf kademesinde kendine yer bulmuşken Devrim Tarihi dersi sadece son sınıfta olduğu görülüyor. Toplam ders saatine bakıldığında tüm sınıf kademelerinde haftalık 32 saat yer verilmiştir.

4.1.4. 1978 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı ve Geliştirilme Gerekçesi

18 Ekim 1978 tarih 31305 sayılı Bakanlık onayı ile Eğitim Enstitülerinin öğrenim süreleri 3 yıldan 4 yıla çıkarılmış ve ismi de Yüksek Öğretmen Okulu olarak değiştirilmiştir. Bu karar doğrultusunda öğretim süresi 4 yıla çıkarılan Almanca Bölümünün Programının yeniden geliştirilmesi gerekli hale gelmiştir. Bunun dışında herhangi bir geliştirilme gerekçesine rastlanılmamıştır. Gök (1997, ss. 57-58), bu programa dönemin bölüm başkanı Tahir Deveci aracılığıyla ulaştığını belirterek yüksek lisans tezinde yer vermiştir. İlgili bölüm başkanıyla yapılan görüşmede programın bu şekilde olduğu onaylanmıştır:

Tablo 5. 1978 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı

BİRİNCİ YIL									
I. YARIYIL					**II. YARIYIL**				
	DERSİN ADI	**T**	**U**	**K**		**DERSİN ADI**	**T**	**U**	**K**
AE	Almanca Okuma-I	3	-	-	AE	Almanca Okuma-II	3	-	-
AE	Almanca Konuşma-I	3	-	-	AE	Almanca Konuşma-II	3	-	-
AE	Almanca Yazılı Anlatım-I	2	-	-	AE	Almanca Yazılı Anlatım-II	2	-	-
AE	Almanca Dil Bilgisi-I	3	-	-	AE	Almanca Dil Bilgisi-II	3	-	-
GK	Türkçe Dilbilgisi-I	3	-	-	GK	Türkçe Dilbilgisi-II	2	-	-
GK	Türk Dili ve Edebiyatı Tarihi-I	3	-	-	GK	Türk Dili ve Edebiyatı Tarihi-II	3	-	-
GK	Türkiye İnkılap Tarihi-I	2	-	-	GK	Türkiye İnkılap Tarihi-II	2	-	-
MB	Eğitime Giriş	2	-	-					
TOPLAM		**21**	**-**	**-**	**TOPLAM**		**18**	**-**	**-**
İKİNCİ YIL									
III. YARIYIL					**IV. YARIYIL**				
	DERSİN ADI	**T**	**U**	**K**		**DERSİN ADI**	**T**	**U**	**K**
AE	Almanca Okuma-III	3	-	-	AE	Almanca Okuma-IV	3	-	-
AE	Almanca Konuşma-III	3	-	-	AE	Almanca Konuşma-IV	3	-	-
AE	Almanca Yazılı Anlatım-III	2	-	-	AE	Almanca Yazılı Anlatım-IV	2	-	-
GK	Türkçe Kompozisyon-I	2	-	-	GK	Türkçe Kompozisyon-II	2	-	-
GK	Türk Medeniyet Tarihi-I	3	-	-	GK	Türk Medeniyet Tarihi-II	3	-	-
MB	Eğitim Programları ve Yönetim	3	-	-	GK	Türkiye İnkılap Tarihi-III	2	-	-
MB	Eğitim Sosyolojisi	2	-	-	MB	Eğitim Psikolojisi	3	-	-
					MB	Araştırma	3	-	-
TOPLAM		**18**	**-**	**-**	**TOPLAM**		**21**	**-**	**-**
ÜÇÜNCÜ YIL									
V. YARIYIL					**VI. YARIYIL**				
	DERSİN ADI	**T**	**U**	**K**		**DERSİN ADI**	**T**	**U**	**K**
AE	Almanca Dilbilimine Giriş-I	3	-	-	AE	Almanca Dilbilimine Giriş-II	3	-	-
AE	Almancanın Yapısı-I	3	-	-	AE	Almancanın Yapısı-II	3	-	-
AE	Çeviri (Almanca-Türkçe)-I	3	-	-	AE	Çeviri (Almanca-Türkçe)-II	3	-	-
AE	Çeviri (Türkçe-Almanca)-I	3	-	-	AE	Çeviri (Türkçe-Almanca)-II	3	-	-
AE	Alman Edebiyat Tarihi-I	3	-	-	AE	Alman Edebiyat Tarihi-II	3	-	-
AE	Alman Medeniyet Tarihi-I	3	-	-	AE	Alman Medeniyet Tarihi-II	3	-	-
AE	Almanca Öğretimi-I	4	-	-	AE	Almanca Öğretimi-II	3	-	-
GK	II. Yabancı Dil-I	2	-	-	GK	II. Yabancı Dil-II	2	-	-
MB	Ölçme ve Değerlendirme	3	-	-	GK	Düşünce Tarihi	3	-	-
					GK	Türkiye İnkılap Tarihi-IV	2	-	-
TOPLAM		**27**	**-**	**-**	**TOPLAM**		**28**	**-**	**-**
DÖRDÜNCÜ YIL									
VII. YARIYIL					**VIII. YARIYIL**				
	DERSİN ADI	**T**	**U**	**K**		**DERSİN ADI**	**T**	**U**	**K**
AE	Çeviri (Almanca-Türkçe)-III	3	-	-	AE	Çeviri (Almanca-Türkçe)-IV	3	-	-
AE	Çeviri (Türkçe-Almanca)-III	3	-	-	AE	Çeviri (Türkçe-Almanca)-IV	3	-	-
AE	Karşılaştırmalı Türkçe Almanca Dilbilgisi-I	3	-	-	AE	Karşılaştırmalı Türkçe Almanca Dilbilgisi-II	3	-	-
AE	Alman Edebiyatı Seçmeler	3	-	-	AE	Anlam Bilimi	3	-	-
AE	Uygulama-I	-	4	-	AE	Çağdaş Alman Edebiyatı Seçmeler	3	-	-
GK	T.C. Devrim Tarihi-I	2	-	-	AE	Uygulama-II	-	4	-
MB	Eğitim Yönetimi ve Denetimi	2	-	-	GK	T.C. Devrim Tarihi-II	2	-	-
MB	Rehberlik	2	-	-	GK	II. Yabancı Dil-III	2	-	-
					MB	Eğitimi Yönetme	2	-	-
TOPLAM		**18**	**4**	**0**	**TOPLAM**		**21**	**4**	**-**

Tablo 5'e bakıldığında öğrenim süresinin 4 yıla çıkarılmasının da etkisiyle Genel Kültür ve Meslek Bilgisi derslerine bir önceki programlara göre daha çok ağırlık verildiği görülecektir. Alan Eğitiminde yine bir önceki yıllara benzer olarak Okuma, Konuşma, Dilbilgisi ve Yazılı Anlatım gibi dersler ağırlıktadır. Çeviri dersinin bir önceki programlara göre Türkçe-Almanca ve Almanca-Türkçe şeklinde iki farklı ders olarak programda yer almıştır. 1947 yılında geçici programında görünen ancak daha sonra 1948 programıyla kaldırılan Almanca Edebiyat Tarihi ve Alman Medeniyet Tarihi dersleri bu programda kendine yer bulmuştur. Bir önceki programda Özel Öğretim Metodu ve Uygulama dersinin bu programda Almanca Öğretme ve Uygulama adıyla iki ayrı ders olarak yer almıştır. Almanca Öğretimi üçüncü sınıfta iki dönemde programda yer alırken Uygulama dersine ise son sınıfta iki dönem yer verilmiştir. Ayrıca Uygulama dersiyle beraber bir Almanca öğretmeni yetiştirme programında ilk defa uygulamalı bir ders karşımıza çıkmaktadır.

Meslek bilgisi derslerine baktığımızda sayı olarak diğer programlara nazaran ciddi bir artış yaşanmıştır. Sadece ders sayısı artmamış; derslerin isimlerinden anlaşılacağı üzere Meslek Bilgisi alanındaki derslerle öğretmenlik alanında bir uzmanlaşma ön plana çıkarılmıştır.

Genel Kültür derslerinde ise Türkçe öğretimi yine ağırlıklı bir önemle programda yer almıştır. Türkçe eğitiminin yanı sıra programda Türk Dili ve Edebiyatı Tarihi ile Türk İnkılap Tarihi derslerinin ağırlık kazanması yabancı dil öğrenen öğrencilerin kendi kültürlerinden de kopmamasının hedeflendiği şeklinde yorumlanabilir. Diğer önemli noktalardan biri de ilk defa İkinci Yabancı Dil derslerinin programda yer edinmesidir.

4.1.5. 1983 Öğretim Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı ve Geliştirilme Gerekçesi

1981 yılında çıkarılan Yükseköğretim Kanunu (2547 Sayı ve 6 Kasım 1981) ve bunu tamamlayan Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (41 Sayı ve 20 Temmuz 1982 tarih) ile Türk yükseköğretim sisteminde kapsamlı düzenlemelere gidilmiştir. Bu düzenlemelerden biri de Türkiye'deki tüm yükseköğretim kurumlarının üniversitelere bağlanmasıdır (Silahlı Kuvvetler ve Emniyet Teşkilatı bunun dışında tutulmuştur). Geçiş aşamasının ilk yılı olan 1982-83 öğretim yılında, bu fakültelerin bölüm ve anabilim dalları Millî Eğitim sisteminin yapısı ve gereksinimleri de dikkate alınarak yeniden düzenlenmiştir (Yükseköğretim Kurulu'nun 11.11.1982 tarih ve 220-5317 sayılı ve 19 Kasım 1982 tarih ve 220-5880 sayılı genelgeleri). Geçiş yılının (1982-83) ardından YÖK programlarla ilgili kapsamlı bir düzenleme gerçekleştirmiştir (23 Ağustos 1983 tarih ve 83.46.519 sayılı karar). Söz konusu toplantıda kabul edilen öğretim programları 29 Ağustos 1983 tarih ve 220/7232 sayılı yazı ekinde rektörlüklere gönderilmiştir. Almanca Öğretmenliği programı ise şu şekilde olmuştur (YÖK, 2007, ss. 40):

Tablo 6. 1983 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı

BİRİNCİ YIL									
I. YARIYIL					**II. YARIYIL**				
	DERSİN ADI	**T**	**U**	**K**		**DERSİN ADI**	**T**	**U**	**K**
AE	Alman Dili Grameri-I	4	-	-	AE	Alman Dili Grameri-II	4	-	-
AE	Metin Okuma ve İnceleme-I	4	-	-	AE	Metin Okuma ve İnceleme-II	4	-	-
AE	Almanca Konuşma-I	4	-	-	AE	Almanca Konuşma-II	4	-	-
AE	Almanca Yazılı Anlatım-I	3	-	-	AE	Almanca Yazılı Anlatım-II	3	-	-
AE	Çeviri (Almanca-Türkçe)-I	2	-	-	AE	Çeviri (Almanca-Türkçe)-II	2	-	-
AE	Fonetik-I	2	-	-	AE	Fonetik-II	2	-	-
GK	Türkçe Dilbilgisi-I	2	-	-	GK	Türkçe Dilbilgisi-II	2	-	-
GK	Türk Dili-I	1	-	-	GK	Türk Dili-II	1	-	-
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi-I	1	-	-	GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi-II	1	-	-
GK	Seçmeli Ders-I (Beden Eğitimi ve Güzel Sanat Dallarından Biri)	1	-	-	GK	Seçmeli Ders-II (Beden Eğitimi ve Güzel Sanat Dallarından Biri)	1	-	-
MB	Eğitime Giriş	3	-	-	MB	Eğitim Sosyolojisi	3	-	-
TOPLAM		27	-	-	**TOPLAM**		27	-	-
İKİNCİ YIL									
III. YARIYIL					**IV. YARIYIL**				
	DERSİN ADI	**T**	**U**	**K**		**DERSİN ADI**	**T**	**U**	**K**
AE	Alman Dili Grameri-III	2	-	-	AE	Alman Dili Grameri-IV	2	-	-
AE	Metin Okuma ve İnceleme-III	3	-	-	AE	Metin Okuma ve İnceleme-IV	3	-	-
AE	Almanca Konuşma-III	4	-	-	AE	Almanca Konuşma-IV	4	-	-
AE	Almanca Yazılı Anlatım-III	2	-	-	AE	Almanca Yazılı Anlatım-IV	2	-	-

AE	Çeviri (Almanca-Türkçe)-III	2	-	-	AE	Çeviri (Almanca-Türkçe)-IV	2	-	-
AE	Çeviri (Türkçe-Almanca)-I	2	-	-	AE	Çeviri (Türkçe-Almanca)-II	2	-	-
AE	Almancanın Yapısı-I	2	-	-	AE	Almancanın Yapısı-II	2	-	-
AE	Alman Edebiyatı Tarihi-I	2	-	-	AE	Alman Edebiyatı Tarihi-II	2	-	-
AE	Alman Tarihi ve Coğrafyası-I	2	-	-	AE	Alman Tarihi ve Coğrafyası-II	2	-	-
GK	Türk Dili-III	1	-	-	GK	Türk Dili-IV	1	-	-
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi-III	1	-	-	GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi-IV	1	-	-
GK	Seçmeli Ders-III (Beden Eğitimi ve Güzel Sanat Dallarından Biri)	1	-	-	GK	Seçmeli Ders-IV (Beden Eğitimi ve Güzel Sanat Dallarından Biri)	1	-	-
MB	Eğitim Psikolojisi	3	-	-	MB	Eğitim Programları ve Öğretim Yöntemleri	3	-	-
TOPLAM		27	-	-	**TOPLAM**		27	-	-

ÜÇÜNCÜ YIL

V. YARIYIL					**VI. YARIYIL**				
	DERSİN ADI	**T**	**U**	**K**		**DERSİN ADI**	**T**	**U**	**K**
AE	Alman Dili Grameri-V	2	-		AE	Alman Dili Grameri-VI	2	-	-
AE	Almanca Yazılı Anlatım-V	2	-		AE	Almanca Yazılı Anlatım-VI	2	-	-
AE	Çeviri (Almanca-Türkçe)-V	2	-		AE	Çeviri (Almanca-Türkçe)-VI	2	-	-
AE	Çeviri (Türkçe-Almanca)-III	2	-		AE	Çeviri (Türkçe-Almanca)-IV	2	-	-
AE	Alman Edebiyatı Tarihi-III	2	-		AE	Alman Edebiyatı Tarihi-IV	2	-	-
AE	Dil Bilimine Giriş-I	3	-		AE	Dil Bilimine Giriş-II	3	-	-
AE	Karşılaştırmalı Türkçe-Almanca Dilbilgisi-I	3	-		AE	Karşılaştırmalı Türkçe-Almanca Dilbilgisi-II	3	-	-
AE	Alman Edebiyatından Seçmeler-I	3	-		AE	Alman Edebiyatından Seçmeler-II	3	-	-
GK	Türk Dili-V	1	-		GK	Türk Dili-VI	1	-	-
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi-V	1	-		GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi-VI	1	-	-
GK	Seçmeli Ders-V (Beden Eğitimi ve Güzel Sanat Dallarından Biri)	1	-		GK	Seçmeli Ders-VI (Beden Eğitimi ve Güzel Sanat Dallarından Biri)	1	-	-
MB	Eğitimde Ölçme Değerlendirme	3	-		MB	Eğitim Teknolojisi	3	-	-
TOPLAM		25	-	-	**TOPLAM**		25	-	-

DÖRDÜNCÜ YIL

VII. YARIYIL					**VIII. YARIYIL**				
	DERSİN ADI	**T**	**U**	**K**		**DERSİN ADI**	**T**	**U**	**K**
AE	Çeviri (Almanca-Türkçe)-VII	2	-	-	AE	Çeviri (Almanca-Türkçe)-VIII	2	-	-
AE	Çeviri (Türkçe-Almanca)-V	2	-	-	AE	Çeviri (Türkçe-Almanca)-VI	2	-	-
AE	Alman Edebiyatı Tarihi-V	2	-	-	AE	Alman Edebiyatı Tarihi-VI	2	-	-
AE	Alman Dili Tarihi-I	2	-	-	AE	Alman Dili Tarihi-II	2	-	-
AE	Anlam Bilim-I	2	-	-	AE	Anlam Bilim-II	2	-	-
AE	Çağdaş Alman Edebiyatından Seçmeler-I	3	-	-	AE	Çağdaş Alman Edebiyatından Seçmeler-II	3	-	-
AE	Almanca Öğretim Yöntemleri	2	2	-	AE	Almanca Öğretim Uygulamaları	BİR AY		-
GK	Türk Dili-VII	1	-	-	GK	Türk Dili-VIII	1	-	-
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi-VII	1	-	-	GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi-VIII	1	-	-
GK	Seçmeli Ders-VII (Beden Eğitimi ve Güzel Sanat Dallarından Biri)	1	-	-	GK	Seçmeli Ders-VIII (Beden Eğitimi ve Güzel Sanat Dallarından Biri)	1	-	-
MB	Rehberlik	3	-	-	MB	Eğitim Yönetimi	3	-	-
TOPLAM		21	2	-	TOPLAM		19	-	-

Tablo 6 incelendiğinde önceki tüm programlara kıyasla hem dönem başına hem de dört yıllık programın tümünde ders sayılarındaki ciddi artış görülecektir. Önceki programlarda her dönem 7-8 ders varken bu programda dönem başına 11-12 ders olduğu gözlemlenmektedir.

Alan Eğitimi dersleri yine bu programda en çok yer alan derslerdir. Yabancı dil öğretiminde dört temel becerinin gelişmesini destekleyecek ders sayısında bir artış bulunmamaktadır. Çeviri derslerinin her dönemde olması dil öğretim yöntemlerinden biri olan Dilbilgisi-Çeviri Yönteminin bu programda ön plana çıkarıldığı şeklinde yorumlanabilir.

Meslek Bilgisi derslerinde bir önceki programdan çok farklıdır. Her dönem en az bir Meslek Bilgisi dersinin programda yer alması öğretmenlik becerilerini geliştirmenin de ön plana konulduğu şeklinde anlaşılabilir.

Genel Kültür derslerine bakıldığında ise diğer tüm programlarda olduğu gibi Türkçe eğitimine önem verilmiştir. Bir önceki programda yer alan Türk Dili ve Edebiyatı dersi bu programda yer almamıştır. Genel Kültür dersleri adına en önemli gelişme programa seçmeli ders eklenmesidir. Bu seçmeli dersin hangisi olacağı sınırlandırılmış olsa da programda öğrencilerin özel ilgi ve ihtiyaçlarına göre ders seçmelerine olanak tanınması önemli bir gelişmedir.

4.1.6. 1997 Yılı Almanca Öğretmenliği Lisans Programı ve Geliştirilme Gerekçeleri

Öğretmen yetiştirme sürecinin üniversitelere devredilmesinin ardından yaklaşık 15 yıl sonra, Yükseköğretim Kurulu öğretmen yetiştirme konusunda kapsamlı bir düzenleme gerçekleştirmiştir. Bu düzenleme ile öğretmen yetiştirme modeli, öğretmen yetiştiren kurumların öğretim süreleri, bölümleri, program adları ve bağlantıları, programları, MEB ile iş birliği, eğitim-istihdam uyumu, Fen-Edebiyat Fakültesi / Eğitim Fakültesi ilişkileri vb. boyutlarda değişiklik ve yenilikler ortaya konulmuştur. Öncelikle 1997-98 Döneminde Programların Yeniden Yapılanmanın Gerekçeleri şu şekilde belirtilmiştir (YÖK, 2007, ss. 49-53):

- Yeniden yapılanmanın en temel gerekçesi iki kelimeyle özetlenmiştir: Sorunlar ve Yetersizlikler,

- Bazı Eğitim Fakültelerinin kuruluş amaçlarından kimini ihmal etmeleri sonucunda okul öncesi öğretmenliği, sınıf öğretmenliği ve ortaokul kademesi öğretmenlikleri başta olmak üzere önemli öğretmenlik alanlarında kısa zaman içerisinde kapanması zor öğretmen açığının ortaya çıkması,
- Bazı üniversitelerdeki Fen-Edebiyat Fakülteleri ile Eğitim Fakülteleri arasında etkin bir iş birliğinin olmamasından kaynaklı amaç ve hedef karmaşasının yaşanması, kaynakların israf edilmesi ve bu ortamda yetişen akademisyenlerin yanlış akademik kurallar edinmesi,
- Bir önceki sorunla bağlantılı olarak Eğitim Fakültelerinin bazı alanlarındaki araştırma görevlilerinin "alan öğretiminden" çok "temel araştırmalar" yapması,
- Yükseköğretim Kurulu ile Millî Eğitim Bakanlığı arasında ve Eğitim Fakülteleri ile okullar arasında verimli ve sağlıklı bir iletişimin olmaması,
- Öğretmen yetiştirme işinde teoriye daha fazla ağırlık verilmesi,
- Sınıf Öğretmenliği başta olmak üzere bazı alanlarda ihtiyacı karşılayacak ölçüde öğretmen yetiştirilmemesi,
- Herhangi bir fakülteden mezun olanlar için düzenlenen "Öğretmenlik Sertifika Programları"nın içerik ve süreç açısından yetersiz kalması ve bunun sadece bir para kazanma yolu olarak görülmesi,
- 1982 yılındaki yapılanmayla Eğitim Fakültelerinin daha çok ortaöğretime öğretmen yetiştirmesi, ilköğretim II. kademe öğretmeni yetiştirilmesini ihmal etmeleri,
- Eğitim Fakültelerinde açılan bazı lisans programlarının istihdamının olmaması,
- "Alan öğretimi" konusunda yetişmiş eleman sıkıntısının giderilmesi yolunda girişimlerin olmaması,
- Eğitim fakültelerinin geçmişte uygulanan programlarının analizi sonucunda aşağıdaki problemlerin tespit edilmesi:
    - İçerik, kredi, ders sayıları ve okullardaki uygulamalarda belli bir standart yoktur.
    - Programlardaki derslerin içeriği ile okullardaki öğretim alanının içeriği arasında tutarsızlıklar bulunmuştur.
    - Dersler arasında birbirini tamamlayıcı ve aşamalı ilişki kurulmamıştır.
    - Teorik derslere fazla ağırlık verildiğinden uygulamalı dersler ihmal edilmiştir.
    - Alan öğretim yöntemlerine ilişkin dersler yetersizdir.

- Programlarda açılan dersler ihtiyaçtan öte öğretim elemanlarının istekleri yönünde şekillenmiştir ve bu yüzden "ders sayıları" ile "zorunlu kredi sayı yükü" çok artmıştır.
- Öğretmenlik formasyon derslerinin teori odaklı oluşu öğretmenliğin gerektirdiği uygulamaya yönelik bilgi, beceri ve bakış açılarını kazandırmaktan uzaktır.
- Programlardaki zorunlu ders sayısı gereğinden fazladır ve bu nedenle öğrenciler bireysel ilgilerini geliştirecek seçmeli derslere zaman ayıramamaktadır.
- Programın bütünü ile okullarda yapılan uygulamalar arasında tutarsızlıklar görülmüştür.

Tüm bu sebeplerle birlikte öğretmen yetiştiren lisans ve lisansüstü programlarında yıllardır ortaya çıkan sorunlar ve öğretmen yetiştirme alanındaki çağdaş gelişmelerin ortaya çıkardığı temel gereksinimler, programların yeniden geliştirilmesinin gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Yükseköğretim Kurulu, üniversitelere göndermiş olduğu 6 Kasım 1997 tarih ve B.30.0.000.0.01/534-22449 sayılı yazısıyla, Eğitim Fakülteleriyle ilgili yeni düzenleme çalışmalarının sonuçlandırıldığını ve Yükseköğretim Kurulu Yürütme Kurulunun 04 Kasım 1997 tarih ve 97.39.2761 sayılı kararıyla kabul edildiğini bildirmiş ve uygulamaların bu doğrultuda yürütülmesini talep etmiştir. Yazı ekinde; uygulama ilkeleri, bölüm, anabilim dalı ve program adları, şema ve tezsiz yüksek lisans programına ilişkin yazılar gönderilmiştir. Eğitim Fakültelerindeki yeniden yapılanmanın önemli bir boyutu da "program geliştirme" çalışmalarıdır. Program boyutunda; tüm lisans programları yeniden düzenlenmiş, bazı dallarda yeni programlar geliştirilmiş, diğer fakültelerde alan eğitimini tamamlayan mezunlardan öğretmen olmak isteyenler için Eğitim Fakültesi (ve enstitü) bünyesinde açılacak tezsiz yüksek lisans programları geliştirilmiş ve öğretmenlik formasyonu programı yeniden düzenlenmiştir. Temel geliştirme gerekçesi sorunlar ve yetersizlikler olan bu programlarda yabancı dil ve Almanca adına özel bir başlık açılmamıştır. Ancak genel gerekçelere bakıldığında iletişimsizliğin ortadan kaldırılmaya çalışılması, belli bir standart yakalayarak tutarsızlıkları yok etme gayreti, bireysel ilgilerin geliştirileceği seçmeli derslere daha çok yer verilmesi hedefleri bu programı diğer programlardan pozitif anlamda ayrıştırmaktadır. 1997 yılı düzenlemesine göre Almanca Öğretmenliği Lisans Programı şu şekilde olmuştur (YÖK, 2007, ss. 188):

Tablo 7. 1997 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı

BİRİNCİ YIL									
I. YARIYIL					**II. YARIYIL**				
	DERSİN ADI	**T**	**U**	**K**		**DERSİN ADI**	**T**	**U**	**K**
AE	Almanca Dilbilgisi-I	3	-	3	AE	Almanca Dilbilgisi-II	3	-	3
AE	Konuşma Becerileri-I	3	-	3	AE	Konuşma Becerileri-II	3	-	3
AE	Okuma Becerileri-I	3	-	3	AE	Okuma Becerileri-II	3	-	3
AE	Yazma Becerileri-I	3	-	3	AE	Yazma Becerileri-II	3	-	3
GK	Türkçe-I: Yazılı Anlatım	2	-	2	GK	Türkçe-II: Sözlü Anlatım	2	-	2
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi-I	2	-	0	GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi-II	2	-	0
MB	Öğretmenlik Mesleğine Giriş	3	-	3	MB	Seçmeli-I	2	-	2
					MB	Okul Deneyimi-I	1	4	3
TOPLAM		19	-	17	**TOPLAM**		19	4	19
İKİNCİ YIL									
III. YARIYIL					**IV. YARIYIL**				
	DERSİN ADI	**T**	**U**	**K**		**DERSİN ADI**	**T**	**U**	**K**
AE	İleri Okuma Becerileri	3	-	3	AE	İleri Yazma Becerileri	3	-	3
AE	Alman Edebiyatına Giriş-I	3	-	3	AE	Alman Edebiyatına Giriş-II	3	-	3
AE	Dil Edinimi	3	-	3	AE	Almanca Öğretiminde Yaklaşımlar	3	-	3
GK	Bilgisayar	2	2	3	AE	Dilbilime Giriş-I	3	-	3
GK	Türkçe Ses ve Biçim Bilgisi	3	-	3	GK	Türkçe Tümce Bilgisi ve Anlambilim	3	-	3
MB	Gelişim ve Öğrenme	3	-	3	MB	Öğretimde Planlama ve Değerlendirme	3	2	4
TOPLAM		17	2	18	**TOPLAM**		18	2	19
ÜÇÜNCÜ YIL									
V. YARIYIL					**VI. YARIYIL**				
	DERSİN ADI	**T**	**U**	**K**		**DERSİN ADI**	**T**	**U**	**K**
AE	Dilbilime Giriş-II	3	-	3	AE	Roman İncelemesi ve Öğretimi	3	-	3
AE	Kısa Öykü İncelemesi ve Öğretimi	3	-	3	AE	Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi	3	-	3
AE	Almanca-Türkçe Çeviri	3	-	3	AE	Araştırma Becerileri	3	-	3
MB	Özel Öğretim Yöntemleri-I	2	2	3	MB	Özel Öğretim Yöntemleri-II	2	2	3
MB	Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme	2	2	3	MB	Sınıf Yönetimi	2	2	3
GK	Seçmeli-II	3	-	3	GK	Seçmeli-IV	3	-	3
GK	Seçmeli-III	2	-	2					
TOPLAM		18	4	20	**TOPLAM**		16	4	18
DÖRDÜNCÜ YIL									
VII. YARIYIL					**VIII. YARIYIL**				
	DERSİN ADI	**T**	**U**	**K**		**DERSİN ADI**	**T**	**U**	**K**
AE	Almanca Sınav Hazırlama ve Değerlendirme	3	-	3	AE	Türkçe-Almanca Çeviri	3	-	3
AE	Drama (Oyun) İnceleme ve Öğretimi	3	-	3	AE	Şiir İncelemesi ve Öğretimi	3	-	3
AE	Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi	2	2	3	MB	Rehberlik	3	-	3
MB	Materyal Değerlendirme ve Uyarlama	3	-	3	MB	Öğretmenlik Uygulaması	2	6	5
MB	Okul Deneyimi-II	1	4	3					
GK	Seçmeli-V	3	-	3					
TOPLAM		15	6	18	**TOPLAM**		11	6	14

Tablo 7 incelendiğinde ilk dikkat çeken durum derslere ait bir kredi uygulamasının başlatılmasıdır. Kredi uygulaması programın temel geliştirme gerekçelerinden biri olan "tutarsızlıkları ortadan kaldırarak standartlaştırma hedefinin" bir sonucu olarak görülebilir.

Bir diğer önemli gelişme ise hemen hemen her döneme uygulamalı derslerin eklenmesidir. Programların temel geliştirme gerekçelerinde zaten bu duruma vurgu yapılmış ve teorik derslerin fazlaca olmasından yakınılmıştır. Sayıca ve oranla teorik derslere nazaran her ne kadar az kalsa da önceki dönemlere kıyaslandığında bir değişim yaşandığı ve geliştirme gerekçelerinden birinin daha uygulamaya konulduğu şeklinde yorumlanabilir.

Alan Eğitimi derslerine bakıldığında birinci sınıfta temel derslerin olduğu ve sonraki dönemlerde bu derslerin bir sonraki aşaması şeklinde dersler eklenmiştir. Bunun yanı sıra dönem ilerledikçe derslerin daha ayrıntılı olduğu ve böylelikle alanda bir uzmanlaşmanın hedeflediği görülebilir. Alan Eğitimi derslerinin oranı bundan önceki programlara göre azalmıştır. Çeviri derslerinin de az olması Dilbilgisi-Çeviri Yönteminden uzaklaşılmaya çalışıldığı şeklinde yorumlanabilir.

Meslek Bilgisi derslerine bakıldığında çok önemli bir farklılıklar bulunmaktadır. Daha birinci sınıfın ikinci döneminde ne önceki programlarda ne de sonraki programlarda rastlanılmayacak bir şekilde Okul Deneyimi-I dersi konulmuştur. Bu dersin devamı niteliğindeki Okul Deneyimi-II dersi ise son sınıfın birinci dönemindedir. Bu durum birçok soru işaretini ortaya çıkarmaktadır. Henüz öğrenim hayatının ikinci döneminde olan, herhangi bir uzmanlık kazanmayan öğretmen adayının okul ortamına girmesinin zamanlama bakımından doğru bir uygulama olmayacağı düşünülmektedir. Nitekim bu uygulamanın daha sonraki programlarda görülmemesi de bu tezi savunur niteliktedir. Bunun dışında meslek bilgisi derslerinin sayısının özellikle son dört dönemde ikişer ders olmasının öğretmen adayına iyi bir öğretmenlik becerisi kazandırılmasının hedeflendiği şeklinde düşünülebilir.

Genel Kültür derslerine baktığımızda Türkçe eğitimine yönelik dersler artık her dönemde bulunmamaktadır. Türkçe eğitimi adına sadece ilk dört dönemde yer alan dersler farklı isimlerle birbirinin devamı niteliğinde programa eklenmiştir. Genel Kültür alanındaki diğer dersler ise çoğunlukla seçmeli ders şeklinde programa eklenmiş ve bir önceki programda olduğu gibi 3 dersle sınırlandırılmamıştır. Bu da 1997 programının geliştirme gerekçelerinden birinin daha (zorunlu ders saatini azaltıp öğrenci ilgilerine göre seçmeli ders sayısını arttırmak) programa başarıyla yansıtıldığının göstergesidir.

4.1.7. 2006 Yılı Almanca Öğretmenliği Lisans Programı ve Geliştirilme Gerekçeleri

Öğretmen yetiştirme alanında 1997 yılında gerçekleştirilen geniş kapsamlı yeniden yapılanmanın ardından geçen sekiz yılı aşkın bir uygulama sürecinden sonra, programların güncellenmesinde ve tezsiz yüksek lisans uygulamasında yeni bir düzenlemeye gidilmiştir. 2006-2007 düzenlemesinin amacı bir önceki programın değiştirilmesinden öte programın güncellenmesi ve önceki programda aksayan yönlerin iyileştirilmesidir (YÖK, 2007, ss. 63).

1997 yılından 2006 yılına kadar geçen süreç içinde resmî kurumlar ve sivil toplum örgütlerince düzenlenen akademik etkinliklerde, eğitim fakültelerinde uygulanan öğretmen yetiştirme programlarının; çağımızın gerektirdiği bilgi ve becerilere sahip öğretmenler yetiştirmedeki yeterlilikleri tartışılır olmuş ve programlarla ilgili sorunları çözümlemeye yönelik öneriler, bilimsel araştırma verilerine ve alan uzmanlarının görüşlerine dayalı olarak ortaya konmuştur. Programların güncellenmesinin bir başka gerekçesi de 2003-2004 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından, ilköğretim programlarında yapılan değişikliklerle ilgilidir. Lisans programlarından beklenen "öğrenme çıktılarını" tanımlamak, bu çıktılara ulaşmak için öğretilmesi gereken konular, bu konuların işlenmesi için gereken süreler ve yöntemleri belirlemek ve "öğrenme çıktılarını" aynı yöntemlerle ölçüp değerlendirmek gibi ortak asgari standartların belirlenmesi de programların güncellenmesinin bir diğer gerekçesidir. (YÖK, 2007, ss. 63-65). Bu güncellemeye göre 2006 yılı Almanca Öğretmenliği Lisans Programı şu şekilde olmuştur:

Tablo 8. 2006 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı

BİRİNCİ YIL									
I. YARIYIL					**II. YARIYIL**				
	DERSİN ADI	**T**	**U**	**K**		**DERSİN ADI**	**T**	**U**	**K**
AE	Almanca Dilbilgisi-I	3	-	3	AE	Almanca Dilbilgisi-II	3	-	3
AE	Sözlü İletişim Becerileri-I	3	-	3	AE	Sözlü İletişim Becerileri -II	3	-	3
AE	Okuma Becerileri-I	3	-	3	AE	Okuma Becerileri-II	3	-	3
AE	Yazma Becerileri-I	3	-	3	AE	Yazma Becerileri-II	3	-	3
GK	Türkçe-I: Yazılı Anlatım	2	-	2	AE	Karşılaştırmalı Ülke Bilgisi	3	-	3
GK	Bilgisayar-I	2	2	3	GK	Türkçe-II: Sözlü Anlatım	2	-	2
MB	Eğitim Bilimine Giriş	3	-	3	GK	Bilgisayar-II	2	2	3
					MB	Eğitim Psikolojisi	3	-	3
TOPLAM		19	2	20	**TOPLAM**		22	2	23
İKİNCİ YIL									
III. YARIYIL					**IV. YARIYIL**				
	DERSİN ADI	**T**	**U**	**K**		**DERSİN ADI**	**T**	**U**	**K**
AE	Almanca Dilbilgisi-III	3	-	3	AE	Karşılaştırmalı Dilbilgisi	3	-	3
AE	Dilbilim-I	3	-	3	AE	Dilbilim-II	3	-	3
AE	Alman Edebiyatı-I	3	-	3	AE	Alman Edebiyatı-II	3	-	3
AE	İleri Okuma Yazma Becerileri-I	3	-	3	AE	İleri Okuma Yazma Becerileri-II	3	-	3
AE	Almanca Öğretiminde Yaklaşımlar-I	3	-	3	AE	Almanca Öğretiminde Yaklaşımlar-II	3	-	3
GK	Seçmeli-I	2	-	2	GK	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	2	-	2
MB	Öğretim İlke ve Yöntemleri	3	-	3	MB	Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	2	2	3
TOPLAM		20	0	20	**TOPLAM**		19	2	20
ÜÇÜNCÜ YIL									
V. YARIYIL					**VI. YARIYIL**				
	DERSİN ADI	**T**	**U**	**K**		**DERSİN ADI**	**T**	**U**	**K**
AE	Dil Edinimi	3	-	3	AE	Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi	2	2	3
AE	Edebi Metin İnceleme ve Öğretimi-I	3	-	3	AE	Edebi Metin İnceleme ve Öğretimi-II	3	-	3
AE	İkinci Yabancı Dil-I	2	-	2	AE	Özel Öğretim Yöntemleri-II	2	2	3
AE	Seçmeli-I	2	-	2	AE	İkinci Yabancı Dil-II	2	-	2
GK	Etkili İletişim	3	-	3	AE	Seçmeli-II	2	-	2
GK	Bilim Tarihi	2	-	2	GK	Türk Eğitim Tarihi	2	-	2
MB	Özel Öğretim Yöntemleri-I	2	2	3	GK	Topluma Hizmet Uygulamaları	1	2	2
MB	Sınıf Yönetimi	2	-	2	MB	Ölçme ve Değerlendirme	3	-	3
TOPLAM		19	2	20	**TOPLAM**		17	6	20
DÖRDÜNCÜ YIL									
VII. YARIYIL					**VIII. YARIYIL**				
	DERSİN ADI	**T**	**U**	**K**		**DERSİN ADI**	**T**	**U**	**K**
AE	Almanca Ders Kitabı İncelemesi	2	2	3	AE	Seçmeli-IV	2	-	2
AE	Materyal Değerlendirme ve Uyarlama	2	2	3	GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi-II	2	-	2
AE	İkinci Yabancı Dil-III	2	-	2	GK	Seçmeli-II	2	-	2
AE	Seçmeli-III	2	-	2	MB	Öğretmenlik Uygulaması	2	6	5
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi-I	2	-	2	MB	Özel Eğitim	2	-	2
MB	Rehberlik	3	-	3	MB	Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	2	-	2
MB	Okul Deneyimi	1	4	3					
TOPLAM		14	8	18	**TOPLAM**		12	6	15

Tablo 8 incelendiğinde 2006 programı geliştirilirken hedeflendiği üzere alan eğitimi derslerine %50-60, meslek bilgisi derslerine %25-30 ve genel kültür derslerine %15-20 oranlarında olacak biçimde programda yer verilmiştir.

2006 programı geliştirilirken öngörülen bir diğer hedef zorunlu ders uygulamasının esnetilerek seçmeli ders olanağının artırılmasıydı. Bu hedef Almanca lisans programında da ortaya konabilmiştir. Bir önceki programda 4 adet olan toplam Seçmeli Ders sayısı bu programda 6 adet olmuştur. Önceki programda seçmeli derslerin tümü Genel Kültür alanında iken bu programda Alan Eğitiminde 4, Genel Kültür alanında 2 adet olmuştur.

Alan Eğitiminde tıpkı 1947'den beri olduğu gibi okuma, yazma, dinleme ve konuşma gibi dört temel becerinin hâkim olduğu ilk iki yıllık bir program görülmektedir. Önemli bir değişiklik şudur: Özel Öğretim Yöntemleri-I dersi üçüncü sınıf birinci döneminde Meslek Bilgisi dersi olarak verilirken üçüncü sınıf ikinci dönemde Alan Eğitimi dersi olarak belirtilmiştir. Bu dersin bu şekilde programa yerleştirilmesi hem meslek bilgisi hem de alan eğitiminin kaynaştırılarak öğretilmesinin hedeflendiği söylenebilir. Bir diğer önemli ders ise İkinci Yabancı Dil dersidir. En son 1962 programında görülen bu ders 2006 programıyla beraber tekrar programa eklenmiştir.

Bir önceki programdan farklı olarak bu programda genel kültür derslerinde bir artış gözlemlenmektedir. Almanca lisans programına Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Etkili İletişim, Bilim Tarihi, Türk Eğitim Tarihi gibi yeni dersler eklenmiştir. Bu derslerin eklenmesiyle öğretmen adaylarının entelektüel becerilerinin artırılmasının amaçlandığı şeklinde düşünülebilir.

Bunların yanı sıra Genel Kültür alanında Topluma Hizmet Uygulamaları adlı yeni bir ders de konulmuştur. Bu dersin amacı, öğretmen adaylarının toplumun güncel sorunlarını incelemeleri ve çözüm üretmeye yönelik projeler hazırlamalarıdır. Bu dersle topluma duyarlı öğretmen adaylarının yetiştirilmesinin amaçlandığı yorumu yapılabilir.

Meslek bilgisi derslerine bu programda ilk yıllarda çok az yer verilmiştir. Bu alandaki ders sayısı son iki dönemde artırılmıştır. Öğretmenlik Mesleğine Giriş dersi, Eğitim Bilimlerine Giriş şeklinde değiştirilmiştir. Eğitim Psikolojisi, Sınıf Yönetimi, Özel Eğitim, Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi gibi öğretmenin mesleki bilgisini daha da arttırmayı hedefleyen dersler de programda yer edinmiştir.

4.1.8. 2018 Yılı Almanca Öğretmenliği Lisans Programı ve Geliştirilme Gerekçeleri

2018 yılından önce öğretmenlik lisans programlarında yapılan en son değişiklik 2006 yılında olmuştur. Geçen on yılı aşkın süreç içerisinde mevcut programla alakalı çeşitli araştırma ve değerlendirilmeler yapılmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda aşağıdaki bazı temel gerekçelerle programların güncellenmesine gidilmiştir (YÖK, 2018a, ss. 11-13):

- Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin yeniden oluşturulması ve programlarda bunlara ağırlık verilmesi,
- Öğretmenlik uygulamalarının daha geniş bir zamana yayılması ve daha yapılandırılmış bir biçimde gerçekleştirilmesi,
- Öğretmen yetiştirme lisans programlarının Millî Eğitim Bakanlığının yeniden hazırlayarak uygulamaya koyduğu ders programlarıyla uyumlu hale getirilmesi,
- Daha önce gerçekleştirilen program güncelleme çalışmalarında, daha çok ilköğretim programları üzerinde durulması, buna karşın öğretmenlik meslek bilgisi dersleri dışında ortaöğretim alan öğretmenliği programlarıyla ilgili bir güncellemenin yapılmamış olması,
- Üniversiteler ve fakülteler arasındaki haftalık ders saati, ders kredisi ve AKTS uyumsuzlukların giderilmesi,
- Millî Eğitim Bakanlığı tarafından öğretmenlik alanında gerçekleştirilen düzenlemelerde öğretmenlikle ilgili yeni yeterlilikler yanında yeni hedeflere ve beklentilere yer verilmesi,
- Avrupa yükseköğretim alanında Bologna sürecine uyum, kalite ve akreditasyon çalışmaları, dünyada ve Türkiye'de aynı alanda eğitim veren lisans programları için çekirdek program oluşturulması ihtiyacı,
- Bologna süreci kapsamında müfredatta en az %25 oranında seçmeli derslere yer verilme gerekliliği ve bu çerçevede seçmeli ders havuzunun oluşturulması ihtiyacı,
- Etik, moral, ahlaki, kültürel konuların giderek önem kazanması ve bu konularla ilgili sorunların önemli ölçüde artması.

2018 yılında yeni yapılan güncellemeyle beraber Almanca Öğretmenliği Lisans Programı şu şekilde olmuştur (YÖK, 2018b, ss. 2):

Tablo 9. 2018 Yılı Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programı

BİRİNCİ YIL									
I. YARIYIL					**II. YARIYIL**				
	DERSİN ADI	**T**	**U**	**K**		**DERSİN ADI**	**T**	**U**	**K**
AE	Almancanın Yapısı-I	2	-	2	AE	Almancanın Yapısı-II	2	-	2
AE	Okuma Becerileri-I	2	-	2	AE	Okuma Becerileri-II	2	-	2
AE	Yazma Becerileri-I	2	-	2	AE	Yazma Becerileri-II	2	-	2
AE	Sözlü İletişim Becerileri-I	2	-	2	AE	Sözlü İletişim Becerileri-II	2	-	2
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi-I	2	-	2	GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi-II	2	-	2
GK	Yabancı Dil-I	2	-	2	GK	Yabancı Dil-II	2	-	2
GK	Türk Dili-I	3	-	3	GK	Türk Dili-II	3	-	3
GK	Bilişim Teknolojileri	3	-	3	MB	Eğitim Sosyolojisi	2	-	2
MB	Eğitime Giriş	2	-	2	MB	Eğitim Felsefesi	2	-	2
MB	Eğitim Psikolojisi	2	-	2					
TOPLAM		22	**-**	22	**TOPLAM**		19	**-**	19
İKİNCİ YIL									
III. YARIYIL					**IV. YARIYIL**				
	DERSİN ADI	**T**	**U**	**K**		**DERSİN ADI**	**T**	**U**	**K**
AE	Almancanın Yapısı-III	2	-	2	AE	Almanca Öğretim Programları	2	-	2
AE	Dilbilim-I	2	-	2	AE	Dilbilim-II	2	-	2
AE	Alman Edebiyatı-I	2	-	2	AE	Alman Edebiyatı-II	2	-	2
AE	Almanca Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları	2	-	2	AE	İleri Okuma ve Yazma Becerileri	2	-	2
AE	Seçmeli-I	2	-	2	AE	Seçmeli-II	2	-	2
GK	Seçmeli-I	2	-	2	GK	Seçmeli-II	2	-	2
MB	Türk Eğitim Tarihi	2	-	2	MB	Öğretim Teknolojileri	2	-	2
MB	Öğretim İlke ve Yöntemleri	2	-	2	MB	Eğitimde Araştırma Yöntemleri	2	-	2
MB	Seçmeli-I	2	-	2	MB	Seçmeli-II	2	-	2
TOPLAM		18	**-**	18	**TOPLAM**		18	**-**	18
ÜÇÜNCÜ YIL									
V. YARIYIL					**VI. YARIYIL**				
	DERSİN ADI	**T**	**U**	**K**		**DERSİN ADI**	**T**	**U**	**K**
AE	Almanca Dil Becerilerinin Öğretimi-I	3	-	3	AE	Almanca Dil Becerilerinin Öğretimi-II	3	-	3
AE	Almanca Öğretiminde Edebi Metinler-I	3	-	3	AE	Almanca Öğretiminde Edebi Metinler-II	3	-	3
AE	Dil Edinimi	3	-	3	AE	Seçmeli-IV	2	-	2
AE	Seçmeli-III	2	-	2	GK	Topluma Hizmet Uygulamaları	1	2	2
GK	Seçmeli-III	2	-	2	GK	Seçmeli-IV	2	-	2
MB	Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	2	-	2	MB	Eğitimde Ahlak ve Etik	2	-	2
MB	Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	2	-	2	MB	Sınıf Yönetimi	2	-	2
MB	Seçmeli-III	2	-	2	MB	Seçmeli-IV	2	-	2
TOPLAM		19	**-**	19	**TOPLAM**		17	2	18
DÖRDÜNCÜ YIL									
VII. YARIYIL					**VIII. YARIYIL**				
	DERSİN ADI	**T**	**U**	**K**		**DERSİN ADI**	**T**	**U**	**K**
AE	Almanca Ders Kitabı İncelemesi	2	-	2	AE	Almanca Öğretiminde Ders İçeriği Geliştirme	2	-	2
AE	Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi	3	-	3	AE	Almanca Öğretiminde Sınav Hazırlama	2	-	2
AE	Seçmeli-V	2	-	2	AE	Seçmeli-VI	2	-	2

MB	Öğretmenlik Uygulaması-I	2	6	5	MB	Öğretmenlik Uygulaması-II	2	6	5
MB	Okullarda Rehberlik	2	-	2	MB	Özel Eğitim ve Kaynaştırma	2	-	2
MB	Seçmeli-V	2	-	2	MB	Seçmeli-VI	2	-	2
TOPLAM		13	6	16	**TOPLAM**		12	6	15

Tablo 9 incelendiğinde bir önceki programa göre farklı olan en önemli noktalardan biri seçmeli ders sayısının artırılması. Seçmeli ders sayısının artırılması öğretmen adayının kişisel ilgi ve becerilerine daha çok önem verildiğini göstermektedir. Programda uygulamalı derslerde bir azalma görülmektedir. Ancak programın uygulama esaslarında bu duruma değinilmiş ve haftalık ders çizelgelerinde uygulama saatlerine yer verilmemesinin, bu derslerde uygulama yapılmayacağı anlamına gelmemesi gerektiği ve öğretmen adaylarının uygulama yapmaya teşvik edilmesi önerilmiştir.

Alan Eğitimi alanında bazı derslerin sadece adları değişirken yeni dersler de eklendiği gözlemlenmektedir. Bu alana eklenen en önemli derslerden biri hiç kuşkusuz Almanca Öğretim Programları dersidir. Bu ders sayesinde öğretmen adayı meslek hayatına atıldığında kendisini bekleyen öğretim programı başta olmak üzere geçmiş programları da inceleme fırsatı bulacaktır. Böylece programın amaçladığı beceriler başta olmak üzere kazanımların sınıflara göre dağılımını, öğrenme alanlarını, kademeler arasındaki Almanca dersi öğretim programlarının ilişkisi gibi birçok alanda bilgi sahibi olacağı düşünülmektedir.

Önceki programlardan farklı olarak Almanca Dil Becerilerinin Öğretimi dersi bulunmaktadır. Bu dersin amacı, dil bilgisi, dinleme, okuma, yazma ve konuşma becerilerinin öğretilmesi, sözcük, sesletim, ülke bilgisine ilişkin tekniklerin ve stratejilerin incelenmesi, farklı yaşlar için öğretim becerilerinin tanıtılması, ders malzemelerinin geliştirilmesi ve değerlendirilmesidir. Özetle bu ders öğretmen adayının bu alanda öğrendiği bilgi ve becerileri nasıl aktaracağını da öğreneceği bir derstir.

Alan Eğitimi alanında diğer programlarda olmayıp bu programda yer alan önemli derslerden biri de Almanca Öğretiminde Sınav Hazırlama dersidir. Bu dersi Meslek Bilgisi derslerinden biri olan Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme dersinin uygulaması olarak görmek yanlış olmayacaktır. Öğretmen adayı sınav türlerini Almanca dersinde nasıl uygulamaya geçireceğini, dil becerilerini ölçmeye ve değerlendirmeye yönelik temel ilkeleri, okuma, yazma, dinleme, konuşma, kelime bilgisi ve dil bilgisi sevilerinin ölçülmesinde kullanılabilecek soru türlerini, sınav hazırlama teknikleri başta olmak üzere birçok önemli noktada bilgi sahibi olacaktır. Bu ders sayesinde her öğretmen adayının meslek hayatına

atıldığı birkaç ay içinde karşılaşacağı ilk kaygılardan biri olan sınav hazırlama kaygısının ortadan kalkacağı düşünülmektedir.

Meslek Bilgisi dersleri program geliştirme gerekçelerinin ilk maddesi olarak karşımıza çıkmıştı. İlk maddede Meslek Bilgisi derslerinde programda ağırlık verileceği belirtilmiştir. Almanca Lisans programında da bu husus uygulanmıştır. Yine diğer programlardan farklı olarak Meslek Bilgisi dersleri için de seçmeli derslere çokça yer verilmiştir. Bu alanda yeni eklenen önemli derslerden biri Eğitimde Ahlak ve Etik dersi olmuştur. Son yıllarda bu alanda yaşanan önemli problemlerin bu dersle beraber bir nebze de olsa azaltılacağı düşünülmektedir. Öğretmenlik gibi değerli bir meslekte sadece iyi bilgi veren bir öğretmenlerden öte ilkeli, meslek ahlakına sahip, eğitim paydaşlarıyla iyi ilişkiler içinde olan öğretmenlerin olacağı öngörülmektedir.

Genel Kültür dersleri incelendiğinde önceki programlara nazaran bu alandaki ders sayısı ciddi derecede azalmıştır. Türk Dili, Atatürk İlke ve İnkılap Tarihi, Bilişim Teknolojileri, Yabancı Dil ve Topluma Hizmet Uygulamaları hariç tüm dersler seçmeli olarak programa yerleştirilmiştir. Böylece öğretmen adayının entelektüel bilgi birikimi kazanırken kendi ilgi ve ihtiyaçlarına göre dersleri seçme imkânı sağlanmıştır.

4.2. CUMHURİYET DÖNEMİ ALMANCA ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME PROGRAMLARININ DERS SAYISI, DERS ÇEŞİDİ, DERS SAAT SAYISI ve KREDİLERİ

Cumhuriyet Dönemi Almanca öğretmeni yetiştirme programlarında yer alan derslerin sayısı, çeşidi, ders saat sayısı ve kredileri Tablo 10'da gösterilmiştir:

Tablo 10. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Ders Sayısı, Ders Çeşidi, Ders Saat Sayısı ve Kredileri

	1947	**1948**	**1962**	**1978**	**1983**	**1997**	**2006**	**2018**
Ders Sayısı	47	40	54	68	94	50	58	65
Ders Çeşidi	15	13	12	33	30	40	43	52
Ders Saat Sayısı	125	126	192	180	204	161	170	152
Ders Kredisi	-	-	-	-	-	143	122	133

Tablo 10'daki veriler incelendiğinde ders sayısının en düşük olduğu program 1948 programı iken, ders sayısının en yüksek olduğu program ise 1983 programı olmuştur. Ancak 1948 programında öğrenim süresinin iki yıl olduğu gözden kaçırılmamalıdır. 4 yıllık öğrenim süresinin başladığı 1978 ve sonrası programlara baktığımızda en düşük ders sayısı 1997 programında; en yüksek ise 1983 programındadır. Özellikle 1983 programındaki yüksek ders sayısın hemen sonraki programda neredeyse yarı oranda düşmüştür.

Tablo 10 ders çeşidi açısından incelendiğinde en az ders çeşidinin 12 ile 1962 programında olduğu; en çok ders çeşidinin ise 52 ile 2018 programında olduğu görülmektedir. 4 yıllık öğrenim süresinin uygulandığı 1978 programı ve sonrasında ise ders çeşidinin en az olduğu yıl 1983 yılı iken ders çeşidinin en çok olduğu yıl 2018 yılıdır. 1983 yılında 94 ders ile en yüksek ders sayısı olmasına rağmen ders çeşidinin 4 yıllık öğrenim

süresi olan programlar arasında en az olması dikkat çekmektedir. Bu durum derslerin devam eden dönemlerde devam niteliğinde verildiğinin bir göstergesidir.

Ders saat sayısının en çok olduğu program yine ders sayısının en yüksek olduğu program olan 1983 programıdır. Ders saat sayısının en az olduğu program ise 125 saat ile 1947 programıdır. 4 yıllık öğrenim süresi olan programlarda ise en düşük ders saat sayısı 152 ders saat sayısı 2018 programıdır. Son üç programa göre ders sayısı en çok olan, tüm programlar arasında ise ders çeşidi en çok olan 2018 programında bu denli az ders saat sayısı derslerin verimliliği açısından tartışmaya açık bir kapı bırakmıştır.

Ders kredi sisteminin uygulandığı 3 program arasında en yüksek ders kredi sayısı 1997 programı iken en düşük ders kredi sayısı ise 2006 programıdır. Programlar arasında ders kredi sayıları açısından ciddi farklılıklara gidilmemiştir.

4.3. CUMHURİYET DÖNEMİ ALMANCA ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME PROGRAMLARININ DERS SAYISI, DERS ÇEŞİDİ, DERS SAAT SAYISI ve DERS KREDİLERİNİN BENZER ve FARKLI YÖNLERİ

Bu başlık altında Cumhuriyet Dönemi Almanca öğretmeni yetiştirme programlarının ders sayısı, ders çeşidi, ders saat sayısı ve ders kredilerinin benzer ve farklı yönleri ele alınacaktır.

4.3.1. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Ders Sayılarının Benzer ve Farklı Yönleri

Tablo 11'de Cumhuriyet Dönemi Almanca öğretmeni yetiştirme programlarının ders sayılarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 11. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Ders Sayılarına Göre Dağılımları

YILLAR	TEORİK		TEORİK/UYGULAMA		TOPLAM	
	n	%	n	%	N	%
1947	47	100,00	0	0,00	47	100,00
1948	40	100,00	0	0,00	40	100,00
1962	54	100,00	0	0,00	54	100,00
1978	66	97,05	2	2,95	68	100,00
1983	92	97,87	2	2,13	94	100,00
1997	40	80,00	10	20,00	50	100,00
2006	47	81,03	11	18,97	58	100,00
2018	62	95,38	3	4,62	65	100,00

Tablo 11'de görüldüğü üzere 1947 programında ders sayısı 47 iken hemen sonraki yıl hazırlanan 1948 programında 40'a düşmüştür. 1962 yılında öğrenim süresinin 3 yıla çıkmasıyla ders sayısı 14 ders bir artışla 54 olmuştur. 1978 senesinde ise öğrenim süresi 4 yıla çıkmış ve ders sayısı yine bir önceki programa göre 14 ders artarak 68 olmuştur. Ders sayısındaki sabit 14 sayılık artış o zamanlarda dönem başına sabit bir ders sayısının öngörüldüğü şeklinde yorumlanabilir. Öğrenim süresinin değişmediği ancak üniversitelerin MEB'den YÖK'e devredildiği 1983 programında ders sayısı 26 ders gibi ciddi bir artışla 94 olmuştur. 1997 programında ders sayısı 44 ders azalarak 50 olmuştur. Bu açıdan 1983 programındaki ders sayıları kendinden bir önceki programa göre çok artmıştır. 2006 programında bir önceki programa göre 8 ders artarak 58, 2018 programında ise bir önceki programa göre 7 ders artarak 65 olmuştur.

Tablo 11'de yorumlanması gereken diğer önemli detay ise 1947, 1948 ve 1962 programları sadece teorik derslerden oluşmuştur ve teorik derslerin oranı hiçbir programda %80'in altına düşmemiştir. İlk defa 1978 programında 2 ders olarak verilen uygulamalı dersler 1983 programında da aynı kalmış 1997 programında ciddi bir artışla 10'a ulaşmıştır. 2006'da uygulamalı ders sayısı bir önceki programa göre 1 adet artmıştır ancak 2018'e gelindiğinde uygulamalı ders sayısının 3 olması neredeyse eskiye dönüş şeklinde yorumlanabilir. İstatistiksel olarak bakıldığında öğretmenlik gibi bir mesleğin teorikte kalmayıp uygulamaya dökülmesi 1997 ve 2016 yıllarında önemsenirken diğer programlarda önemsenmediği açıkça görülmektedir.

Uygulamalı derslerin olduğu programlar dikkate alındığında teori derslerine nazaran yüzdelik olarak en düşük olan program %2,13 ile 1983 programı iken, en yüksek olan program ise %20 ile 1997 programıdır.

4.3.2. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Ders Çeşitleri Bakımından Benzer ve Farklı Yönleri

Cumhuriyet Dönemi Almanca öğretmeni yetiştirme programlarının ders çeşitlerine ilişkin bulgulara Tablo 12'de yer verilmiştir.

Tablo 12. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Ders Çeşitlerine Göre Dağılımları

YILLAR	TEORİK		TEORİK/UYGULAMA		TOPLAM	
	n	%	n	%	N	%
1947	15	100,00	0	0,00	15	100,00
1948	13	100,00	0	0,00	13	100,00
1962	12	100,00	0	0,00	12	100,00
1978	32	96,96	1	3,04	33	100,00
1983	28	93,33	2	6,67	30	100,00
1997	32	80,00	8	20,00	40	100,00
2006	33	76,74	10	23,26	43	100,00
2018	50	96,15	2	3,85	52	100,00

Tablo 12 incelendiğinde ders çeşidi 1947 programından sonra 1948 ve 1962 programında azalmıştır. Oysa 1962 programıyla beraber öğrenim süresi üç yıla çıkmıştır. Buna rağmen iki yıllık öğrenim süresi olan 1947 ve 1948 programına nazaran ders çeşidi en az olan program 1962 programı olmuştur. 1978 yılında dört yıllık öğrenim süresine geçilmesiyle ders çeşidinde ciddi bir yükselme görülmüştür. Bir sonraki 1983 programında ders çeşidinde azalma görülürken bundan sonraki programlarda ders çeşidi hep artmıştır.

Tüm programlar göz önüne alındığında ders çeşidinde zirve son program olan 2018 programındadır. Ancak aynı durum uygulaması olan ders çeşidi için söylenemez. Uygulamalı dersi olan programlar arasında 1978 programından sonra en düşük orana sahip program %3,85 ile 2018 programıdır.

Uygulamalı dersleri ders sayısı ve ders çeşidi açısından değerlendirecek olursak 1978 programında 2 uygulamalı ders varken, ders çeşidi olarak 1 tanedir. 1983 programında ise

hem uygulamalı ders sayısı 2 hem de uygulamalı ders çeşidi 2'dir. 2016 programında uygulamalı ders çeşidi 8 olmuştur. 11 ders ile en yüksek uygulamalı ders sayısının olduğu 2006 programı 10 ders çeşidi ile aynı zamanda en yüksek uygulamalı ders çeşidi olan programdır. 2018 programında ise uygulaması olan ders sayısı 3, ders çeşidi ise 2'dir. Sonuç olarak 2006 programında uygulamalı derslere hem ders sayısı olarak hem de ders çeşidi olarak daha çok önem verildiği anlaşılmaktadır.

4.3.3. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Ders Saat Sayıları Bakımından Benzer ve Farklı Yönleri

Tablo 13'te Cumhuriyet Dönemi Almanca öğretmeni yetiştirme programlarının ders saat sayılarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 13. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Ders Saat Sayılarına Göre Dağılımları

YILLAR	TEORİK		TEORİK/UYGULAMA		TOPLAM	
	n	%	n	%	N	%
1947	125	100,00	0	0,00	125	100,00
1948	126	100,00	0	0,00	126	100,00
1962	192	100,00	0	0,00	192	100,00
1978	172	95,55	8	4,45	180	100,00
1983	198	97,05	6	2,95	204	100,00
1997	133	82,60	28	17,40	161	100,00
2006	142	83,53	28	16,47	170	100,00
2018	138	90,79	14	9,21	152	100,00

Tablo 13'teki veriler incelendiğinde ders saat sayısı en yüksek olan program 204 ders saati ile 1983 programıdır. 1983 programının aynı zamanda en yüksek ders sayısına sahip program olduğu Tablo 11'de görülmüştü. Bu açıdan ders sayısına paralel olarak ders saat sayısı da fazla olmuştur. En düşük ders saat sayısı olan program ise 125 ders saat sayısı ile 1947 programıdır.

Dört yıllık öğrenim süresinin uygulandığı 1978 ve sonrası programlar arasında en düşük ders saat sayısına sahip olan program, günümüzde Almanca öğretmeni yetiştirmek için uygulanan 2018 programıdır. Dört yıllık öğrenim süresinin uygulandığı programlar arasında ders sayısı en düşük olan 1997 programı 2018 programından sonra en düşük ders saat sayısına sahip programdır.

Uygulamalı dersler açısından incelenecek olursa 1997 ve 2006 programlarında 28 saat ile en yüksek uygulamalı ders saat sayısına yer verilmiştir. 1983 programı 6 ders saat sayısı ile uygulamalı derslere en az yer ayrılan programdır. 2018 programında ise 3 uygulaması olan ders sayısı olmasına rağmen bu dersler için 14 ders saati ayrılmıştır. Bu açıdan bakıldığında diğer programlara kıyasla uygulamalı ders başına en çok ders saat sayısı 2018 programındadır. Buradaki en temel etken Öğretmenlik Uygulaması dersine ayrılan yüksek ders saat sayısıdır.

4.3.4. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Ders Kredi Sayıları Bakımından Benzer ve Farklı Yönleri

Cumhuriyet dönemi Almanca öğretmeni yetiştirme programlarında kredi sistemi ilk defa 1997 programında yer aldığından sadece üç program için kredi sayısı bilgilerine ulaşılmıştır. Bu üç programda yer alan ders kredilerine ilişkin bulgular Tablo 14'te yer almaktadır.

Tablo 14. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarının Ders Kredi Sayılarına Göre Dağılımları

YILLAR	TEORİK		TEORİK/UYGULAMA		TOPLAM	
	n	%	n	%	N	%
1997	110	76,92	33	23,08	143	100,00
2006	122	78,20	34	21,80	156	100,00
2018	133	91,72	12	8,28	145	100,00

Tablo 14 incelendiğinde ders kredisinin en yükse olduğu program 156 kredi ile 2006 programı iken ders kredi sayısı en düşük olan program ise 143 kredi ile 1997 programıdır. 2018 programının ders kredi sayısı ile 1997 programının ders kredi sayısı neredeyse aynıdır. Oysa 2018 programı ile 1997 programı arasında ders saat sayısı farkı 15'tir. 2018 programının 2006 programına göre ise ders sayısı 7 fazladır. Bu da 2018 programında diğer iki programa kıyasla çok derse az kredi verildiğini göstermektedir.

Uygulaması olan derslerde ise ders kredi sayısı en az olan program, 12 kredi ile 2018 programıdır. Oysa bir önceki başlıkta belirttiğimiz üzere uygulama dersi başına en çok ders saat sayısı olan program da 2018 programıydı. Bu da 2018 programında şu sonucu ortaya koymaktadır: Uygulaması olan dersler için az ders sayısı ve az ders kredisi ancak fazla ders saat sayısı verilmiştir. Uygulamalı dersler açısından 1997 ve 2006 programları kıyaslandığında tıpkı ders sayısı, ders çeşidi ve ders saat sayısında olduğu gibi kredi sayısı açısından da pek farklılık görülmemektedir.

4.4. CUMHURİYET DÖNEMİ ALMANCA ÖĞRETMENİ YETİŞTİRME PROGRAMLARININ DERS SAYISI, DERS ÇEŞİDİ, DERS SAAT SAYISI ve DERS KREDİLERİNİN ALAN EĞİTİMİ, MESLEK BİLGİSİ ve GENEL KÜLTÜR AĞIRLIKLARI

Bu başlık altında Cumhuriyet dönemi Almanca öğretmeni yetiştirme programlarının ders sayısı, ders çeşidi, ders saat sayısı ve ders kredilerinin alan eğitimi, meslek bilgisi ve genel kültür ağırlıklarını incelenecektir.

4.4.1. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Ders Sayısının Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Ağırlıkları

Cumhuriyet dönemi Almanca öğretmeni yetiştirme programlarında yer alan ders sayısının alan eğitimi, meslek bilgisi ve genel kültür ağırlıklarına ilişkin bulgular Tablo 15'te yer almaktadır.

Tablo 15. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Ders Sayısının Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Ağırlıkları

			1947		1948		1962		1978		1983		1997		2006		2018	
			n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
ALAN EĞİTİMİ	TEORİK	n	33		26		40		39		58		25		29[d]		31[f]	
		%	100,00		100,00		100,00		95,12		96,67		96,15		87,88		100,00	
	TEORİK/	n	0		0		0		2		2		1		4		0	
	UYGULAMA	%	0,00		0,00		0,00		4,88		3,33		3,85		12,12		0,00	
	TOPLAM	N	33	70,22	26	65,00	40	74,08	41	60,30	60	63,82	26	52,00	33	56,90	31	47,69
		%	100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		100,00	
MESLEK BİLGİSİ	TEORİK	n	8		8		6		9		8		5[b]		8		20[g]	
		%	100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		38,47		66,67		90,91	
	TEORİK/	n	0		0		0		0		0		8		4		2	
	UYGULAMA	%	0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		61,53		33,33		9,09	
	TOPLAM	N	8	17,02	8	20,00	6	11,11	9	13,23	8	8,52	13	26,00	12	20,69	22	33,85
		%	100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		100,00	
GENEL KÜLTÜR	TEORİK	n	6		6		8		18		26[a]		10[c]		10[e]		11[h]	
		%	100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		90,90		76,92		91,67	
	TEORİK/	n	0		0		0		0		0		1		3		1	
	UYGULAMA	%	0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		9,10		23,08		8,33	
	TOPLAM	N	6	12,76	6	15,00	8	14,81	18	26,47	26	27,66	11	22,00	13	22,41	12	18,46
		%	100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		100,00	

a. 8 adet seçmeli ders "Genel Kültür" ders sayısına dahil edilmiştir.
b. 1 adet seçmeli ders "Meslek Bilgisi" ders sayısına dahil edilmiştir.
c. 4 adet seçmeli ders "Genel Kültür" ders sayısına dahil edilmiştir.
d. 4 adet seçmeli ders "Alan Eğitimi" ders sayısına dahil edilmiştir.
e. 2 adet seçmeli ders "Genel Kültür" ders sayısına dahil edilmiştir.
f. 6 adet seçmeli ders "Alan Eğitimi" ders sayısına dahil edilmiştir.
g. 6 adet seçmeli ders "Meslek Bilgisi" ders sayısına dahil edilmiştir.
h. 4 adet seçmeli ders "Genel Kültür" ders sayısına dahil edilmiştir.

Tablo 15 incelendiğinde tüm programlarda alan eğitimi ders sayısı oranının meslek bilgisi ve genel kültür alanlarına göre daima en yüksek orana sahip olduğu görülmektedir. Alan eğitiminden sonra meslek bilgisi ile genel kültür ders sayısı arasındaki oran kıyaslandığında programdan programa farklılık vardır. 1947, 1948, 1997 ve 2018 programlarında meslek bilgisi ders sayısının oranı genel kültür ders sayısı oranından fazla iken 1962, 1978, 1983 ve 2006 programların genel kültür ders sayısı oranını meslek bilgisi derslerine göre daha yüksek olmuştur.

Alan eğitiminde ders sayısı oranı en yüksek olan program %74,08 ile 1962 programıdır. Alan eğitimindeki ders sayısı oranının en düşük olduğu program ise %47,69 ile 2018 programıdır. Alan eğitimi ders sayısında programlar arasındaki oransal değişimine bakıldığında farklı bir yol sergilediği görülmektedir. 1948 programında oran azalırken, 1962 programında artmış, bir sonraki programda ise düşmüştür. Bu iniş çıkış 2018 programına kadar sürmektedir.

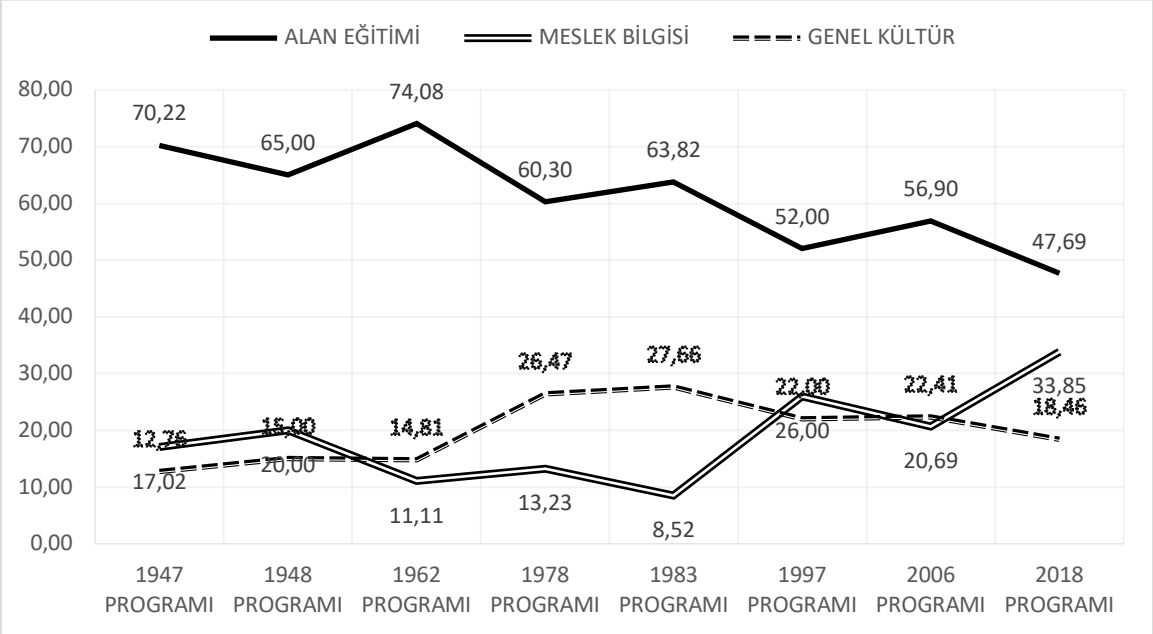
Meslek bilgisi ders sayısında en yüksek oran %33,85 ile 2018 programındadır. Buna karşın meslek bilgisi alanındaki ders sayılarında en düşük oran %8,52 ile 1983 programıdır. Meslek bilgisi ders sayılarının da tıpkı alan eğitimi derslerinde olduğu gibi inişli çıkışlı bir şekilde programlarda yer edinmiştir.

Genel kültür ders sayılarında oransal olarak en yüksek olan program %27,66 ile 1983 programı olurken en düşük oran %12,76 ile 1947 programıdır. Programlar arasında genel kültür oranları birbirine yakın bir seyir göstermiştir. 1947, 1948 ve 1962 programlarında genel kültür derslerinin oranları birbirine oldukça yakındır. Aynı şekilde 1978 ve 1983 programı arasında genel kültür ders oranının farkı sadece %1,19 olmuştur. 1997 ile 2006 programları arasında ise sadece 0,41'lik bir fark vardır. Bu da programlar arasında asıl değişimlerin alan eğitimi ile meslek bilgisi dersleri arasında olduğunu göstermektedir.

Alan eğitimi ders sayısı oranı ile meslek bilgisi ders sayısı oranı arasında en fazla fark %62,97 ile 1962 programındadır. İki alanın ders sayısında oransal farkın en düşük olduğu program ise %13,84 ile 2018 programıdır.

Cumhuriyet dönemi Almanca öğretmeni yetiştirme programlarında yer alan ders sayısının alan eğitimi, meslek bilgisi ve genel kültür ağırlıklarına ilişkin bulgular Şekil 1'de ise şu şekilde yer almaktadır:

Şekil 1. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Ders Sayısının Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Ağırlıkları

Şekil 1'de görüldüğü üzere alan eğitimi daima en yüksek ders saat sayısı oranına sahiptir. Alan eğitimi ile meslek bilgisi ders saat sayısı oranının birbirine en yakın olduğu yıl 2018 programıdır. Alan eğitimi ile genel kültür ders saat sayısı oranında birbirine en yakın olan program ise 1997 programıdır.

Meslek bilgisi ve genel kültür ders saat sayıları arasında ise yıldan yıla değişimler vardır. Kimi yıllar ders saat sayısı oranında genel kültür ağırlıklı iken kimi zaman meslek bilgisi dersi ağırlık kazanmıştır. 2006 programında ders saat sayısında meslek bilgisi ile genel kültür alanının neredeyse aynıdır.

Alan eğitimi ders sayısı oranı ile genel kültür ders sayısı oranı arasında en fazla fark %59,27 ile 1962 programındadır. Bu iki alanın ders sayısında oransal farkın en düşük olduğu program ise %29,23 ile 2018 programıdır.

Meslek bilgisi ders sayısı oranın genel kültür ders sayısı oranından en fazla olduğu program %15,39 ile 2018 programı iken en az fark %4,00 ile 1997 programıdır. Genel kültür ders sayısı oranının meslek bilgisi ders sayısı oranından en fazla olduğu program ise %19,07 ile 1983 programıyken en az fark %1,72 ile 2006 programıdır.

4.4.2. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Ders Çeşidinin Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Ağırlıkları

Cumhuriyet dönemi Almanca öğretmeni yetiştirme programlarında yer alan ders çeşidinin alan eğitimi, meslek bilgisi ve genel kültür ağırlıklarına ilişkin bulgular Tablo 16'da yer almaktadır.

Tablo 16. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Ders Çeşidinin Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Ağırlıkları

			1947		1948		1962		1978		1983		1997		2006		2018	
			N	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
ALAN EĞİTİMİ	TEORİK	n	9		7		8		15		16		19		17[d]		22[f]	
		%	100,00		100,00		100,00		93,75		88,89		95,00		80,95		100,00	
	TEORİK/	n	0		0		0		1		2		1		4		0	
	UYGULAMA	%	0,00		0,00		0		6,25		11,11		5,00		19,05		0,00	
	TOPLAM	N	9	60,00	7	53,85	8	66,66	16	48,49	18	60,00	20	50,00	21	48,83	22	42,30
		%	100,00		100,00		100,00		100		100,00		100,00		100,00		100,00	
MESLEK BİLGİSİ	TEORİK	n	4		4		2		9		8		5[b]		8		20[g]	
		%	100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		45,46		66,67		95,24	
	TEORİK/	n	0		0		0		0		0		6		4		1	
	UYGULAMA	%	0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		54,54		33,33		4,76	
	TOPLAM	N	4	26,67	4	30,77	2	16,67	9	27,27	8	20,67	11	27,50	12	27,91	21	40,39
		%	100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		100,00	
GENEL KÜLTÜR	TEORİK	n	2		2		2		8		4[a]		8[c]		8[e]		8[h]	
		%	100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		88,89		80,00		88,89	
	TEORİK/	n	0		0		0		0		0		1		2		1	
	UYGULAMA	%	0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		11,11		20,00		11,11	
	TOPLAM	N	2	13,33	2	15,38	2	16,67	8	24,24	4	13,33	9	22,50	10	23,26	9	17,31
		%	100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		100,00	

a. 1 adet seçmeli ders "Genel Kültür" ders çeşidine dahil edilmiştir.
b. 1 adet seçmeli ders "Meslek Bilgisi" ders çeşidine dahil edilmiştir.
c. 4 adet seçmeli ders "Genel Kültür" ders çeşidine dahil edilmiştir.
d. 1 adet seçmeli ders "Alan Eğitimi" ders çeşidine dahil edilmiştir.
e. 2 adet seçmeli ders "Genel Kültür" ders çeşidine dahil edilmiştir.
f. 6 adet seçmeli ders "Alan Eğitimi" ders çeşidine dahil edilmiştir.
g. 6 adet seçmeli ders "Meslek Bilgisi" ders çeşidine dahil edilmiştir.
h. 4 adet seçmeli ders "Genel Kültür" ders çeşidine dahil edilmiştir.

Tablo 16 incelendiğinde tüm programlarda alan eğitimi ders çeşidi oranının meslek bilgisi ve genel kültür alanlarına göre daima en yüksek orana sahip olduğu anlaşılmaktadır. Alan eğitiminden sonra meslek bilgisi ile genel kültür ders çeşidi arasındaki oran kıyaslandığında 1962 programı hariç meslek bilgisi ders çeşidi oranının her zaman genel kültür ders çeşidi oranından yüksek olduğu görülmektedir. Bu iki alan arasındaki ders çeşidi oranı 1962 programında eşit kalmıştır. Oysa ders sayısı oranlarında yıldan yıla farklılık gözlemlenmişti.

Alan eğitiminde ders çeşidi oranı en yüksek olan program %66,66 ile 1962 programıdır. Alan eğitimindeki ders çeşidi oranının en düşük olduğu program ise %42,30 ile 2018 programıdır. Alan eğitimi ders çeşidinin programlar arasındaki oransal değişimine bakıldığında tıpkı ders sayısındaki gibi bir süreç izlemiştir.

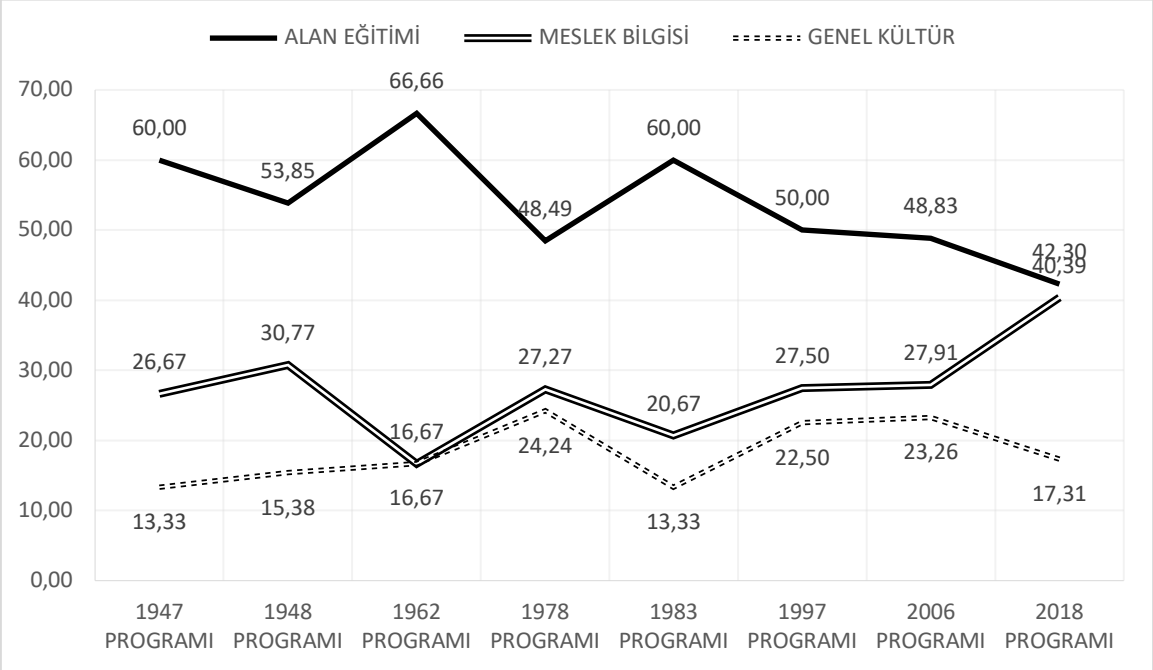
Meslek bilgisi ders çeşidinin oranlarına bakıldığında en yüksek oran %40,39 ile 2018 programındadır. Buna karşın meslek bilgisi alanındaki ders çeşidinde en düşük oran %16,67 ile 1962 programıdır. Meslek bilgisi ders sayılarının da tıpkı alan eğitimi derslerinde olduğu gibi inişli çıkışlı bir şekilde programlarda yer edinmiştir. Bu alandaki ders çeşidi oranında 1997 ile 2006 programları arasında sadece 0,41'lik çok ufak bir artış dikkat çekmektedir.

Genel kültür ders çeşitlerinde oransal olarak en yüksek olan program %24,24 ile 1978 programı olurken en düşük oran %13,33 ile 1947 ve 1983 programlarındadır. Genel kültür ders sayısı oranında 1983 programı en yüksek orana sahipken ders çeşidi olarak 1947 ile oransal anlamda en az programlardandır. Programlar arasında genel kültür ders çeşidi oranları tıpkı ders sayılarında olduğu gibi birbirine çok yakın takip etmiştir.

Alan eğitimi ders çeşidi oranı ile meslek bilgisi ders çeşidi oranı arasında en fazla fark %49,99 ile 1962 programındadır. İki alanın ders çeşidinde oransal farkın en düşük olduğu program ise %2,09 ile 2018 programıdır.

Cumhuriyet dönemi Almanca öğretmeni yetiştirme programlarında yer alan ders çeşidinin alan eğitimi, meslek bilgisi ve genel kültür ağırlıklarına ilişkin bulgular Şekil 2'de ise şu şekilde yer almaktadır:

Şekil 2. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Ders Çeşidinin Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Ağırlıkları

Şekil 2 incelendiğinde alan eğitimi tüm programlarda oransal olarak en fazla yer kaplayan ders çeşididir. Tıpkı ders saat sayısında olduğu gibi ders çeşidinde de oransal olarak alan eğitimi ile meslek bilgisinin en yakın olduğu program 2018 programıdır. Alan eğitimi ders çeşidi oranının genel kütür ders çeşidi oranına en yakın olduğu dönem ise 1978 programıdır.

Meslek bilgisi ders çeşidi oranı ile genel kültür ders çeşidi oranları 1962 programında birebir aynı olmuştur. 1962 programı dışında tüm programlarda meslek bilgisi ders çeşidi oranı daima genel kültür ders çeşidi oranından fazla olmuştur. Bu iki alan arasındaki en fazla fark ise 2018 programındadır.

Alan eğitimi ders çeşidi oranı ile genel kültür ders çeşidi oranı arasında en fazla fark %49,99 ile 1962 programındadır. Bu iki alanın ders çeşidinde oransal farkın en düşük olduğu program ise %24,25 ile 1978 programıdır.

Meslek bilgisi ders çeşidi oranın genel kültür ders çeşidi oranından en fazla olduğu program %23,08 ile 2018 programıdır. İki alan arasındaki ders çeşidi oranının en az olduğu program ise %0,00 ile 1062 programıdır.

4.4.3. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Ders Saat Sayısının Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Ağırlıkları

Cumhuriyet dönemi Almanca öğretmeni yetiştirme programlarında yer alan ders saat sayısının alan eğitimi, meslek bilgisi ve genel kültür ağırlıklarına ilişkin bulgular Tablo 17'de yer almaktadır.

Tablo 17. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Ders Saat Sayısının Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Ağırlıkları

			1947		1948		1962		1978		1983		1997		2006		2018	
			n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
ALAN EĞİTİMİ	TEORİK	n	95		96		142		108		146		77		88[d]		68[f]	
		%	100,00		100,00		100,00		93,11		96,06		97,46		91,67		100,00	
	TEORİK/	n	0		0		0		8		6		2		8		0	
	UYGULAMA	%	0,00		0,00		0,00		6,89		3,94		2,54		8,33		0,00	
	TOPLAM	N	95	76,00	96	76,19	142	73,95	116	64,45	152	74,51	79	49,06	96	56,48	68	44,74
		%	100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		100,00	
MESLEK BİLGİSİ	TEORİK	n	10		10		14		22		24		29[b]		28		44[g]	
		%	100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		54,71		66,67		78,57	
	TEORİK/	n	0		0		0		0		0		24		14		12	
	UYGULAMA	%	0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		45,29		33,33		21,43	
	TOPLAM	N	10	8,00	10	7,94	14	7,30	22	12,22	24	11,77	53	32,92	42	24,70	56	36,84
		%	100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		100,00	
GENEL KÜLTÜR	TEORİK	n	20		20		36		42		28[a]		27[c]		26[e]		26[h]	
		%	100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		93,11		81,25		92,85	
	TEORİK/	n	0		0		0		0		0		2		6		2	
	UYGULAMA	%	0,00		0,00		0,00		0,00		0,00		6,89		18,75		7,15	
	TOPLAM	N	20	16,00	20	15,87	36	18,75	42	23,33	28	13,72	29	18,02	32	18,82	28	18,42
		%	100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		100,00		100,00	

a. 8 adet seçmeli ders "Genel Kültür" ders çeşidine dahil edilmiştir.
b. 2 adet seçmeli ders "Meslek Bilgisi" ders çeşidine dahil edilmiştir.
c. 11 adet seçmeli ders "Genel Kültür" ders çeşidine dahil edilmiştir.
d. 8 adet seçmeli ders "Alan Eğitimi" ders çeşidine dahil edilmiştir.
e. 4 adet seçmeli ders "Genel Kültür" ders çeşidine dahil edilmiştir.
f. 12 adet seçmeli ders "Alan Eğitimi" ders çeşidine dahil edilmiştir.
g. 12 adet seçmeli ders "Meslek Bilgisi" ders çeşidine dahil edilmiştir.
h. 8 adet seçmeli ders "Genel Kültür" ders çeşidine dahil edilmiştir.

Tablo 17 incelendiğinde tüm programlarda alan eğitimi ders saat sayısı oranının -tıpkı ders sayısı ve ders çeşidi oranında olduğu gibi- meslek bilgisi ve genel kültür alanlarına göre daima en yüksek orana sahip olduğu anlaşılmaktadır. Alan eğitiminden sonra meslek bilgisi ile genel kültür ders saat sayısı arasındaki oran kıyaslandığında son üç program hariç genel kültür ders saat sayısı oranının meslek bilgisi ders saat sayısı oranından yüksek olduğu görülmektedir.

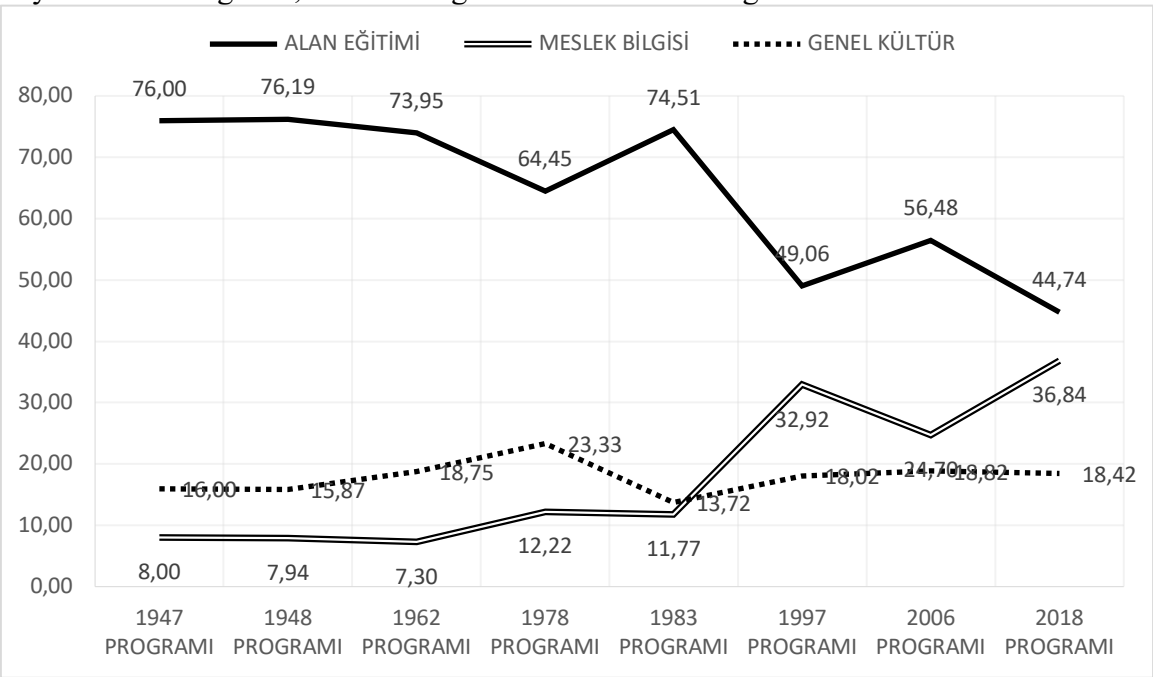
Alan eğitiminde ders saat sayısı oranı en yüksek olan program %76,19 ile 1948 programıdır. Alan eğitimindeki ders saat sayısı oranının en düşük olduğu program ise %44,74 ile 2018 programıdır. Alan eğitimi ders saat sayısında programlar arasındaki oransal değişimine bakıldığında tıpkı ders sayıları ve ders çeşitlerinde olduğu gibi sürekli değişkenlik göstermiştir.

Meslek bilgisi ders saat sayısının oranlarına bakıldığında en yüksek oran %23,84 ile 2018 programındadır. Buna karşın meslek bilgisi alanındaki ders saat sayısında en düşük oran %7,30 ile 1962 programıdır. Meslek bilgisi ders sayılarının 1947, 1948, 1962, 1978 ve 1983 programlarında %15'ten dahi düşük olması dikkat çekicidir.

Genel kültür ders çeşitlerinde oransal olarak en yüksek olan program %23,33 ile 1978 programı olurken en düşük oran %13,72 ile 1983 programıdır. Genel kültür ders sayısı oranında 1983 programı en yüksek orana sahipken ders saat sayısı ve ders çeşidinde oransal anlamda en az program olması göze çarpmaktadır. Programlar arasında genel kültür ders saat sayısı oranları tıpkı ders sayıları ve ders çeşitlerinde olduğu gibi birbirine yakın bir seyir göstermiştir.

Cumhuriyet dönemi Almanca öğretmeni yetiştirme programlarında yer alan ders saat sayısının alan eğitimi, meslek bilgisi ve genel kültür ağırlıklarına ilişkin bulgular Şekil 3'te ise şu şekilde yer almaktadır:

Şekil 3. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Ders Saat Sayısının Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Ağırlıkları

Şekil 3'te görüldüğü üzere alan eğitimi ders saat sayısı oranı meslek bilgisi ve genel kültür ders saat sayılarına göre daima yüksek olmuştur. En çok dikkati çeken durumun ise alan eğitimi ders saat sayısı ile genel kültür ve meslek bilgisi ders saat sayısı oranlarının 1983 programı hariç geçmişten günümüze sürekli bir biçimde yaklaşmasıdır.

Alan eğitimi ders saat sayısı oranı ile meslek bilgisi ders saat sayısı oranı arasında en fazla fark %68,25 ile 1948 programındadır. İki alanın ders saat sayısında oransal farkın en düşük olduğu program ise %7,09 ile 2018 programıdır.

Alan eğitimi ders saat sayısı oranı ile genel kültür ders saat sayısı oranı arasında en fazla fark %60,79 ile 1983 programındadır. İki alanın ders saat sayısında oransal farkın en düşük olduğu program ise %26,32 ile 2018 programıdır.

Meslek bilgisi ders saat sayısı oranın genel kültür ders saat sayısı oranından en fazla olduğu program %18,42 ile 2018 programı iken en az fark %1,95 ile 1983 programıdır. Genel kültür ders sayısı oranının meslek bilgisi ders sayısı oranından en fazla olduğu program %11,45 ile 1962 programı iken en az fark %1,95 ile 1983 programıdır.

4.4.4. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Ders Kredilerinin Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Ağırlıkları

Cumhuriyet dönemi Almanca öğretmeni yetiştirme programlarında kredi sistemi ilk defa 1997 programında yer aldığından sadece üç program için kredi sayısı bulgularına ulaşılmıştır. Bu üç programda yer alan ders kredilerinin alan eğitimi, meslek bilgisi ve genel kültür ağırlıklarına ilişkin bulgular Tablo 18'de yer almaktadır.

Tablo 18. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Ders Kredilerinin Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Ağırlıkları

			1997		2006		2018	
			n	%	n	%	n	%
ALAN EĞİTİMİ	TEORİK	n	75		80[c]		68[e]	
		%	96,15		86,96		100,00	
	TEORİK/ UYGULAMA	n	3		12		0	
		%	3,85		13,04		0,00	
	TOPLAM	N	78	54,54	92	58,97	68	46,90
		%	100,00		100,00		100,00	
MESLEK BİLGİSİ	TEORİK	n	14[a]		21		40[f]	
		%	34,14		60,00		80,00	
	TEORİK/ UYGULAMA	n	27		14		10	
		%	65,86		40,00		20,00	
	TOPLAM	N	41	28,68	35	22,44	50	34,48
		%	100,00		100,00		100,00	
GENEL KÜLTÜR	TEORİK	n	21[b]		21[d]		25[g]	
		%	87,50		72,41		92,59	
	TEORİK/ UYGULAMA	n	3		8		2	
		%	12,50		27,59		7,41	
	TOPLAM	N	24	16,78	29	18,59	27	18,62
		%	100,00		100,00		100,00	

a) 2 kredilik seçmeli ders "Meslek Bilgisi" kredi sayısına dahil edilmiştir.
b) 11 kredilik seçmeli ders "Genel Kültür" kredi sayısına dahil edilmiştir.
c) 8 kredilik seçmeli ders "Alan Eğitimi" kredi sayısına dahil edilmiştir.
d) 4 kredilik seçmeli ders "Genel Kültür" kredi sayısına dahil edilmiştir.
e) 12 kredilik seçmeli ders "Alan Eğitimi" kredi sayısına dahil edilmiştir.
f) 12 kredilik seçmeli ders "Meslek Bilgisi" kredi sayısına dahil edilmiştir.
g) 8 kredilik seçmeli ders "Genel Kültür" kredi sayısına dahil edilmiştir.

Tablo 18 incelendiğinde tüm programlarda alan eğitimi ders kredi oranının meslek bilgisi ve genel kültür alanlarına göre daima en yüksek orana sahip olduğu anlaşılmaktadır. Alan eğitiminden sonra meslek bilgisi ile genel kültür ders kredileri arasındaki oran kıyaslandığında meslek bilgisi ders kredi oranının yüksek olduğu görülmektedir.

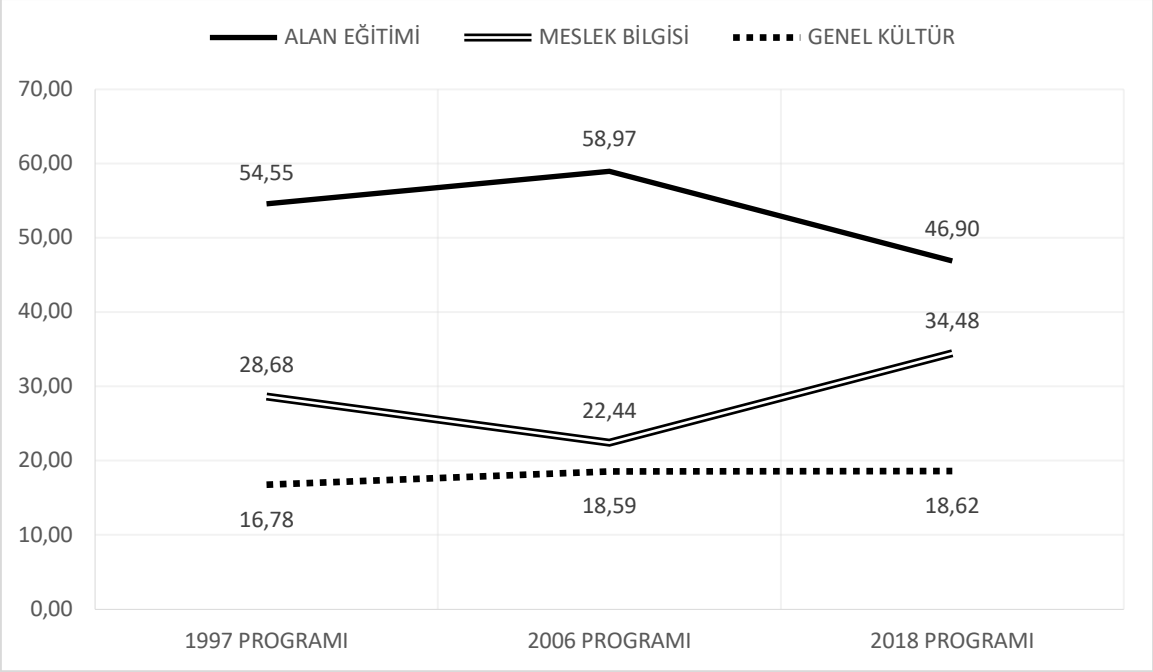
Alan eğitiminde ders kredi oranı en yüksek olan program %58,97 ile 2006 programıdır. Alan eğitimindeki ders kredi oranının en düşük olduğu program ise %46,90 ile 2018 programıdır.

Meslek bilgisi ders kredi oranlarına bakıldığında en yüksek oran %34,48 ile 2018 programındadır. Buna karşın meslek bilgisi alanındaki ders kredilerinde en düşük oran %22,44 ile 2006 programıdır.

Genel kültür ders kredilerinde oransal olarak en yüksek olan program %18,62 ile 2018 programıdır. Buna karşın ders kredilerinde en düşük oran %16,78 ile 1997 programındadır.

Tablo 18'te verilen bulgular Şekil 4'te ise şu şekilde yer almaktadır:

Şekil 4. Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Ders Kredilerinin Alan Eğitimi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür Ağırlıkları

Şekil 4'te verilen bulgular incelendiğinde alan eğitimi ders kredi sayısı oranı, meslek bilgisi ders kredi sayısı oranı ile genel kültür ders kredi sayısı oranından her zaman fazladır. Alan eğitimi kredi oranı ile meslek bilgisi kredi oranındaki en fazla fark 2006 programındayken en az fark ise 2018 programındadır.

Meslek bilgisi ders kredi sayısı oranı ile genel kültür bilgisi ders kredi sayısının oranı 2006'da çok yakınken en fazla farkın olduğu program ise 2018 programıdır. Genel kültür ders kredi oranında programlar arasında ciddi farklılaşmalar olmadığı dikkate çarpmaktadır. Alan eğitimi ders kredi oranı ve meslek bilgisi ders kredi oranı ise inişli çıkışlı ilerlemiştir.

Alan eğitimi ders kredi oranı ile meslek bilgisi ders kredi oranı arasında en fazla fark %36,53 ile 2006 programındadır. İki alanın ders kredi sayısında oransal farkın en düşük olduğu program ise %12,42 ile 2018 programıdır.

Alan eğitimi ders saat kredi oranı ile genel kültür ders kredi oranı arasında en fazla fark %40,38 ile 2006 programındadır. İki alanın ders kredi sayılarında oransal farkın en düşük olduğu program ise %28,28 ile 2018 programıdır.

Meslek bilgisi ders kredi oranın genel kültür ders kredi oranından en fazla olduğu program %15,86 ile 2018 programıdır. Buna karşın meslek bilgisi ders kredi oranın genel kültür ders kredi oranı arasındaki en az fark %3,85 ile 2006 programıdır.

5. TARTIŞMA

Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgulara ilişkin tartışmalar bu bölümde yer almaktadır. Tartışmalar araştırma bulgularının sırasına göre aşağıda sunulmuştur.

"Geçmişten günümüze kadar geliştirilen Almanca öğretmeni yetiştirme programları nelerdir ve gerekçeleri nelerdir?" sorusunun cevabı niteliğinde elde edilen bilgiler açıkça ortaya koymaktadır ki

- Almanca öğretmenliği yetiştirme programlarının ilk 4'ü ağırlıklı olarak niteliksel amaçla değil; biçimsel amaçlarla değiştirilmiştir. 1947 programı geçici olarak geliştirilen ilk programdır. 1948 programı bu geçici programın yerine geliştirilmiştir. 1962 programının geliştirilmesinin en temel gerekçesi öğretim süresinin 2 yıldan 3 yıla çıkmasıdır. Yine 1978 programı da tıpkı 1962 programına benzer bir gerekçeyle geliştirilmiştir. 1978 yılında Almanca öğretmenliğinin öğretim süresi 3 yıldan 4 yıla çıkarılmıştır. 1983 programı ise 1978 programına çok benzer özellikle barındırmaktadır. 1983 programının geliştirilmesinin en temel gerekçesi tüm öğretmen yetiştiren kurumların eğitim fakültesi çatısı altında üniversitelere bağlanmasıdır. Bunun sonuncunda YÖK tüm üniversitelerde benzer programın uygulanması amacıyla programı güncellemiştir.
- İlk defa detaylı bir analiz sonucunda lisans programlarının geliştirilmesi 1997 yılında olmuştur. *Sorunlar ve yetersizlikler* ana temasıyla geliştirilen program için birçok geliştirme nedeni de belirtilmiştir. Geliştirilme gerekçesindeki *sorunlar* ana teması çoğunlukla fakültelere yöneltilmiştir. *Yetersizlikler* ana teması için ise vurgulanan en önemli nokta uygulama derslerinin azlığı olmuştur.
- 2006 programının geliştirilmesi bir önceki programın değiştirilmesinden öte programın güncellenmesi ve aksayan yönlerinin düzenlemesiyle ilgili olmuştur. Bu çerçevede çağı yakalamak, Millî Eğitim Bakanlığı'nın yaptığı değişikliklere ayak uydurmak ve tüm alanlarda ortak asgari standartların geliştirilmesi amaçlanmıştır.
- 2018 yılında geliştirilen son programda ise geliştirme gerekçeleri detaylı bir şekilde YÖK tarafından aktarılmıştır. Millî Eğitim Bakanlığı'nın yaptığı değişiklere uyum sağlama amacı bu programda da kendini göstermektedir. Genel çerçevede ise her

zamanki gibi çağın gerekliliğine uygun bir program geliştirmek ve aksayan yönlerin düzeltilmesi amaçlanmıştır. Başta kredi ve AKTS olmak üzere tüm alanlarda ortak asgari standartların belirlenmesi de bu programın geliştirilme gerekçesi olmuştur.

Yukarıda da belirtildiği üzere ilk 1947, 1948, 1962 ve 1983 programlarının temel geliştirme gerekçeleri öğrenim süresi ve yapısal değişikliklerden kaynaklanmıştır. Bu programlar geliştirilirken tamamen "öğretmen açığının" giderilmesi amaçlanmıştır. Bu yüzden nitelik değil; nicelik ön plana çıkmıştır. 1962 programının tüm yabancı dil bölümleri için ortak yapılması, 1962 yılından itibaren yabancı dil öğretmen ihtiyacının karşılanamaması üzerine İzmir-Buca, Diyarbakır, Eskişehir, Konya, Bursa, Erzurum eğitim enstitülerinde de yabancı dil şubeleri açılması, ancak bunların da mevcut öğretmen ihtiyacını karşılayamaması üzerine önce 1972 yılında 2 yıllık yabancı diller yüksek okulları açılması, 1974-75 öğretim yılında bu bölümlere ek olarak akşam okulları açarak 17:00-23:10 arası eğitim öğretim yapılması, bununla da yetinilmeyince mektupla yükseköğretim başlatılarak aynı yıl yaz öğretimi yoluyla maalesef pek iç açıcı olmayan yabancı dil öğretmen yetiştirme yoluna başvurulması, tüm bunların yanı sıra filoloji bölümü öğrencileri "pedagoji sertifikası" dersleri alarak yabancı dil öğretmeni olarak atanması (Demircan, 1988, ss. 104) ilk programlarda niteliğe değil; niceliğe önem verdiği iddialarını desteklemektedir. Buna karşın son 3 programın başlıca geliştirilme gerekçesi "Öğretmen adaylarının sahip olacak mesleki becerilerle Millî Eğitimin beklentilerinin uyumlu olmaması" olarak belirtilmiştir. Yani nicelik değil; nitelik ön plana çıkmaya başlamıştır.

"Cumhuriyet Dönemi Almanca öğretmeni yetiştirme programlarının ders sayısı, ders çeşidi, ders saat sayısı ve kredileri nelerdir" sorusunun cevabı niteliğinde elde edilen bilgiler şu önemli sonucu ortaya çıkarmıştır: Uygulanan programlarda genel olarak tutarsızlıklar saptanmıştır. Evcim (2013, ss. 202), ilk uygulanan yabancı dil öğretmeni programlarında tutarlılık saptanmadığını ve sürdürülen politikaların genellikle hükümet ve/veya bakanlık odaklı olduğunu, yıllar boyunca uygulanan politikaların sadece günü kurtarmaktan ibaret olduğunu ve bu yüzden başarıya ulaşamadığını ancak günümüzde daha bilimsel ve tutarlı politikalar izlenmeye başlandığını belirtmiştir.

"Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni yetiştirme programlarının ders sayısı, ders çeşidi, ders saat sayısı ve kredilerinin benzer ve farklı yönleri nelerdir?" sorusuna cevap niteliğinde ulaşılan bilgiler birçok eleştiriyi beraberinde getirmektedir. Ulubey ve Başaran'a (2019, ss. 293) göre öğretmen yetiştirme programlarındaki değişikliklere ilişkin fikirler

genelde olumsuzdur. Öğretim üyeleri, ders saat sayısının azaltılmasını doğru bulmadıklarını belirtmişlerdir. Çünkü ders saat sayılarının azaltılıp içeriğin aynı kalmasıyla derslerin amaçlarına ulaşmasının güç olacağını aktarmışlardır. Akademisyenlerin belirttikleri endişelerin yanı sıra ders sayısının fazla olması öğretim üyesi başına düşen ders yükünü arttırabilir, bu da öğretim üyelerinin araştırma yapmalarını zorlaştırabilir.

Almanca Öğretmeni yetiştirme programlarına bakıldığında seçmeli derslere günümüze yaklaştıkça daha çok yer verilmiştir. İlk defa 1983 programında genel kültür alanında seçmeli derslere yer verildiğini görmekteyiz. Her döneme bir adet seçmeli ders konmuş ancak bu seçmeli dersin beden eğitimi ve güzel sanat dallarından biri olabileceği sınırlaması getirilmiştir. Bu seçmeli ders için her dönem sadece 1 saat belirlenmiştir. 1997 programına gelindiğinde ise meslek bilgisi alanına 1, genel kültür alanına ise 4 seçmeli ders eklenmiştir. 2006 programında bu sayı daha da arttırılarak alan eğitiminde 4 seçmeli ders, genel kültür eğitiminde ise 2 seçmeli ders eklenmiştir. 2018 programında alan eğitiminde 6, meslek bilgisinde 6 ve genel kültürde 4 seçmeli dersin olduğu görülmektedir. YÖK (2018a, ss. 21) seçmeli ders noktasında atılan bu adımların Bologna süreci kapsamında gerçekleştirildiğini belirtmiştir.

Varış (1988), seçmeli derslerin öğretmen adaylarının meslek ve iş alanlarına hazırlanmalarına, öğrencilerin bir üst sınıfı, bölümü ya da kurumu etkinlikle izlemelerine, ilgi, ihtiyaç ve becerilerine yer verilmesine, genel öğrenimi yüzeysel bulan yetenekli öğrencilerin belli bir alanda derinleşmesine ve kurum hedeflerinin de bir kısmının gerçekleşmesine yardım ettiğini belirtmektedir. Bunun için, öğretmenlik alanlarının özellikleri göz önünde tutularak, öğretmenlik programlarına yeterli düzeyde seçmeli derslerin yer almasının sağlanması gerektiğini vurgulamıştır. Küçükahmet (1993) de seçmeli dersler hakkında şu görüşleri dillendirmiştir: "Öğretmen yetiştirme programlarında konuların çeşitlenmesi, seçimlik ders kavramını ortaya çıkarmıştır. Seçimlik dersler aracılığıyla birer meslek kurumu olan öğretmen yetiştirme kurumlarında, öğrenciler meslek bilgisi ve öğretim alanlarında daha fazla bilgi edinebilirler (akt. Çoban, 2010, ss. 973).

Ulubey ve Başaran (2019, ss. 293) öğretim üyelerinin seçmeli derslerin sayısının artırılmasını olumlu değerlendirdiğini ancak bu dersler için öğretim elemanı sayısının yetersiz olacağına dair endişelerin olduğunu ve bunun doğal sonucu olarak yeterli öğretim elemanının olmamasının "zorunlu seçmeli" derse dönüşmesine neden olabileceğini belirtmişlerdir.

"Cumhuriyet Dönemi Almanca Öğretmeni yetiştirme programlarının ders sayısı, ders çeşidi, ders saat sayısı ve kredilerinin alan eğitimi, meslek bilgisi ve genel kültür ağırlıkları nelerdir?" sorusuna cevap niteliğinde elde edilen bilgilerden programların tümünde alan eğitimine ağırlık verildiği sonucuna ulaşılmaktadır. Küçükahmet (2007, ss. 206), programlarda alan eğitimine ağırlık verilmesini şu sözlerle eleştirmiştir:

> *Öğretmen yetiştirme programlarının amacı "öğretmen yetiştirme"dir. Bazı kişilerin gönlünde öğretmenlik yerine uzmanlık yatabilir. Ama uzmanlık için de "meslekte asıl olan öğretmenliktir" sloganı geçerlidir. Yani uzman olarak yetiştirilecek kişilerin de önce öğretmenlik meslek bilgisine sahip olması gerekir. Aksi takdirde o alanın uzmanlığını yapamazlar. Bu program yapanların gönüllerinden geçenleri gerçekleştirmesine imkân tanınma ile çözümlenecek bir sorun değildir. Bu, yasalarla da korunan bir durumdur. Öğretmenlik meslek bilgisini eksik alan öğretmen adayının mezun olma durumunda Millî Eğitim Bakanlığınca tayini yapılmamalıdır. Açık ve net bir şekilde ortaya konmuştur ki eğitim fakülteleri uzman değil öğretmen yetiştirir. Millî Eğitim Bakanlığının ihtiyacı olan uzmanı yetiştirecek tek kurum Eğitim Bilimleri Fakültesidir. Hele de ismine "öğretmenlik programı" deyip "Biz öğretmen değil uzman yetiştiriyoruz." şeklinde dayatmanın hiçbir anlamı yoktur. Bugün mevcut programlarda bu kargaşa yaşanmaktadır.*

Küçükahmet'in (2007, ss. 206) yaptığı bu ve benzer eleştriler karşılığını bir ölçüde görmüş olacak ki 2018 programında alan eğitimi ve meslek bilgisi "ders sayısı, ders çeşidi, ders saat sayısı ve ders kredi sayısı" açısından birbirine yakınlaşmıştır.

Almanca öğretmeni yetiştirme programlarında uygulamalı derslerin varlığı alan eğitiminde ilk defa 1978 programında, meslek bilgisi ve genel kültür alanında ise uygulamalı derslerin ilk defa 1997 programında yer aldığı görülmektedir. 2006 programı uygulamalı derslere en çok yer verilen program olmuştur. Ancak bunun tam tersi yönünde 2018 programında uygulamalı dersler ciddi oranda azalmıştır. Yabancı dil öğretmeninin nitelikli yetişebilmesinin en iyi yolu derslerin uygulamalı yapılmasıdır. Uygulamalı ders sayısının artması gerekirken azaltılmasının Almanca öğretmenlerinin nitelikli bir şekilde yetiştirilmelerini negatif etkileyeceği düşünülmektedir. Küçükahmet (2007) çalışmasında 2007 öğretmen yetiştirme lisans programlarında öğretmenlik meslek bilgisi derslerindeki uygulamaların azaltılmasını eleştirmiştir. 2007 programlarındaki uygulamaların azaltılması eleştirilirken 2018 öğretmen yetiştirme programlarında ders uygulamalarının neredeyse tamamen kaldırılması oldukça düşündürücüdür (Ulubey & Başaran, 2019, ss. 294).

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma bulgularının tartışılması ile ulaşılan sonuçlar ve önerilere yer verilmiştir.

"Öğretmen adaylarının sahip olacağı mesleki becerilerle Millî Eğitimin beklentilerinin uyumlu olmaması" programların temel geliştirilme gerekçelerinden biri olarak belirtilmiştir. Deregözü'ne (2020, ss. 158) göre yeni oluşturulacak olan Almanca öğretmeni lisans programlarında bu hususa dikkat edilmeli ve alan eğitimi ile meslek bilgisiyle ilgili derslerin ve içeriklerinin oluşturulmasında okullardaki uygulamalar arasındaki uyum esas alınmalıdır. Kızılçaoğlu (2005, ss. 135) da bu konuda yeniden yapılandırma sürecinde Millî Eğitim Bakanlığı ile yeterli düzeyde iş birliğinin yapılmadığını ve bu şekilde eğitim fakültelerinde yürütülen çeşitli program geliştirme etkinliklerinin gerçekçi ve ihtiyaca dönük olarak gerçekleştirilmediğini belirtmiştir. Bundan dolayı Millî Eğitim Bakanlığı-Yükseköğretim Kurulu iş birliği ile kontenjanlar yeniden gözden geçirilmeli ve geleceğe yönelik projeksiyonlar istihdam sorunu yaşanmayacak şekilde belirlenmesi gerektiği önerilmektedir.

Ders saat sayılarının azaltılıp içeriğin aynı bırakılması öğretim elemanlarının üstüne düşen yükü artıracağı gibi derslerin verimliliğini de düşürecektir. Bu yüzden ders saat sayısı azaltılan derslerin kazanımları yeniden gözden geçirilerek uygun hale getirilmesi önerilmektedir.

Yeni geliştirilecek programların günü kurtarmak, hükümet politikası odaklı olmaması gerekmektedir. Son programlarda olduğu gibi bilimsel ve tutarlı politikaların izlenmeye devam edilmesi gerekir. Bu doğrultuda programlar geliştirilirken alan uzmanlarının işin içine daha çok katılması önerilmektedir.

Seçmeli ders sayısının son programla iyice artırılması pozitif bir gelişmedir. Yeni programlarda seçmeli derslere yer verilmesiyle hiç şüphesiz öğrencilerin kendi ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri doğrultusunda ders alabilmeleri sağlanmaya çalışılmıştır. Ancak bu dersleri verecek öğretim elemanı problemi olması, ulaşılmak istenen amacı hedefinden saparak yıllardır süregeldiği gibi "zorunlu seçmeli ders" uygulamasına yol açabilir. Bundan dolayı Kızılçaoğlu'a (2005, ss. 138) göre seçmeli derslerin belirlenmesinde öğrenci ihtiyaçları yerine öğretim elemanlarının eğilimleri ve tercihleri ölçüt olmaktadır. Seçmeli ders verecek

yeterli öğretim görevlisi sayısının artırılması ve üniversitedeki olanakların artırılmasının bu soruna katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

2018 programında alan eğitimi oranı azaltılırken meslek bilgisi alanında ise artış olmuştur. Yeni programa göre mezun öğrencilerle ile bir önceki programlara göre yetişen öğretmenlerin meslek bilgisi becerileri hakkında araştırmalar yapılarak meslek bilgisinin önemine dair görüşlerin ne derece doğru olduğu bilimsel olarak ortaya çıkarılması önerilmektedir.

Özellikle 2018 programında uygulamalı ders sayısının azaltılması nitelikli dil öğretmeni yetiştirme önünde büyük bir engel olarak görülmektedir. Her ne kadar programın uygulama esaslarında haftalık ders çizelgelerinde uygulama saatlerine yer verilmemesinin, bu derslerde uygulama yapılmayacağı anlamına gelmemesi gerektiği ve öğretmen adaylarının uygulama yapmaya teşvik edilmesi önerilse de uygulamalı derslerin zorunlu olarak programda yer almaması problemlerin çıkmasına neden olabilir. Geliştirilecek diğer programlarda uygulamalı derslerin "teşvik esaslı" değil; programda zorunlu olarak yer verilmesi önerilmektedir.

7. KAYNAKLAR

Aközbek, A. (2008). Lise I. sınıf matematik öğretim programının CIPP değerlendirme modeli ile öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi (Genel liseler, ticaret meslek liseleri, endüstri meslek liseleri). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Ataç, E. (2003). 21. yüzyılda öğretmen eğitimi: Türkiye'de öğretmen eğitiminin değerlendirilmesi" konulu panelde yaptığı açılış konuşması. 18 Nisan 2003/Anadolu Üniversitesi-Eskişehir. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 13(2), 1-31.

Azar, A. (2011). Türkiye'deki öğretmen eğitimi üzerine bir söylem: Nitelik mi, nicelik mi? *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(1), 36-28.

Bakır, K. (2020). *Eğitim felsefesi* (3. Baskı). Ankara: Pegem Akademi

Baskan, A. G. (2001). Öğretmenlik mesleği ve öğretmen yetiştirmede yeniden yapılanma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(116), 16-22.

Başkale, H. (2016). Nitel Araştırmalarda Geçerlik, Güvenirlik ve Örneklem Büyüklüğünün Belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9 (1), 23-28.

Çağlayan, E. (2014). Köy Enstitüleri'nin açılması ve Dicle Köy Enstitüsü. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Dergisi*, 9(1), 119-132.

Çetin, G. G. (2017). 1923-1945 Türkiye Almanya ilişkileri. Url: https://www.academia.edu/ 44548122/923_1945_T%C3%BCrkiye_Almanya_%C4%B0li%C5% 9Fkileri. Son Erişim Tarihi: 14 Şubat 2022.

Çetintaş, B. & Genç, A. (2001). Eğitim reformu sonrası Anadolu liselerinde dil öğretimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(20), 51-56.

Çoban, A. (2010). Türkçe öğretmenliği lisans programlarının değerlendirilmesi. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Dergisi,* 5(3), 958-976.

Çoban, A. (2018). Öğretmen yetiştirme sistemimizin tarihi temelleri. Mustafa Ergün, Behçet Oral ve Taha Yazar (Ed.), Öğretmen Yetiştirme Sistemimiz içinde (s.29-56). Ankara: Pegem Akademi

Demircan, Ö. (1988). *Dünden bugüne Türkiye'de yabancı dil*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Demirel, Ö. (1993). *Yabancı dil öğretimi: İlkeler yöntemler teknikler*. Ankara: Usem Yayınları.

Demirel, Ö. (2005). Avrupa konseyi dil projesi ve Türkiye uygulaması. *Millî Eğitim Dergisi*, 33(167). Url: https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Millî_Egitim_Dergisi/167/index3- demirel.htm

Demirel, Ö. (2018). *Eğitim sözlüğü* (6. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Deregözü, A. (2020). Geçmişten günümüze Almanca öğretmenliği lisans programlarına ilişkin karşılaştırmalı bir çalışma. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik , 85 Jahre Germanistik in der Türkei, Sonderausgabe*, 143-161 .

Deregözü, A. (2021). Türkiye ve Avrupa'da yabancı dil eğitimi: Bir durum değerlendirmesi, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 58, 501-52.

Dinç, S. (2015). *Türk eğitim tarihinde yapılan Millî eğitim şuraları ve uygulamaları*. Ankara: Akademisyen Kitabevi

Erdem, A. R. (2013). *Öğretmen yetiştirmenin bugünü ve geleceği: Sorunlar ve çözüm önerileri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Esen, E. (2012). Türk-Alman işbirliğinde deneyimler ve sonuçlar. *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*, 24, 62-72.

Evcim, H. (2013). Cumhuriyet Dönemi yabancı dil öğretmen yetiştirme programlarının karşılaştırması. Doktora Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

Genç, A. (2003). *Türkiye'de geçmişten günümüze Almanca öğretimi*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Gök, M. C. (1997). Eğitim fakülteleri alman dili ve eğitimi ana bilim dalı öğretim programlarının tarihsel analizi. Yüksek lisans tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

Karagözoğlu, G., Arıcı, H., Bülbül, S., & Çoker, N. (1995). *Türkiye'de öğretmen eğitim politikaları ve modelleri*. Avrupa Konseyi Ülkeleri Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Modelleri Toplantısı. Ankara: Milli Eğitim Basımevi Yayın No: 3.

Kayalıoğlu, S. (2018). Hükümet programlarının ve Millî eğitim şuralarında alınan kararların ilkokul görsel sanatlar dersi öğretim programlarına yansıması (1923-2016). Doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Kızılçaoğlu, A. (2005). Eğitim fakültelerinde yeniden yapılandırma sürecine ilişkin eleştiriler ve öneriler. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(14), 132-140.

Küçükahmet, L. (2007). 2006-2007 öğretim yılında uygulamaya başlanan öğretmen yetiştirme lisans programlarının değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 203-219.

Ocak, İ. & Olur, B. (2019). Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri. Gürbüz Ocak (Ed.), Bilimsel Araştırma Süreci: Giriş içinde (s. 19-20). Ankara: Pegem Akademi

Oktay, A. (1995). Türkiye'de yabancı dil eğitiminin dünü ve bugünü. Meral Alpay (Ed.), Anadolu Liselerinde Kültürel Sorunlar içinde. İstanbul: Mavi Bulut Yayınları.

Ortaylı, İ. (1983). *Osmanlı İmparatorluğunda Alman nüfuzu*. İstanbul: Kaynak Yayınları

Önen, Y. (1974). Türkiye'de Almanca öğretimi ve Germanistik. Cumhuriyetin 50. yıldönümü Anma Kitabı içinde. Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Yayın No: 239. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Özcan, M. (2012). Okulda üniversite modelinde kavramsal çerçeve: Eylemdeki vizyon. *Öğretmen Eğitimi ve Eğitimcileri Dergisi*, 1(1), 107-132.

Özkan, S. H. (2010). Osmanlı Devleti'nde yabancı dil eğitimi. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Dergisi*, 5(3), 1783-1800.

Öztürk, C. (2021). *Atatürk devrinde öğretmen yetiştirme*. İstanbul: Yeditepe Akademi Yayınları.

Polat, T. (2007). Zum paradigmenwechsel in der fremdsprachendidaktik. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 143-151.

Sönmez, S. (2018). Bir kültür ve medeniyet yaratıcısı olarak öğretmen. Mustafa Ergün, Nermin Karabacak, İsa Korkmaz ve Mehmet Küçük (Ed.), Öğretmenliğin Mesleki Değerleri ve Etik içinde. Ankara: Anı Yayıncılık.

Sözer, Y. & Aydın, M. (2021). Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri (2. Baskı). Behçet Oral, Ahmet Çoban (Ed.), Nitel Veril Toplama Teknikleri ve Nitel Veri Analizi Süreci içinde. Ankara: Pegem Akademi.

Sulubulut, M. (2014). Eğitim alanında Türkiye'ye davet edilen yabancı uzmanlar (1923-1960). Yüksek lisans tezi, Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir.

Ulubey, Ö. & Başaran, S. (2019). 2018 öğretmen yetiştirme lisans programlarının değerlendirilmesi. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 9 (2), 263-300.

Yıldırım, A. (2013). Türkiye'de öğretmen eğitimi araştırmaları: Yönelimler, sorunlar ve öncelikli alanlar. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 38, 175-191.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Yıldız, S. (1995). Vergleich der Studiengänge bzw. Studienpläne für Germanistik und Deutschlehrerausbildung in der Türke. In: DAAD (Hrsg.), Germanistentreffen Deutschland-Türkei. Bonn: Rosch Buch Verlag.

Yüksel, S. (2011). *Türk üniversitelerinde eğitim fakülteleri ve öğretmen yetiştirme* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi

RESMİ KURUM KAYNAKLARI

MEB. (1947). Tebliğler Dergisi, Cilt: 10, Sayı: 464, Ankara

MEB. (1948). Tebliğler Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 516, Ankara

MEB. (1962). Tebliğler Dergisi, Cilt: 25, Sayı: 1231, Ankara

TBMM. (1955). Tutanak Dergisi, Cilt:5 içinde Esas No:1/125, Karar No:9, Ankara

YÖK. (2007). Öğretmen yetiştirme ve eğitim fakülteleri (1982-2007). Ankara: Yükseköğretim Kurulu Yayını 2007-5

YÖK. (2018a). Öğretmen yetiştirme lisans programları. Url: https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/AA_Sunus_%20Onsoz_Uygulama_Yonergesi.pdf

YÖK (2018b). Almanca öğretmenliği lisans programı. Url: https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Almanca_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf

İNTERNET KAYNAKLARI

URL-1: https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_01/19093950_ilkogretim-hdc-karar-ve-eki-2022-2023.pdf İlköğretim Kurumları (İlkokul ve Ortaokul) Haftalık Ders Çizelgesi'nde Değişiklik Yapılması. Son Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022

URL-2: https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_01/19093907_imam-hatip-ortaokulu-hdc-karar-ve-eki-2022-2023.pdf İmam Hatip Ortaokulu Haftalık Ders Çizelgesi'nde Değişiklik Yapılması. Son Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022

URL-3: https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_01/19094445_OrtaoYretim-hdc-2022-2023.pdf Ortaöğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgelerinde Değişiklik Yapılması. Son Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022

URL-4: https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-anasayfa.php. YÖK Lisans Atlası. Son Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022

URL-5: https://www.memurlar.net/common/news/documents/471293/10102753_ogretmen.pdf Anadolu Öğretmen Liselerinin Dönüştürülmesi. Son Erişim Tarihi: 22 Nisan 2022

8. EKLER

EK-1: 15 ARALIK 1947 TARİHLİ TEBLİĞLER DERGİSİ: ALMANCA BÖLÜMÜ GEÇİCİ DERS PROGRAMI [MEB. (1947). Tebliğler Dergisi, Cilt: 10, Sayı: 464, Ankara]

Sayfa: 218 — Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi — 15 aralık 1947

Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Şubesi Haftalık Ders Dağıtım Cetveli

Dersler	Sınıf I	Sınıf II	Sınıf III
Kulak Eğitimi	3	2	1
Müzik öğretimi metodu ve uygulaması	—	—	2
Müzik Teorisi	2	3	3
Müzik Tarihi	1	1	1
Şan	1	1	1
Koro ve yönetim	6	6	6
Keman (1)	2	2	2
Piyano (1)	2	2	2
Oda müziği	1	1	1
Öğrenci orkestrası	2	2	2
Ritmik cimnastik	1	—	—
Tamirat işleri	1	—	1
Orta okul ders kitapları üzerinde çalışmalar	—	—	1
Türk Devrim Tarihi T. C. Rejimi	—	—	2
Yabancı Dil (2)	3	3	4
Çocukluk ve Gençlik ruhbilimi	2	—	—
Eğitim ruhbilimi	—	1	—
Meslek dersleri semineri	—	1	—
	27	25	29

(1) Bu derslerde öğretmen her öğrenci ile birer saat ayrı ayrı meşgul olacaktır. Ayrıca her öğrenci bu müfredat dışında, haftada en aşağı 24 saat enstrüman, şan ve teori için çalışacaktır.

(2) Bu dersin müfredatı için Türkçe Şubesinin programına bakılacaktır.

Talim ve Terbiye Kurulu Kararı:

Karar sayısı: 457 — ÖZET:
Karar tarihi: 26/XI/1947 — Eğitim Enstitülerinin Yabancı Dil Şubesine konan meslek dersleri h.

Eğitim Enstitülerinin tek dersler bölümünü teşkil eden Yabancı Dil şubesinde programda çıkarılmış olan askerlik dersleri saatlarında ekli ders dağıtım çizelgesine göre meslek dersleri okutulması hususunun Bakanlık Makamının onumlarına sunulması kararlaştı.

Uygundur
25/XI/1947
Milli Eğitim Bakanı
Reşat Şemsettin Sirer

Gazi Eğitim Enstitüsü Fransızca Şubesi Haftalık Ders Dağıtım Cetveli (Geçici)

Dersler	Sınıf I	Sınıf II
Gramer	3	3
Kompozisyon	2	2
Dikte	2	2
Okuma ve İzah	6	3
Konuşma	4	—
Günde teşkili	2	—
Tercüme	4	6
Fransızca Edebiyatı ve Ed. Metinler	—	7
Türkçe	4	4
Türk Devrim Tarihi ve T. C. Rejimi	—	2
Çocukluk ve Gençlik Ruhbilimi	2	—
Eğitim Ruhbilimi	—	1
Genel öğretim metodu	—	1
Meslek Dersleri Semineri	—	1
	29	32

Gazi Eğitim Enstitüsü İngilizce Şubesi Haftalık Ders Dağıtım Cetveli (Geçici)

Dersler	Sınıf I	Sınıf II
Gramer	3	1
Kompozisyon	2	2
Okuma ve İzah	2	4
Konuşma	3	1
Tercüme	4	4
İngiliz Edebiyatı Tarihi	2	2
Kitap incelemesi	2	—
Tatbikat	4	5
Eğitim Tarihi	1	1
Dil Tarihi	—	1
Fonetik	1	1
Türkçe	4	4
Türk Devrim Tarihi ve T. C. Rejimi	—	2
Çocukluk ve Gençlik Ruhbilimi	2	—
Eğitim Ruhbilimi	—	1
Genel öğretmen metodu	—	1
Meslek Dersleri Semineri	—	1
	30	31

Gazi Eğitim Enstitüsü Almanca Şubesi Haftalık Ders Dağıtım Cetveli (Geçici)

Dersler	Sınıf I I. S.	Sınıf I II. S.	Sınıf II I. S.	Sınıf II II. S.
Okuma ve İzah	2	2	2	3
Dikte	2	3	1	—
Gramer	5	4	4	3
Konuşma	4	4	4	4
Tercüme	5	5	5	5
Kompozisyon	2	2	2	2
Edebi Metinler	4	3	3	3
Almanca Ed. Tarihi	—	2	2	2
Alm. Tarihi	—	1	1	1
Türkçe	4	4	4	4
Türk İnkılâp Tarihi ve T. C. Rejimi	—	—	2	2
Çocukluk ve Gençlik Ruhbilimi	2	2	—	—
Eğitim Ruhbilimi	—	—	1	1
Genel öğretim metodu	—	—	1	1
Meslek Dersleri Semineri	—	—	1	1
	30	30	33	32

Talim ve Terbiye Kurulu Kararı:

Karar sayısı: 458 — ÖZET:
Karar tarihi: 26/XI/1947 — Eğitim Enstitülerinin Beden Eğitimi şubesine konan meslek dersleri h.

Eğitim Enstitülerinin tek dersler bölümünü teşkil eden Beden Eğitimi şubesinde programdan çıkarılmış olan askerlik dersleri saatlarında ekli ders dağıtım çizelgesine göre meslek dersleri okutulması hususunun Bakanlık Makamının onumlarına sunulması kararlaştı.

Uygundur
26/XI/1947
Milli Eğitim Bakanı
Reşat Şemsettin Sirer

Gazi Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi Şubesi Haftalık Ders Dağıtım Cetveli

Dersler	Kış Sınıf I	Yaz Sınıf I	Kış Sınıf II	Yaz Sınıf II
Pratik:				
Cimnastik	10	10	8	4
Ritmik cimnastik (Kızlar için	2	(2)	(2)	(2)
Oyun	4	2	2	2
Spor	2	4	2	8
Ders uygulaması	—	—	4	4
Teorik:				
Beden eğitimi bilgisi	2	2	2	2
Beden eğitimi Anatomi ve Fizyolojisi	2	1	1	1
Sağlık bilgisi ve ilk yardım	1	1	1	—
İzcilik ve uygulaması	2	2	2	2
Müzik ve Halk oyunları	2	2	2	2
Yabancı dil	3	3	3	3
Türk Devrim Tarihi ve T. C. Rejimi	—	—	2	2
Meslek dersleri:				
Çocukluk ve Gençlik ruhbilimi	2	2	—	—
Eğitim ruhbilimi	—	—	1	1
Meslek dersleri semineri	—	—	1	1
	30(32)	30(32)	31(33)	32(34)
Kış sporları kursu		15 gün		15 gün
Su sporları ve izcilik kursu		20 gün		20 gün

Talim ve Terbiye Kurulu Kararı:

Karar sayısı: 459 — ÖZET:
Karar tarihi: 26/XI/1947 — Eğitim Enstitüleri Geçici yönetmeliği h.

Eğitim Enstitüleri geçici yönetmeliğinin geçici birinci maddesindeki "1946-47 ders yılında, bu yönetmeliğin 26 ıncı maddesi hükmüne bağlı kalınmıyarak enstitü öğretmenlerine haftada on beş saata kadar ders verilebilir" kaydının 1947-1948 öğretim yılına da teşmil edilmesi Yüksek Öğretim Dairesinin teklifi üzerine dairemizce uygun görülmüş olduğundan durumun Bakanlık Makamının onumlarına arzı kararlaştı.

Uygundur
26/XI/1947
Milli Eğitim Bakanı
Reşat Şemsettin Sirer

Talim ve Terbiye Kurulu Kararı:

Karar sayısı: 460 — ÖZET:
Karar tarihi: 26/XI/1947 — Lise ve Orta okullar yönetmenliğinin 94 üncü maddesinde değişiklik yapılması h.

Lise ve Orta okullar yönetmenliğinin 94 üncü maddesinin, bir sınıfta iki yıl başarı gösteremiyerek okuldan çıkarılanlara, gerekli imtihanı verdikten sonra, öğrenime dönüşte yaş bakımından bir yıllık daha geniş bir kabul imkânı verilmek üzere aşağıdaki şekle konması hususunun Bakanlık Yüksek Makamının onumlarına arzı kararlaştı.

Madde 94 — Orta okul ve liselere bir yaş bir yıl veya bir yaş küçük öğrenci kabul edilebilmesi Bakanlığın müsaadesine bağlıdır. Bir sınıfta iki yıl kalmak dolayısiyle okuldan çıkarıldıktan sonra öğrenime dönmek için gerekli imtihanı kazanarak iki yaş da büyük olanlar bu müsaadeden faydalanabilirler.

Uygundur
26/XI/1947
Milli Eğitim Bakanı
Reşat Şemsettin Sirer

EK-2: 13 ARALIK 1948 TARİHLİ TEBLİĞLER DERGİSİ: ALMANCA BÖLÜMÜ DERS PROGRAMI [MEB. (1948). Tebliğler Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 516, Ankara]

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI NEŞRİYAT MÜDÜRLÜĞÜNCE HER HAFTA PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARILIR. İLGİLİ MAKAM VE MÜESSESELERE PARASIZ GÖNDERİLİR.

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TEBLİĞLER DERGİSİ

YILLIK ABONESİ 40 KURUŞTUR. ABONE TUTARI MALSANDIKLARINDAN BİRİNE YATIRILMALI VE ALINACAK MAKBUZ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI NEŞRİYAT MÜDÜRLÜĞÜNE GÖNDERİLMELİDİR.

Cilt: 11 — 13 ARALIK 1948 — SAYI: 516

YÖNETMELİKLER:

Talim ve Terbiye Kurulu Kararı:

Karar sayısı: 240
Karar tarihi: 3/XII/948

ÖZET:
Öğretmen Okullarının ders dağıtma cetvelleri h.

Kız ve erkek öğretmen okullarında okutulan derslerin haftalık tutarları arasındaki farkı ortadan kaldırmak üzere bu okullara mahsus ders dağıtma cetvellerinin bağlı örneğe göre değiştirilmesi hususunun Bakanlık Yüksek Makamına arzı kararlaştı.

Uygundur
3/XII/1948
Milli Eğitim Bakanı y.
Müsteşar
B. Kadırgan

İlköğretmen okullarının meslek sınıflarına mahsus ders dağıtma cetveli

DERSLER	Birinci sınıf		İkinci sınıf		Üçüncü sınıf	
	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek
Türkçe	3	3	2	2	2	2
Eğitbilim	—	—	2	2	1	1
Ruhbilim	2	2	2	2	—	—
Eğitbilim tarihi	—	—	—	—	2	2
Öğretim usulü ve uygulama	—	—	2	2	7	7
Toplumbilim	—	—	—	—	2	2
Tarih	2	2	2	2	2	2
Coğrafya	2	2	1	1	2	2
Matematik	4	4	4	4	1	1
Fizik-Kimya	4	4	4	4	—	—
Tabii Bilimler ve Sağlık Bilgisi	2	2	2	2	3	3
Okul Sağlık Bilgisi	—	—	—	—	1	1
Yabancı dil	3	3	2	2	—	—
Cimnastik	1	1	1	1	1	1
Resim	1	2	1	1	1	1
İş	1	2	1	2	1	2
Biçki-Dikiş	2	—(x)1/2	—	(x)1/2	—	
Evidaresi	—	—	—	—(x)1/2	—	
Çocuk bakımı	—	—(x)1/2	—	—	—	
Müzik	1	1	1	1	1	1
Askerlik	1	1	1	1	1	1
	29	29	29	29	29	29

(x) Bu dersler iki haftada bir tam ders olarak yapılacaktır.

Talim ve Terbiye Kurulu Kararı:

Karar sayısı: 241
Karar tarihi: 3/XII/4948

ÖZET:
Gazi Eğitim Enstitüsü yabancı dil şubesinin Almanca ders programının değiştirilmesi h.

Gazi Eğitim Enstitüsünün tek dersler bölümünü teşkil eden yabancı dil şubesinin Almanca dersi programının ekli ders dağıtım cetveline göre değiştirilmesi, dairesince yapılan teklif üzerine uygun görülmüş olduğundan keyfiyetin Bakanlık Yüksek Makamının onamlarına sunulması kararlaştı.

Uygundur
3-XI/1948
Milli Eğitim Bakanı y.
Müsteşar
B. Kadırgan

Gazi Eğitim Enstitüsü Almanca Şubesi Haftalık Ders Dağıtım Cetveli

DERSLER	Sınıf I	Sınıf II
Okuma ve izah	4	4
Dikte	1	—
Gramer	4	3
Konuşma	4	4
Tercüme	5	6
Kompozisyon	2	2
Edebî metinler	4	5
Türkçe	4	4
Çocukluk ve gençlik ruhbilimi	2	—
Eğitim ruhbilimi	—	1
Genel öğretim metodu	—	1
Meslek dersleri semineri	—	1
T. C. Rejimi	—	2
	30	33

GENELGELER:

YAYIM MÜDÜRLÜĞÜ — 7/XII/1948
Sayı: 82/16683
2358

ÖZET:
"Elektrikli Çarpma Tablosu" adlı eser h.

İzmir - Zeytinlik okulu öğretmenlerinden Haydar Gökçül tarafından hazırlanan "Elektrikli çarpma tablosu" okullarda ders aracı olarak kullanılabilecek değerde görülmüştür.

"Haydar Gökçül - Karantina 176 nci sokak No. 14 - İzmir" adresinden 50 lira karşılığında getirtilebilecek olan bu tablonun ilgililere tavsiyesini rica ederim.

Milli Eğitim Bakanı y.
K. S. — Müsteşar
B. Kadırgan

YAYIM MÜDÜRLÜĞÜ — 7/XII/1948
Sayı: 82/16687
2359

ÖZET:
"Şişko ile Suska Dayı Ayı Avında" ve "Sahte Kiral" adlı iki eser h.

Aşağıda adları ile yazarları ve tutarları belirtilen iki eser Talim ve Terbiye Dairesince incelenerek okul kooperatiflerinde satılmasında bir sakınca görülmemiştir.

İlgililere duyurulmasını rica ederim.

Milli Eğitim Bakanı y.
K. S. — Müsteşar
B. Kadırgan

Kitabın adı	Yazarı	Fi. Kr.
Şişko ile Suska Dayı Ayı Avında	Lofontaine	60
Sahte Kiral	Lofontaine	40

YAYIM MÜDÜRLÜĞÜ — 7/XII 1948
Sayı: 81/16689
2360

ÖZET:
"Ekonomi Dersleri "Özet" Ticaret liseleri için birinci kitap "IV üncü sınıf İstihsal ve meseleleri" adlı eser h.

İstanbul I. ci Ticaret Lisesi Ekonomi Öğretmeni Togo Savrunluoğlu tarafından hazırlanarak yayınlanan "Ekonomi dersleri için birinci kitap "IV üncü sınıf" İstihsal ve meseleleri adlı eserin bu liselerin birinci sınıfları için yardımcı kitap olarak kabulü uygun görülmüştür.

Yazarın yukarıda belirtilen adresinden 150 kuruş fiyatla temin edilebilecek olan bu kitabın ilgililere duyurulmasını rica ederim.

Milli Eğitim Bakanı y.
K. S. — Müsteşar
B. Kadırgan

EK-3: 26 KASIM 1962 TARİHLİ TEBLİĞLER DERGİSİ: ALMANCA BÖLÜMÜ DERS PROGRAMI [MEB. (1962). Tebliğler Dergisi, Cilt: 25, Sayı: 1231, Ankara]

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TEBLİĞLER DERGİSİ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TAYYİM MÜDÜRLÜĞÜNCE HER HAFTA PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARILIR VE İLGİLİ MAKAM VE MÜESSESELERE PARASIZ GÖNDERİLİR.

YILLIK ABONESİ 250 KURUŞTUR. ABONE TUTARI MALSANDIKLARINDAN DİRİNE YATIRILMALI VE ALINACAK MAKBUZ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TAYYİM MÜDÜRLÜĞÜNE GÖNDERİLMELİDİR.

CİLT: 25 — 26 KASIM 1962 — SAYI: 1231

Talim ve Terbiye Kurulu Kararı:

Karar sı: 213 — Karar t.: 29-8-1962

Konu: Eğitim Enstitüleri yabancı dil bölümleri haftalık ders dağıtım cetveli, müfredat programları ve Eğitim Enstitüsü yönetmeliğinin 3. maddesinin bir paragrafının değiştirilmesi h.

Eğitim Enstitüleri yabancı dil bölümlerinin üç yıl esasına göre yeniden hazırlanan haftalık ders dağıtım cetveli ile müfredat programlarının ekli şekillerde kabulü ve Eğitim Enstitüsü Yönetmeliğinin 3. maddesinin yabancı dil bölümleri ile ilgili 7. paragrafının ilişik örneğine göre değiştirilmesi uygun görülerek keyfiyetin Bakanlık Makamının tasviplerine arzı kararlaştırıldı.

Uygundur.
27-8-1962
N. Adil Erkman
Millî Eğitim Bakanı v.

Eğitim Enstitüleri Yönetmeliği
Madde: 3, Paragraf: 7
Yabancı dil bölümleri için: Türkçe

Açıklamalar:

1 — Yabancı dil dersi içerisinde yapılacak çeşitli faaliyetlerden her birine ayrılacak zaman ve seminerlerin nasıl kullanılacağı Bölüm öğretmenler kurulunca kararlaştırılır.

2 — Yabancı dile ayrılan zaman içerisinde beş sınıfta yapılacak faaliyetler ders dağıtım cetvelinde gösterilmiştir. Bu faaliyetlerden her birine ayrı not takdir olunur. Almanca ve İngilizce bölümlerinde "İnşâ" için ayrıca not verilmez. Bu bölümlerde inşâ çalışmalarına yazma dersi içinde yer verilir. Seminer çalışmaları ilgili bulunduğu dera konusu ile birlikte mütalâa olunur.

Seminer çalışmaları öğretmen veya asistanın idaresi ve sorumluluğu altında yapılır. Seminerlerde okuma ve kültür tarihi derslerinde işlenen ana konular üzerinde tamamlayıcı bilgi veren eserlerden parçalar okunur veya ilgili metinler incelenir, öğrencilerin çeşitli konularda hazırlayacakları ödevlerin veya birlikte işlenen bir konunun tartışması; kelime, deyim araştırmaları ve benzeri çalışmalar yapılır.

3 — Özel öğretim metodu dersi ilgili yabancı dilde yapılacaktır.

4 — Türkçe derslerinde öğrenciler ortaokullarda bu dersin de öğretmenliğini yapabilecek şekilde yetiştirilir.

EĞİTİM ENSTİTÜLERİ
YABANCI DİL BÖLÜMLERİ
MÜFREDAT PROGRAMI

(Almanca, Fransızca ve İngilizce)

Yabancı dil bölümlerinde öğretimin genel ve Müşterek amaçları:

Yabancı dil bölümündeki öğrencilere yabancı dilde:

a) Okuma,
b) Yazma,
c) Konuşma,
d) Konuşulanı anlama,
e) Yabancı dilden türkçeye ve türkçeden yabancı dile tercüme yapabilme kabiliyetlerini kazandırmak,
f) Yabancı dilin grameri ni kavratmak,
g) Yabancı dilin konuşulduğu memleketin tarihi, kültürü ve içtimaî hayatı hakkında yeteri kadar bilgi vermek,
h) Ana dilin daha iyi kavranmasına ve daha fazla sevilmesine yardım etmektedir.

Bu maksadı sağlamak için öğrencilerin alâka ve seviyelerine uygun:

a) Çeşitli okuma parçalarından faydalanmalı,
b) Türlü komposizyon örnekleri yazdırılmalı,
c) Günlük hayatın çeşitli konuları üzerinde bol konuşmalar yaptırılmalı, doğru ve düzgün telâffuza önem verilmeli bu maksatla mümkünse ses alma cihazları, plâk ve şeritlerinden faydalanma yolları aranmalıdır.
d) Okunan ve konuşulanları daha iyi anlamaları, duygu ve düşüncelerini akıcı ve yazılı olarak daha iyi ifade edebilmeleri için öğrencilere gereken gramer kaideleri hakkında bilgi verilmeli,
e) Türlü tercümeler yolu ile, ana dili ile yabancı dilin yapısı hakkında mukayeseler yapılmalı,
f) Yabancı dili iyi bir şekilde kullanabilmek için öğrencilerin yabancı dilde düşünebilir hale gelmesine, ana dilinde düşünüp zihnen bunu yabancı dile tercüme etme alışkanlığına yer verilmemesine bilhassa dikkat edilmeli,
g) Mümkün olan her fırsat ve vasıtadan faydalanılarak yabancı dilin konuşulduğu memleketlerin tarihi ve bu günkü durumu, halkın özellikleri ve yaşayış tarzı hakkında kısa, müşahhas ve faydalı bilgiler verilmeğe çalışılmalı, yabancı memleketin hayatını canlandıran temsilcilere ve yabancı okullarla mektuplaşmalara yer verilmelidir.

EĞİTİM ENSTİTÜLERİ
YABANCI DİL BÖLÜMLERİ
DERS DAĞITIM CETVELİ

Dersler	I. Sınıf	II. Sınıf	III. Sınıf
Yabancı dil	a) Konuşma b) Okuma c) Yazma d) Dilbilgisi e) Tercüme f) İnşâ (Yalnız Fr. Bölümünde) g) Özel Öğretim Metodu ve Uygulama h) Seminer	a) Konuşma b) Okuma c) Yazma d) Dilbilgisi e) Tercüme f) İnşâ (Yalnız Fr. Bölümünde) g) Özel Öğretim Metodu ve Uygulama h) Seminer	a) Konuşma b) Okuma c) Yazma d) Dilbilgisi e) Tercüme f) Kültür Tarihi (Fr. Bölümünde Medeniyet Tarihi) g) Özel Öğretim Metodu ve Uygulama h) Seminer
	24	21	26
Türkçe	5	7	4
Eğitim Psikolojisi	3	2	—
Genel Öğretim Metodu	—	3	—
Devrim tarihi	—	—	2
Toplamı	32	32	32

EK-4: 1978 YILINDA GELİŞTİRİLEN ALMANCA BÖLÜMÜ DERS ÇİZELGESİ

[Gök, M. C. (1997). Eğitim fakülteleri alman dili ve eğitimi ana bilim dalı öğretim programlarının tarihsel analizi. Yüksek lisans tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu ss. 57]

Tablo 7. 1978 Yılı Almanca Bölümü DersÇizelgesi

Derslerin Adı	1. Yarı Yıl	2. Yarı Yıl	3. Yarı Yıl	4. Yarı Yıl	5. Yarı Yıl	6. Yarı Yıl	7.Yarı Yıl	8. Yarı Yıl
Alm.Okuma	3	3	3	3				
Alm. Konuşma	3	3	3	3				
Alm. Yazılı Anlatım	2	2	2	2				
Alm. Dil Bilgisi	3	3						
Alm.Dilbilime Giriş					3	3		
Almancanın Yapısı					3	3		
Çeviri (Alm. Türkçe)					3	3	3	3
Çeviri (Türk. Almanca)					3	3	3	3
Alm. Edebiyat Tar.					3	3		
Alm.Medeniyet Tar.					3	3		
Almanca Öğretimi					4	3		
Karş. Türkçe, Alm Dilbilgisi							3	3
Alm.Edeb.Seçmeler							3	
Anlam Bilimi								3
Çağ.Alm.Edeb. Seçmeler								3
Uygulama							4	4
Türkçe Dilbilgisi	3	2						
Türk Dili ve Edeb.Tarihi	3	3						
Türkçe Komposizyon			2	2				
Türk Medeniyet Tarihi			3	3				
T.İnkilap Tarihi	2	2		2		2		
T.C.Devrim Tarihi							2	2
2. Yabancı dil					2	2		2
Düşünce Tarihi						3		
Eğitime Giriş	2							
Eğt.Prog ve Yönt.			3					
Eğitim Sosyolojisi			2					
Eğitim Psikolojisi				3				
Araştırma				3				
Ölçme Değerlendirme					3			
Eğit. Yönet. ve Denetimi							2	
Rehberlik							2	
Eğitimi Yönt.								2
Toplam	20	18	18	21	27	28	22	25

EK-5: 1983 YILINDA GELİŞTİRİLEN ALMANCA ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI [YÖK. (2007). Öğretmen yetiştirme ve eğitim fakülteleri (1982-2007). Ankara: Yükseköğretim Kurulu Yayını 2007-5 ss. 142]

EK-5D: 1983-84 ÖĞRETİM YILI EĞİTİM FAKÜLTESİ YABANCI DİLLER EĞİTİMİ BÖLÜMÜ ALMANCA ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI HAFTALIK DERS SAATLERİ

DERSİN ADI	Sınıf: I		Sınıf: II		Sınıf: III		Sınıf: IV	
	1. YY	2. YY	3. YY	4. YY	5. YY	6. YY	7. YY	8. YY
Alman Dili Grameri I-II-III-IV-V-VI	4	4	2	2	2	2	-	-
Metin Okuma ve İnceleme I-II-III-IV	4	4	3	3	-	-	-	-
Almanca Konuşma I-II-III-IV	4	4	4	4	-	-	-	-
Almanca Yazılı Anlatım I-II-III-IV-V-VI	3	3	2	2	2	2	-	-
Fonetik I-II	2	2	-	-	-	-	-	-
Türkçe Dilbilgisi I-II	2	2	-	-	-	-	-	-
Dil Bilimine Giriş I-II	-	-	-	-	3	3	-	-
Almancanın Yapısı I-II	-	-	2	2	-	-	-	-
Çeviri (Almanca-Türkçe) I-II-III-IV-V-VI-VII-VIII	2	2	2	2	2	2	2	2
Çeviri (Türkçe-Almanca) I-II-III-IV-V-VI	-	-	2	2	2	2	2	2
Alman Edebiyatı Tarihi I-II-III-IV-V-VI	-	-	2	2	2	2	2	2
Alman Tarihi ve Coğrafyası I-II	-	-	2	2	-	-	-	-
Alman Dili Tarihi I-II	-	-	-	-	-	-	2	2
Karşılaştırmalı Türkçe-Almanca Dilbilgisi I-II	-	-	-	-	3	3	-	-
Alman Edebiyatından Seçmeler I-II	-	-	-	-	3	3	-	-
Anlam Bilim I-II	-	-	-	-	-	-	2	2
Çağdaş Alman Edebiyatından Seçmeler I-II	-	-	-	-	-	-	3	3
Eğitime Giriş	3	-	-	-	-	-	-	-
Eğitim Sosyolojisi	-	3	-	-	-	-	-	-
Eğitim Psikolojisi	-	-	3	-	-	-	-	-
Eğitim Programları ve Öğretim Yöntemleri	-	-	-	3	-	-	-	-
Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	-	-	-	-	3	-	-	-
Eğitim Teknolojisi	-	-	-	-	-	3	-	-
Rehberlik	-	-	-	-	-	-	3	-
Eğitim Yönetimi	-	-	-	-	-	-	-	3
Almanca Öğretim Yöntemleri	-	-	-	-	-	-	4	-
Almanca Öğretim Uygulamaları	-	-	-	-	-	-	-	Bir ay
Türk Dili I-II-III-IV-V-VI-VII-VIII	1	1	1	1	1	1	1	1
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II-III-IV-V-VI-VII-VIII	1	1	1	1	1	1	1	1
Beden Eğitimi ve Güzel Sanat Dallarından Biri I-II-III-IV-V-VI-VII-VIII	1	1	1	1	1	1	1	1
TOPLAM	**27**	**27**	**27**	**27**	**25**	**25**	**23**	**19**

EK-6: 1997 YILI ALMANCA ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI [YÖK. (2007). Öğretmen yetiştirme ve eğitim fakülteleri (1982-2007). Ankara: Yükseköğretim Kurulu Yayını 2007-5 ss. 188]

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Almanca Dilbilgisi I	3	0	**3**
	Konuşma Becerileri I	3	0	**3**
	Okuma Becerileri I	3	0	**3**
	Yazma Becerileri I	3	0	**3**
	Türkçe I: Yazılı Anlatım	2	0	**2**
	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	**0**
	Öğretmenlik Mesleğine Giriş	3	0	**3**
	Kredi	**17**		

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Almanca Dilbilgisi II	3	0	**3**
	Konuşma Becerileri II	3	0	**3**
	Okuma Becerileri II	3	0	**3**
	Yazma Becerileri II	3	0	**3**
	Türkçe II: Sözlü Anlatım	2	0	**2**
	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	2	0	**0**
	Okul Deneyimi I	*1*	*4*	***3***
	Seçmeli I	2	0	**2**
	Kredi	**19**		

İKİNCİ YIL

III. Yarıyıl

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	İleri Okuma Becerileri	3	0	**3**
	Alman Edebiyatına Giriş I	3	0	**3**
	Dil Edinimi	3	0	**3**
	Bilgisayar	2	2	**3**
	Türkçe Ses ve Biçim Bilgisi	3	0	**3**
	Gelişim ve Öğrenme	3	0	**3**
	Kredi	**18**		

IV. Yarıyıl

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	İleri Yazma Becerileri	3	0	**3**
	Alman Edebiyatına Giriş II	3	0	**3**
	Almanca Öğretiminde Yaklaşımlar	3	0	**3**
	Dilbilime Giriş I	3	0	**3**
	Türkçe Tümce Bil. ve Anlambilim	3	0	**3**
	Öğretimde Planlama ve Değerlen.	3	2	**4**
	Kredi	**19**		

ÜÇÜNCÜ YIL

V. Yarıyıl

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Dilbilime Giriş II	3	0	**3**
	Kısa Öykü İncelemesi ve Öğretimi	3	0	**3**
	Almanca-Türkçe Çeviri	3	0	**3**
	Özel Öğretim Yöntemleri I	2	2	**3**
	Öğretim Tek. ve Materyal Gelişt.	2	2	**3**
	Seçmeli II	3	0	**3**
	Seçmeli III	2	0	**2**
	Kredi	**20**		

VI. Yarıyıl

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Araştırma Becerileri	3	0	**3**
	Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi	3	0	**3**
	Roman İncelemesi ve Öğretimi	3	0	**3**
	Sınıf Yönetimi	2	2	**3**
	Özel Öğretim Yöntemleri II	2	2	**3**
	Seçmeli IV	3	0	**3**
	Kredi	**18**		

DÖRDÜNCÜ YIL

VII. Yarıyıl

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Almanca Sınav Haz. ve Değerl.	3	0	**3**
	Drama (Oyun) İnceleme. ve Öğret.	3	0	**3**
	Materyal Değerlen. ve Uyarlama	3	0	**3**
	Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi	2	2	**3**
	Okul Deneyimi II	1	4	**3**
	Seçmeli V	3	0	**3**
	Kredi			**18**

VIII. Yarıyıl

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Türkçe-Almanca Çeviri	3	0	**3**
	Şiir İncelemesi ve Öğretimi	3	0	**3**
	Rehberlik	3	0	**3**
	Öğretmenlik Uygulaması	2	6	**5**
	Kredi	**14**		
	TOPLAM KREDİ	**143**		

EK-7: 2006 YILI ALMANCA ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI [YÖK. (2007). Öğretmen yetiştirme ve eğitim fakülteleri (1982-2007). Ankara: Yükseköğretim Kurulu Yayını 2007-5 ss. 217]

ALMANCA ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI

I. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Almanca Dilbilgisi I	3	0	3
A	Sözlü İletişim Becerileri I	3	0	3
A	Okuma Becerileri I	3	0	3
A	Yazma Becerileri I	3	0	3
GK	Türkçe I: Yazılı Anlatım	2	0	2
GK	Bilgisayar I	2	2	3
MB	Eğitim Bilimine Giriş	3	0	3
TOPLAM		**19**	**2**	**20**

II. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Almanca Dilbilgisi II	3	0	3
A	Sözlü İletişim Becerileri II	3	0	3
A	Okuma Becerileri II	3	0	3
A	Yazma Becerileri II	3	0	3
A	Karşılaştırmalı Ülke Bilgisi*	3	0	3
GK	Bilgisayar II	2	2	3
GK	Türkçe II: Sözlü Anlatım	2	0	2
MB	Eğitim Psikolojisi	3	0	3
TOPLAM		**22**	**2**	**23**

III. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Almanca Dilbilgisi III	3	0	3
A	Dilbilim I	3	0	3
A	Alman Edebiyatı I	3	0	3
A	İleri Okuma ve Yazma Becerileri I*	3	0	3
A	Almanca Öğretiminde Yaklaşımlar I	3	0	3
GK	Seçmeli I	2	0	2
MB	Öğretim İlke ve Yöntemleri	3	0	3
TOPLAM		**20**	**0**	**20**

IV. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Karşılaştırmalı Dilbilgisi*	3	0	3
A	Dilbilim II	3	0	3
A	Almanca Öğretiminde Yaklaşımlar II	3	0	3
A	Alman Edebiyatı II	3	0	3
A	İleri Okuma ve Yazma Becerileri II*	3	0	3
GK	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	2	0	2
MB	Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	2	2	3
TOPLAM		**19**	**2**	**20**

V. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Dil Edinimi	3	0	3
A	Edebi Metin İnceleme ve Öğretimi I	3	0	3
A	İkinci Yabancı Dil I*	2	0	2
A	Seçmeli I	2	0	2
GK	Etkili İletişim	3	0	3
GK	Bilim Tarihi*	2	0	2
MB	Özel Öğretim Yöntemleri I	2	2	3
MB	Sınıf Yönetimi	2	0	2
TOPLAM		**19**	**2**	**20**

VI. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi	2	2	3
A	Özel Öğretim Yöntemleri II	2	2	3
A	Edebi Metin İnceleme ve Öğretimi II	3	0	3
A	İkinci Yabancı Dil II*	2	0	2
A	Seçmeli II	2	0	2
GK	Türk Eğitim Tarihi*	2	0	2
GK	Topluma Hizmet Uygulamaları	1	2	2
MB	Ölçme ve Değerlendirme	3	0	3
TOPLAM		**17**	**6**	**20**

VII. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Almanca Ders Kitabı İncelemesi	2	2	3
A	Materyal Geliştirme ve Uyarlama*	2	2	3
A	İkinci Yabancı Dil III*	2	0	2
A	Seçmeli III	2	0	2
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2
MB	Rehberlik	3	0	3
MB	Okul Deneyimi	1	4	3
TOPLAM		**14**	**8**	**18**

VIII. YARIYIL

KODU	DERSİN ADI	T	U	K
A	Seçmeli IV	2	0	2
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2
GK	Seçmeli II	2	0	2
MB	Öğretmenlik Uygulaması	2	6	5
MB	Özel Eğitim*	2	0	2
MB	Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	2	0	2
TOPLAM		**12**	**6**	**15**

GENEL TOPLAM	**Teorik**	**Uygulama**	**Kredi**	**Saat**
	142	28	156	170

A: Alan ve alan eğitimi dersleri, **MB:** Öğretmenlik meslek bilgisi dersleri, **GK:** Genel kültür dersleri

EK-8: 2018 YILI ALMANCA ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMI [YÖK. (2018b). Almanca öğretmenliği lisans programı ss. 2]

I. Yarıyıl

	Dersin Adı	T	U	K	AKTS
MB	Eğitime Giriş	2	0	2	3
MB	Eğitim Psikolojisi	2	0	2	3
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 1	2	0	2	3
GK	Yabancı Dil 1	2	0	2	3
GK	Türk Dili 1	3	0	3	5
GK	Bilişim Teknolojileri	3	0	3	5
AE	Almancanın Yapısı 1	2	0	2	2
AE	Okuma Becerileri 1	2	0	2	2
AE	Yazma Becerileri 1	2	0	2	2
AE	Sözlü İletişim Becerileri 1	2	0	2	2
Toplam		22	0	22	30

II. Yarıyıl

	Dersin Adı	T	U	K	AKTS
MB	Eğitim Sosyolojisi	2	0	2	3
MB	Eğitim Felsefesi	2	0	2	3
GK	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 2	2	0	2	3
GK	Yabancı Dil 2	2	0	2	3
GK	Türk Dili 2	3	0	3	5
AE	Almancanın Yapısı 2	2	0	2	3
AE	Okuma Becerileri 2	2	0	2	3
AE	Yazma Becerileri 2	2	0	2	3
AE	Sözlü İletişim Becerileri 2	2	0	2	4
Toplam		19	0	19	30

III. Yarıyıl

	Dersin Adı	T	U	K	AKTS
MB	Türk Eğitim Tarihi	2	0	2	3
MB	Öğretim İlke ve Yöntemleri	2	0	2	3
MB	Seçmeli 1	2	0	2	4
GK	Seçmeli 1	2	0	2	3
AE	Seçmeli 1	2	0	2	4
AE	Almanca Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları	2	0	2	3
AE	Alman Edebiyatı 1	2	0	2	4
AE	Dilbilimi 1	2	0	2	3
AE	Almancanın Yapısı 3	2	0	2	3
Toplam		18	0	18	30

IV. Yarıyıl

	Dersin Adı	T	U	K	AKTS
MB	Öğretim Teknolojileri	2	0	2	3
MB	Eğitimde Araştırma Yöntemleri	2	0	2	3
MB	Seçmeli 2	2	0	2	4
GK	Seçmeli 2	2	0	2	3
AE	Seçmeli 2	2	0	2	4
AE	Almanca Öğretim Programları	2	0	2	3
AE	Alman Edebiyatı 2	2	0	2	4
AE	Dilbilimi 2	2	0	2	3
AE	İleri Okuma ve Yazma Becerileri	2	0	2	3
Toplam		18	0	18	30

V. Yarıyıl

	Dersin Adı	T	U	K	AKTS
MB	Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	2	0	2	3
MB	Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	2	0	2	3
MB	Seçmeli 3	2	0	2	4
GK	Seçmeli 3	2	0	2	3
AE	Seçmeli 3	2	0	2	4
AE	Almanca Dil Becerilerinin Öğretimi 1	3	0	3	5
AE	Almanca Öğretiminde Edebî Metinler 1	3	0	3	4
AE	Dil Edinimi	3	0	3	4
Toplam		19	0	19	30

VI. Yarıyıl

	Dersin Adı	T	U	K	AKTS
MB	Eğitimde Ahlâk ve Etik	2	0	2	3
MB	Sınıf Yönetimi	2	0	2	3
MB	Seçmeli 4	2	0	2	4
GK	Seçmeli 4	2	0	2	3
GK	Topluma Hizmet Uygulamaları	1	2	2	3
AE	Seçmeli 4	2	0	2	4
AE	Almanca Dil Becerilerinin Öğretimi 2	3	0	3	5
AE	Almanca Öğretiminde Edebî Metinler 2	3	0	3	5
Toplam		17	2	18	30

VII. Yarıyıl

	Dersin Adı	T	U	K	AKTS
MB	Öğretmenlik Uygulaması 1	2	6	5	13
MB	Okullarda Rehberlik	2	0	2	3
MB	Seçmeli 5	2	0	2	4
AE	Seçmeli 5	2	0	2	4
AE	Almanca Ders Kitabı İncelemesi	2	0	2	3
AE	Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi	3	0	3	3
Toplam		13	6	16	30

VIII. Yarıyıl

	Dersin Adı	T	U	K	AKTS
MB	Öğretmenlik Uygulaması 2	2	6	5	13
MB	Özel Eğitim ve Kaynaştırma	2	0	2	3
MB	Seçmeli 6	2	0	2	4
AE	Seçmeli 6	2	0	2	4
AE	Almanca Öğretiminde Ders İçeriği Geliştirme	2	0	2	3
AE	Almanca Öğretiminde Sınav Hazırlama	2	0	2	3
Toplam		12	6	15	30

	Genel Toplam	T	U	K	AKTS	SAAT	YÜZDE
MB	Meslek Bilgisi	44	12	50	92	56	34
GK	Genel Kültür	26	2	27	42	28	19
AE	Alan Eğitimi	68	0	68	106	68	47
Toplam		138	14	145	240	152	100

EK-9: 10 OCAK 1955 TARİHLİ TUTANAK DERGİSİ: ANADOLU LİSELERİNİN KURULMASINA DAİR MECLİS GÖRÜŞMESİ [TBMM. (1955). Tutanak Dergisi, Cilt:5 içinde Esas No:1/125, Karar No:9, Ankara]

Devre : X
İçtima : 1

S. SAYISI : 76

3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Maarif Vekâleti kısmına ve 4926 sayılı Kanuna bağlı (2) sayılı cetvele bâzı kadrolar ilâvesi ve 1954 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Maarif ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/125)

T. C.
Başvekâlet
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71/2827, 759

25 . XI . 1954

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Maarif Vekâleti kısmına ve 4926 sayılı Kanuna bağlı (2) sayılı cetvele bâzı kadrolar ilâvesi ve 1954 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında Maarif Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 15 . XI . 1954 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibe ve ilişikleriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Memleketimizle dünya milletleri arasında günden güne artan kültürel ve ekonomik temaslar ve yurdumuzda büyük bir hızla gelişen iktisadi ve teknik çalışmalar; belli başlı dünya dillerini hakkiyle öğrenen, ilmî ve teknik membalardan daha geniş ölçüde faydalanmasını bilen geçlere şiddetle ihtiyaç hissettirmektedir.

Mevcut liselerimizden millî dille birlikte yabancı dille de tedrisat yapan Galatasaray Lisesi tek başına bu ihtiyacı karşılıyamadığı için bu neviden daha birkaç lisenin yeniden kurulması zaruri görülmektedir.

Gençlerimizin ana dilinde olduğu gibi yabancı dellerde de kuvvetli yetişmelerini sağlamak maksadiyle 1954 - 1955 ders yılında İstanbul, İzmir, Konya ve Eskişehir'de yeniden açılması kararlaştırılan dört lisenin hizmete girebilmesi için hazırlanan kanun lâyihasının ihtiva ettiği hükümler aşağıda açıklanmıştır.

Bu dört lise için :

1. Lâyihaya bağlı 1, 2 ve 4 sayılı cetvellerde gösterilen kadroların istilzam ettiği tahsisatın 1954 yılı bütçe tasarrufatından temini mümkün görüldüğünden ayrıca bu maksatla 1954 yılı için tahsisat istenilmiyecektir.
2. Pansiyon ücretlerinin asgari 1 200 lira üzerinden tesbiti uygun görülmüştür.
3. Pansiyon teşkilâtının gerektirdiği kadro miktarları ilişik 6 numaralı cetvelde gösterilmiştir.
4. (3) sayılı cetvelde gösterilen ödeneklerden :

a) 45 000 liralık tahsisatla bu okullar için getirtilecek 12 yabancı öğretmenin ücretleri karşılanacaktır.

b) 15 000 liralık ödenek bu 4 lise için kiralanması düşünülen binaların 3 aylık kira bedellerinin karşılanması maksadiyle konulmuştur.

c) 60 000 lira ile bu 4 lisenin yakacak, aydınlatacak, su, havagazı, temizlik, kırtasiye ve diğer çeşitli idare masrafları karşılanacaktır.

d) 4 000 lira yabancı dille tedrisat yapacak olan bu 4 lisenin kitaplıkları için ilk plânda gelen mühim kitapların satınalınması maksadiyle konulmuştur.

e) 400 000 lira bu 4 lisenin her türlü tesis malzemesinin bir kısmının temini maksadiyle istenilmektedir.

Maarif Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maarif Encümeni
Esas No. 1/125
Karar No. 7

13 . XII . 1954

Yüksek Reisliğe

Encümenimize havale buyurulan «3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Maarif Vekâleti kısmına ve 4926 sayılı Kanuna bağlı (2) sayılı cetvele bâzı kadrolar ilâvesi ve 1954 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası» üzerinde Maarif Vekili ve mümessillerinin huzuriyle gerekli müzakereler yapıldı.

Maarif Vekâletince 1954 - 1955 ders yılında İstanbul, İzmir, Eskişehir ve Konya'da açılması takarrür eden, yabancı dillerle de tedrisat yapan dört lisenin hizmete girebilmesi için ekli altı cetvelde gösterilen münakalelerin yapılması ve tahsisatın verilmesini tazammun eden bu lâyiha; Hükümetin: «Memleketimizle dünya milletleri arasında günden güne artan kültürel ve ekonomik temaslar ve yurdumuzda büyük bir hızla gelişen iktisadi ve teknik çalışmalar; belli başlı dünya dillerini hakkiyle öğrenen, ilmî ve teknik menbalardan daha geniş ölçüde faydalanmasını bilen gençlere şiddetle ihtiyaç hissedilmektedir.» yolundaki esbabı mucibesi yerinde görülerek Encümenimizce aynen ve ittifakla kabul edilmiştir.

Ancak, bu mevzuda Maarif Vekâletinin salâhiyetine taallûk eden hususatta aşağıdaki mütalâa ve temenniler de encümenimizde tebellür etmiş bulunmaktadır.

1. Yabancı okullarının, hususi dersane ve müsait muhitlerinin mevcudiyeti dolayısiyle yabancı dil öğrenme imkânları geniş olan İstanbul ve İzmir'de bu mahiyetteki liselerin açılmasını birinci plâna almak doğru değildir. Şarkın kültürel kalkınmasına hizmet etmek, kurulacak Atatürk Üniversitesine yakın bir kaynak temin etmek, hâsılı birinci derecede muhtaç bir bölgeyi seçmiş olmak üzere bu liselerden bir veya ikisinin Şarkta veya Karadeniz sahilinde münasip bir yerde açılması lâzımdır.

2. Bu liselerin hepsinde, vekâletçe kararlaştırıldığı gibi sadece İngilizce değil, bâzılarında Almanca ve Fransızca veya hiç değilse birinde Almanca tedrisat yapılmalıdır.

3. Bu kabil liseler, Türk kültürünü zayıflatacak âdet ve mahiyette olmamalıdır.

4. Bu kararı zaruri kılan ihtiyacın mevcut orta ve teknik öğretim okullarında gerekli tedbirleri alarak yabancı dil tedrisatına ehemmiyet vermek suretiyle temin edilmesi daha yerinde olacaktır.

5. Bu mahiyette liseler kurmaktan ziyade yabancı dil öğreten müesseseler kurulmalıdır.

6. Bu liselere gündüzlü talebeler de kabul edilmelidir.

7. Mevcut okullardaki idare, memur ve müstahdemin ücretleri yükseltilerek bu liselerle doğacak olan nispetsizlik, imkân ölçüsünde, giderilmelidir.

Maarif Vekili bu temennileri dikkatle göz önünde bulunduracağını ve bilhassa bu liselerden bir veya ikisinin Şarkta veya Karadeniz sahilinde açılması imkânlarını arıyacağını ifade etmiştir.